

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Canon IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

CANON IV.

Ex Concil. Toletan. IX. Cap. I.

Illiis, vel Nepotibus, ac honestioribus propinquis ejus, qui construxit, vel ditavit Ecclesiam, licitum sit hanc bonæ intentionis habere solertiam, ut si Sacerdotem, seu Ministrum aliquid ex collatis rebus præviderint defraudare, aut commonitionis honestæ conventionem compescant, aut Episcopo, vel Judici corrigenda denuntient. Quod si talia Episcopus agere tentet, Metropolitanus ejus hæc insinuare procurent. Si autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auribus intimare non differant. Ipsi tamen hæredibus in eisdem rebus non liceat, quasi Juris proprii potestatem præferre, non rapinam, non fraudem ingerere, nec violentiam quamcumque præsumere; sed hoc solum in salutarem sollicitudinem adhibere &c. Si quis verò deinceps hæc monita temerare præsumpsit, & malè rapta cum confusione restituet, & excommunicationis annuæ sententiam sustinebit.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequentes deducuntur conclusiones prima. Ex constructione Ecclesiæ acquiritur constructori, ejusque hæredibus honestioribus Juspatronatus, seu Jus defendendi tam Ecclesiam, quam ejus res. 2. Patronus non habet ullam potestatem proprii Juris circa res Ecclesiæ, seu non potest aliquid capere de bonis Ecclesiæ Juspatronatus sub poena excommunicationis: Quas conclusiones probant etiam Concil. Trident. *sess. 22. de Reformat. cap. 11. Text. in cap. Præterea il 2. de quo infra Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. art. 2. quest. 7. num. 12. & 19. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 8. num. 1. Ventrigl. in. prax. For. Eccles. annot. 1. de Jurepatr. §. 4. num. 12. & §. 1. numer. 2. Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 5. num. 55. Tusch. conclus. Jur. 599. num. 1. litt. I. Rota decis. 674. num. 1. par. 2. recent. & decis. 145. num. 3. coram Bich. & decis. 245. num. 34. coram Thomat.*

Licet

- 1 Licet enim omnes teneantur defendere Ecclesiam, ejusque Bona; tamen juxta hunc Canonem hujusmodi defensio est proprium onus Patroni, qui eam ædificavit, ac de non esse ad esse deduxit: sicuti licet omnes teneantur defendere Proximum suum, tamen defendere Filium est proprium, & speciale onus Patris. *Gloss. in cap. Dilect. de sent. Excomm. in 6. & Gloss. 1. in Can. non infer. 23. quest. 3.*

De secunda Conclusionem agemus infra in Secunda Parte *Can. 26.* Circa autem primam Conclusionem examinantur sequentes Casus concernentes materiam tam constructionis Ecclesiæ, quam Juris illam defendendi; sed quia Textus hic concedit Juspatronatus, seu Jus defendendi Ecclesiam honestioribus hæredibus Constructoris, examinabitur etiam in hoc loco; Qui possint, & qui non possint acquirere Juspatronatus.

ARGUMENTUM.

Murarius impendens operas absque mercede in constructione Ecclesiæ, acquirit Juspatronatus.

SUMMARIUM.

- 1 Murarius impendens operas sine pretio in constructione Ecclesiæ, acquirit in ea Juspatronatus.
- 2 Murarius construens Ecclesiam sine mercede, dicitur construere illam suis sumptibus.

CASUS I.

Murarius construxit Ecclesiam, & noluit mercedem, & pretium à faciente illam construere cum intentione acquirendi in ea Juspatronatus, simul cum eam construere Faciente; quæritur, an acquirat Juspatronatus.

- Respondeo, Murarium impendentem
- 1 operas sine pretio in constructione Ecclesiæ cum intentione acquirendi in ea Juspatronatus, & de consensu Episcopi acquirere Juspatronatus simul cum construere Faciente: Ratio est, quia Textus concedit Juspatronatus ei, qui construxit suis sumptibus; Murarius autem construens Ecclesiam sine pretio, & mercede, dicitur construere illam suis sumptibus cum paria sint, an quis faciat suo sumptu, an laboribus suis *C. ex parte 1. de Censibus, ergo*

acquirat Juspatronatus: secus autem si reciperet mercedem, & pretium suorum operum. Ita *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 3. art. 4. Rocch. de eodem tract. in verb. Construxit. Buttr. in cap. Nobis de Iurepatr. num. 14. ibique Anan. num. 6.*

ARGUMENTUM.

Non ab incipiente, sed à perficiente construere Ecclesiam, acquiritur Juspatronatus.

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus ex constructione acquiritur non incipienti, sed perficienti construere Ecclesiam; Amplia ut ibi
- 2 Voluntas in his, quæ sunt Facti non habetur pro Facto.
- 3 Ex constructione Ecclesiæ plures possunt esse Patroni.
- 4 Ad hoc ut perficiens Ecclesiam acquirat Juspatronatus in præjudicium incipientis, quid requiritur?

CASUS II.

Titius incœpit ædificare Ecclesiam, & opus reliquit; Cajus autem illam perfecit, hoc patiente Titio; quæritur quis eorum acquirat Juspatronatus?

Respondeo, Cajum acquirere Juspatronatus, quia istud acquiritur ex constructione Ecclesiæ, quæ constructa dici non potest

potest, dum aliquid superest construendum §. 1. *inst. qui modo testa. infr.* Uade non incipienti, sed perficienti construere Ecclesiam acquiritur Juspatronatus; immo etiam si incipiens habuisset voluntatem perficiendi, & non perfecisset, nec alteri commississet, vel dedisset. unde perfici potuisset, sed passus fuisset alterum perficere, non acquireretur Juspatronatus; quia voluntas in his, quæ sunt Facti, puta ædificare, etiam si stet per mille annos in cogitatione non habetur pro facto, ita *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 4. Tondut. quest. Benefic. C. 144. num. 3. tom. 2.* Unde cum Cajus perfecit opus constructionis jam relictum à Titio, consideratur quoad effectum quasi si totum extrueret, idcirco ab Ecclesia ei conceditur Juspatronatus, idque maximè convenit, ut sic alii ad perficiendas Ecclesias jam coeptas alliciantur *Amostaz. de Causis Pii lib. 5. cap. 5. num. 60.*

3 Sed si Titius, & Cajus uno animo Ecclesiam construerent, & una pars fieret à Titio, & altera ab altero, ambo consequerentur Juspatronatus, & haberent voces æquales; quia sicuti si plures Ecclesiam dotaverint, sufficienter omnes sunt Patroni æqualiter, *Garz. part. 5. cap. 9. num. 53. Lambert. lib. 1. part. 1. artic. 6. quest. 3. à num. 4.* Ita dicendum est si plures construant, ut argumentatur idem *Amostaz. ubi supra num. 59.*

4 Et hic nota, quod ad hoc ut perficiens Ecclesiam acquirat Juspatronatus in præjudicium illius, qui ædificare cepit, requiritur, ut iste citetur, ratio est, quia quando alicui competit aliquod Jus, aut defensio, itaut impedire possit, ne actus fiat, uti est ille, qui incæpit ædificare Ecclesiam, qui volens per se ipsum illam perficere potest impedire, ne ab alio perficiatur: semper requiritur citatio etiam in notoriis. *Abb. in cap. Cum sit num. 31. & 32. & in cap. Ex ratione num. 15. & 16. de Appellat. ubi hoc probat per Text. in cap. Licet Episcopus de Præben. in 6. & cap. Ordinarii de offic. ordin. eodem lib. in quibus Juribus dicitur, quòd licet per ademptionem secundæ Ecclesiæ curatæ vacet prima ipso Jure, non tamen potest Episcopus illum spoliare citatione prius non facta, quia possit sibi defensio competere,*
Pars I.

Vivian. de Jurepatr. par. 2. lib. 11. cap. 4. num. 10. & 11. Dum non potest perficiens Ecclesiam ingredi possessionem ejusdem Ecclesiæ, quam alius ædificare incæpit, propria auctoritate, nec etiam auctoritate Judicis, nisi eo prius citato *L. Meminerint Cod. Unde vi, Ubert. de citat. cap. 7. num. 28. & cap. 2. num. 64. Rota decis. 185. num. 2. par. 2. recent.*

In Casu autem, quo ille, qui incæpit ædificare Ecclesiam sit incertus, & ignoretur tunc ad hoc, ut perficiens Ecclesiam in præjudicium illius acquirat Juspatronatus in eadem Ecclesia requiritur citatio generalis per Proclama, seu per Edictum contra incertos; *Ubert. de citat. cap. 7. numer. 349. & numer. 353. Rota decis. 449. num. 3. coram Coccin.*

ARGUMENTUM.

Ex Reædificatione Ecclesiæ acquiritur Juspatronatus, dummodo concurrant requisita, de quibus in Corpore.

SUMMARIUM.

- 1 Ad acquirendum Juspatronatus ex Reædificatione, quæ requirantur. Et num. 2. 3. 4.
- 5 Reædificans Ecclesiam dirutam, novam dicitur erigere Ecclesiam.
- 6 Reædificans Ecclesiam ex necessitate, & cum protestatione recuperandi expensas ab illa non acquirit Juspatronatus.
- 7 In reædificatione novæ Ecclesiæ, an quis uti possit camentis, & materialibus antiquis?

CASUS III.

Titius reædificavit, & construxit Ecclesiam A. reservando sibi Juspatronatus, ac ad illam pluries præsentavit Rectorem. Vacante nuper dicta Ecclesia idem Titius præsentavit ad illam Cajum. Episcopus verò prætendens dictam Ecclesiam esse liberam sub motivo, quòd non fuisset acquisitum Juspatronatus à Titio ratione Reædificationis instituit in ea Sempronium.

H

pronium.

pronium. Hinc orta lite inter Cajum, & Sempronium, quæritur, An constet de Jurepatronatûs favore Titii.

1 Et constare, seu Titium ex reedificatione dictæ Ecclesiæ propriis expensis acquisivisse Iuspatronatûs respondendum censeo. Etenim ad acquirendum Iuspatronatûs, ex reedificatione requiritur primò, quòd Ecclesia sit totaliter diruta, vel ejus facies immutetur, vel saltem itaut indigeat nova consecratione juxta *Gloss. primam in cap. 3. de Iurepatr. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 8. num. 19. Tusch. conclus. Juris 601. num. 1. litt. I. Card. de Luo. de Iurepatr. disc. 11. num. 2. Rota decis. 58. num. 5. par. 1. & decis. 510. num. 4. par. 3. recent. & decis. 1559. num. 16. eoram Cocchin. & decis. 518. num. 1. & 555. num. 2. coram Seraph. & decis. 931. num. 6. coram Buratt.*

2 Secundò requiritur, quòd reedificans si sit extraneus, declaret se velle ex reedificatione acquirere Iuspatronatûs, aliàs censetur solum Benefactor. *Abb. in cap. 3. num. 10. de Iurepatr. Rota decis. 510. n. 4. par. 3. recent.*

3 Tertiò requiritur consensus Ordinarii, si reedificans sit extraneus, secus si sit Patronus, *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. part. 1. quæst. 6. art. 3. Rocch. eodem tract. in verb. Construxit quæst. 8. Bero. in cap. 3. de Iurepatr. num. 55. & seqq.*

4 Quartò denique, quòd si reedificans sit extraneus reedificet Ecclesiam de consensu primi Patroni juxta *Lambertin. ubi supra.*

Cum autem in reedificatione facta a Titio concurrant omnia supradicta requisita. Ecclesia enim ab ipso propriis expensis reedificata, erat totaliter diruta: Declaravit se velle acquirere Iuspatronatûs ex dicta reedificatione; reedificavit illam de consensu Ordinarii, & primi Patroni, sequitur, quòd Titius ex reedificatione acquisiverit Iuspatronatûs juxta *Lambertin. ubi supra, & Rota decis. 598. par. 1. divers.* Et ratio est, quia Ecclesiam dirutam iterum fabricans novam dicitur erigere Ecclesiam. *Ventrigl. in prax. for. Eccles. Annot. 1. S. 1. num. 2.*

6 Sed si Titius reedificasset Ecclesiam non ex voluntate, sed ex necessitate, aut cum protestatione recuperandi expensas ab illa

ipse ex reedificatione non acquisivisset Iuspatronatûs juxta *Gloss. in cap. Apostolicus 12. quæst. 2. verb. Construxisse. Rot. decis. 167. num. 5. par. 2. divers.*

7 Et hic quæri potest, an in reedificatione novæ Ecclesiæ quis uti possit Cæmentis, & materialibus Antiquis?

In qua quæstione respondendum venit Affirmativè argument. *Gloss. in cap. 3. de Iurepatr. verb. Fundatores*, ubi quæritur ibi: *Item quid si reedificata est Ecclesia de eadem materia, num quid Prior Patronus remanet Patronus*: ergo de eadem materia antiquæ Ecclesiæ reedificari potest nova.

Et ita etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Amerina translationis Parochialis 17. Martii 1708.* ubi expositum fuit, quòd derelicto Castro Guardæ in sublimi Montis Culmine constituto ab universo Populo, qui Sedes Antiquas ad Planitiem sub ejusdem Montis radicibus transtulit, derelicta itidem fuit Ecclesia Parochialis, ad quam uti in editiori parte præfati Castri sitam, Populus conscendere negligens, sacrum interim audire perrexit in Ecclesia S. Ægidii, in ima partis Montis consisten. Parochus autem, qui solus in dicta Parochiali remanserat, ob difficultatem ministrandi Sacramenta suis Parochianis per milliare, & ultra distantibus, supplicavit Sacram Congregationem pro translatione Sanctissimi Sacramenti ab antedicta Parochiali ad præfata Ecclesiam Sancti Ægidii, & Sacra Congregatio sub die 8. Maii 1706. ad dubium tunc propositum: *An sit locus petita translationi?* respondit affirmativè ad novam Ecclesiam ædificandam, & interim per modum provisionis omnia munia Parochialia censuit exercenda esse in Ecclesia Sancti Ægidii.

In executionem prælibati rescripti translata jam Sacra Synapsi ad dictam Ecclesiam S. Ægidii, ac studia sua vertente Populo ad reedificationem novæ Parochialis, hinc modernus Parochus adiit Sacram Congregationem pro declaratione dubii: *An liceat Communitati pro construenda nova Ecclesia uti Cæmentis, & materialibus antiquæ Parochialis, & Cappella S. Catharine?* Cui die 31. Martii ejusdem anni fuit responsum Affirmativè.

AR-

ARGUMENTUM.

Si Ecclesia destructa fit alibi Reædificata, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ. Et an dismembrari, & erigi possit nova Ecclesia, aut Oratorium in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis?

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia Patronalis destructa si alibi reædificetur, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ.
- 2 Difficultas accedendi ad Parochiam, est causa dismembrationis, dummodo constet ex processu desuper facto, & dummodo sit perpetua, ut numer. 3. & 4.
- 5 Dismembratio Parochia faciendâ non est, quando necessitatibus populorum aliâs consuli possit, & num. 61. & 62.
- 6 Ad validitatem dismembrationis requiritur citatio, & consensus Rectoris, & Patroni, & num. 59. An autem requiratur consensus Capituli, vide num. 7. & 37.
- 8 In dismembratione Ecclesia vacantis citari debet defensor.
- 9 Dissensio populorum non est causa dismembrationis.
- 10 Dismembratio, & erectio novæ Ecclesiæ fieri potest in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis concurrentibus debitis requisitis, & num. 13. & 15.
- 12 Distantia duorum milliarium ab Ecclesia Parochiali reddit difficile accessum ad illam, & est causa dismembrationis; amplia ut ibi, & num. 14.
- 16 Disparitas conditionis, Fortune, & morum, an sit causa sufficiens dismembrationis.
- 17 An ad erectionem novæ Parochiæ procedi possit invito Parocho Matricis?
- 18 Rectori novæ Parochiæ assignanda est congrua sustentatio; sed de quibus redditibus, & Bonis ista congrua constituenda sit. Vide num. 19. 20. 21.
- 22 Nova Parochia adificata intra limi-

tes antique, an, & quos honores ei præstare teneatur? & an antiqua acquirat respectu novæ Parochiæ Iuspatronatus, & num. 30.

- 23 Matricitas Ecclesiæ constare potest ex pluribus Signis, & adminiculis, de quibus num. 24. 25. 26. & 27. & 53. 54. & 55.
- 28 Existens in possessione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione stola est manutendendus.
- 29 Peregrini, & Advena, qui non habent propriam sepulturam, ubi sepeliendi sunt.
- 31 Campanæ in die Sabathi Sancti, ante omnes alias Ecclesias pulsandæ sunt ab Ecclesia Matrice, & 54.
- 32 Beneplacitum Apostolicum requiritur in transactione, ex qua resultat alienatio Bonorum Ecclesiæ.
- 33 Pontifex non intendit derogare Iuri alterius.
- 34 Privilegium an censeatur renunciatum per actum contrarium.
- 35 Oratorium an adificari possit intra limites Parochiæ? & num. 36. & 40.
- 38 In Oratoriis non curatis non potest asseruari Sanctissimum Sacramentum, absque licentia Pape, sed limita, ut num. 46.
- 39 Vicarius Generalis an possit concedere licentiam erigendi oratoria publica, & num. 47.
- 41 Præjudicium proveniens Ecclesiæ Parochiali ex diminutione concursus, & Eleemosinarum non est impedimentum adificationis novarum Ecclesiarum.
- 42 Eleemosinæ, quæ à fidelibus offeruntur Cappellis, Oratoriis existentibus intra limites Parochiæ debentur Parocho, sed limita, ut ibi.
- 43 Oppositio affectata non est attendenda.
- 44 Oratorium publicum fundari potest intra limites alicujus Parochiæ de consensu Episcopi etiam invito Plebano.
- 45 Consensus Episcopi in adificando Oratorium intra limites Ecclesiæ excludit presumptionem præjudicii ejusdem Ecclesiæ.
- 48 Episcopus de Iure communi habet facultatem erigendi Oratoria publica.

- 49 *Actus Attentatus dicitur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudicium partis.*
- 50 *Distributiones debentur interessentibus D. Officiis.*
- 51 *Existentis in possessione actuum præminentie manutenendus est.*
- 52 *Usus Stole, an, & quando spectet privatim ad Parochum.*
- 56 *Determinationes pro Bona Pacis Ecclesiarum concordia, & populorum quiete absque beneplacito Apostolico subsistentur.*
- 57 *Breve Apostolicum per multum tempus observatum, executioni est demandandum.*
- 58 *Vicarius Generalis absque speciali mandato Episcopi non potest dismembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere.*
- 60 *In dismembrationibus requiritur Processus cum citatione omnium interesse habentium.*

C A S U S IV.

Ecclēsia A. Patronalis cum esset destructa fuit alibi reedificata; Quæritur, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ?

In hoc articulo distinguendum est, aut Patronus primæ Ecclesiæ est Patronus ratione fundi, & tunc non est Patronus secundæ Ecclesiæ, cum hæc sit reedificata in alio fundo; aut est Patronus ratione dotationis, & tunc Patronus primæ Ecclesiæ est etiam Patronus secundæ, quia dos transit cum loco. Aut est Patronus ratione constructionis, & tunc si secunda Ecclesia erit reedificata ex Cæmentis, lapidibus, & lignis primæ Ecclesiæ, erit Patronus secundæ Ecclesiæ simul cum reedificante; Si verò dicta Ecclesia erit reedificata ex lapidibus, & lignis &c. quæ non sint primi Patroni, & tunc iste non erit Patronus secundæ ratione constructionis, ita *Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 6. art. 4.*

Et hic quæri potest, an quis possit ædificare Ecclesiam Parochialem intra limites alterius Ecclesiæ Parochialis de Iurepatronatûs, & quis in ea acquireret Iuspatronatûs?

Pro cujus resolutione sciendum est ad hoc, ut ædificari possit nova Ecclesia intra limites alterius Ecclesiæ Parochialis in hujus præjudicium plura requisita concurrere debere.

- Primò. Concurrere debet *Causa*, seu
- 2 *Difficultas* accedendi ad Parochiam, ita ut Parochiani sine magno incommodo ad illam accedere non possint; quæ difficultas accedendi ad Parochiam provenire potest, vel ex distantia loci, vel ex asperitate itineris, vel ex aliquo Torrente, aut Flumine intermedio, quod transire sine aliquo periculo non possit, & quod sæpè exundans ita iter obsideat, ut aliquando cogantur infirmi sine Sacramentis Ecclesiæ mori; vel ex eo, quod Parochia sit sita intra mœnia Civitatis, ad quam noctu temporis non pateat accessus Parochianorum, eo quia portæ clauduntur. Distantia verò quanta debeat esse remittitur arbitrio Episcopi, non enim omnis distantia præbet causam Ordinario dismembrandi, & erigendi novas Parochias, sed illa solum, ex qua sequitur magnum incommodum Parochianis accedendi ad Parochiam, & ratione cujus Parochiani remanent privati Divinis Officiis, & moriuntur sine Sacramentis, ita ut tamen casus obitûs Parochianorum sine Sacramentis debeant esse frequentes, & non rari. *Fagnan. in cap. ad Audientiam de Eccles. Edific. num. 17. & seqq. Amosaz. de Causis Pii lib. 5. cap. 4. num. 2. & seqq. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Frequentina 18. Septembris 1688. Rota decis. 578. num. 3. par. 19. tom. 2. recent.* Hujusmodi causa, verò dismembrationis, & ædificationis novæ Ecclesiæ, seu difficultas accedendæ
- 3 ad Parochiam ex quocumque capite proveniat, debet constare ex Processu, desuper facto, & non ex assertionem partium, vel etiam ipsius Episcopi, aut alterius dismembrationem authorizantis, *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 28. num. 33.*

- 4 *Secundò.* Quòd hujusmodi causa, seu difficultas accedendi ad Parochiam sit perpetua, & non temporalis, scilicet pro aliquibus solum anni mensibus, quia tunc intenta temporaneitate causæ non est locus alicui perpetuæ dismembrationi, sive applicationi Bonorum in proprie-

prietate, sed deputatione Cappellani pro dictis mensibus, qui Sacramenta administrat, & Divina Officia celebret, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii in *Gandaven. Vis. LL. 31. Martii 1696.*

5 Tertio. Quod aliter provideri non possit necessitatibus Parochianorum, Dismembratio enim Parochiæ facienda non est, quando necessitatibus populorum satis consulitur per adjunctionem Ministri Coadiutoris amovibilis, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Tridentina dismembrationis 14. Januarii 1690. & in Comen. 5. Junii 1688. & in dicta Frequentina 18. Septembris ejusdem anni; & à S. Rota in Leodien. Dismembrationis 1. Februarii 1712. coram R. P. D. Falconerio S. Nullitati inferius legen. num. 57. S. Rector Matricis. Vel quoties in loco per Oratorium necessitati Parochianorum subvenitur Menoch. conf. 477. num. 9. Amostaz. de Causis Pii lib. 5. cap. 4. num. 5.*

Quarto. Ut in illa parte Parochiæ antiquæ, ubi nova Parochia est erigenda, sit competens numerus Parochianorum, *Amostaz. ubi supra num. 45.*

6 Quinto. Requiritur citatio, & consensus Rectoris, Patroni, & aliorum Interesse habentium, juxta *Decisionem S. Rotæ in dicta Leodien. Dismembrationis S. Defectus verò, quod si tamen Rector, aut alii Interesse habentes nolint consentire dismembrationi, adhuc Episcopus concurrente legitima causa potest ad illam devenire. Ratio est, quia consensus Rectoris, Patroni, aut aliorum Interesse habentium non requiritur pro forma, neque ratione auctoritatis, seu pro auctorizanda dismembratione, quo casu hæc non esset valida absque dicto consensu, sed solum requiritur ratione præjudicii, Castador. decis. 3. num. 1. de Jurepatr. Amostaz. ubi supra num. 20. & seqq.*

7 Sexto. Requiritur consensus Capituli, quia divisio, & dismembratio Parochiæ, quoad ejus reditus, cum sit alienatio rerum Ecclesiæ sine Capituli consensu fieri non potest, juxta *Text. in cap. Cum nos de his, que fiunt à Prelatis, & cap. Dudum de rebus Eccles. non alienan. in 6. Sed animadvertendum est, quod dupliciter Episcopus procedere potest ad dismembrationem Parochialis, auctoritate scilicet*

ordinaria, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccl. edifican. & auctoritate delegata, juxta Trident. cap. 4. sess. 21. de Reformat. Si procedit auctoritate ordinaria requiritur consensus Capituli, si verò procedit auctoritate delegata in eo casu, in quo Jure ordinario procedere non potest, non requiritur consensus Capituli, juxta *Fagnan. in dicto cap. Ad aud. num. 54.**

8 Septimo. In casu quo Ecclesia Parochialis vacet requiritur, quod detur, & citetur Defensor *Rota decis. 165. num. 3. par. 3. recent. & decis. 413. num. 3. coram Cels. & resolvit Sacra Congregatio Concilii in Reatina Dismembrationis 29. Januarii 1695. Dissensio autem populorum non est causa dismembrationis, juxta resolutionem ejusdem Sacre Congregationis in Syracusana Dismembrationis 19. Junii 1698. & 18. Julii 1699.*

10 Concurrentibus igitur hujusmodi requisitis est locus dismembrationi, & erectioni novæ Ecclesiæ in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccl. edifican. ibique Abb. num. 1. & seqq. Buttr. num. 1. Barbof. num. 1. & seqq. & ita novissime resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in Lunen. Sarzanen. Erectionis Parochialis 16. Julii 1712. in qua Communitas, & populus Castri Pontis Bossii non minus ob distantiam ferè duorum miliarium, quàm ob itineris difficultatem accedendi ad propriam Parochiam Oppidi Lician. præsertim hyberno tempore, quo torrens interfluvius exundat, & in nocturnis casibus, quibus Portæ Licianæ observata reperiuntur, adeò ut Parochus Licianæ vetetur adire dictum Castrum Pontis, Sacramenta, cæteraque Spiritualia adiumenta collaturus eorum Animabus, instetit pro dismembratione Ecclesiæ Parochialis Sancti Jacobi Licianæ, ac erectione novæ Parochialis in Castro Pontis Bossii, unde fuit quæsitum, an sit locus hujusmodi dismembrationi.*

Et ego studens in hac causa affirmative, respondendum sentiebam, quia ut superius notavi concurrente magna difficultate adeundi Ecclesiam Parochialem ambigi nequit, quin procedendum sit ad dismembrationem, & erectionem novæ Parochialis ad *Text. in dicto cap. Ad audientiam*

dientiam ibique DD. *Conc. Trident. cap. 4. sess. 21. de Reformat. Pignatell. consult. ult. numer. 1. & 5. tom. 4. Adden. ad Gregor. decis. 504. sub num. 8. & decis. 87. coram Ubald.*

Distantia duorum milliarium à Castro Pontis ad Ecclesiam Parochialem Liciana reddit difficilem accessum ad illam, ut per *Rotam decis. 39. nu. 2. coram Peuting. & decis. 1250. coram Coccin. Barbos. ad Concil. sess. 21. cap. 4.* Præsertim concurrente asperitate itineris, & viæ Replenæ Torrentium, ex quibus hyberno tempore impeditur liber accessus ad Ecclesiam, & subministratio Sacramentorum, *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam num. 19. Barbos. de Offic. & potest. Episcopi par. 3. allegat. 68. Rota decis. 39. numer. 1. coram Peuting. & decis. 204. par. 17. recent.*

Idem etiam scribente D. Advocato Pintonio resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione 27. Maii 1713. in *Frequentina, seu Abelinen. Erektionis Parochialis*, ubi exponebatur, quod inter Frequentum in cacumine Montis positum, ejusque Casalia, quæ ad radices jacent unius milliarii intervallum existeret, itineris ita asperi, difficilisque, ut hyemali præsertim tempore vix peragi possit; proptereaque cum eorum Incolæ in numero tercentum circiter, sæpè sapius infeliciter deperirent, Spiritualibus subsidiiis haud præmuniti, Pietatis zelo accensus Dominicus Caracciolus utilis Dominus, Ecclesiam sub invocatione SS. Dominici, & Francisci in medio eorundem Casalium proprio are construi curavit, eamque in Parochialem erigi cum assignatione congruæ portiois ex fructibus Ecclesiæ Archipresbyteralis, suppliciter egit. Judiciali processu transmissio super præmissorum veritate die 18. Septembris 1688. propositum fuit dubium, *An procedendum sit ad petitam Erektionem dictæ Ecclesiæ in Parochialem, cum assignatione congruæ pro Parocho ex fructibus Ecclesiæ Archipresbyteralis arbitrio Episcopi detrahendæ*: Cui negativum responsum prodiit, sed Eminentissimi PP. censuerunt, quod Episcopus quatenus opus esset aliis mediis de Jure provideret. Decennio non evoluto, insurrexit

Archipresbyter Curatus autumans expetitam Parochialis erektionem nullatenus permittendam esse, præcæteris attentata tenuitate redituum præbendæ Archipresbyteralis, ac injungi Eminentissimo Beneventano Archiepiscopo, supplicavit, ut invalescens rursus novandi consilium prorsus eliminaret, quatenus verò dijudicaretur necessarium, jugiter retineri posse addidit in Ecclesia Sancti Michaelis Archangeli, in distriktu Casalium jam inde à priscais temporibus erecta Vicarium Curatum eorundem Incolarum sumptibus; quibus relatis precibus sub die 29. Novembris 1698. Sacra Congregatio eas benignè remisit prælaudato Eminentissimo Archiepiscopo, qui desuper procederet prout de Jure Assumpta hujusce causæ cognitione, idem Archiepiscopus sub die 17. Martii 1701. definitivè pronunciavit super erektione primodictæ Ecclesiæ SS. Dominici, & Francisci ejus Rectori assignata annua præstatione Ducat. 30. ab Incolis Casalium suppeditanda unà cum Ducatis 20. ex Decimis Capitulo solvi consuetis detrahendis, cui annuatim Parochus offerret Cercum quatuor librarum pro subjectionis inditio, à quo judicato cum reclamaverit Archipresbyter ad Sacram Congregationem propositum fuit dubium. An sententia super erektione Parochialis SS. Dominici, & Francisci sit exequenda.

Cui affirmativè respondendum sentiebam. Ex probationibus enim deductis in Processu perspicuum erat, quod tria memorata Casalia distabant ab Ecclesia Parochiali Civitatis frequenti per milliarium cum dimidio, & quidem per iter adeò asperum, & incommodum, ut hyemali præsertim tempore, nec ipsi Incolæ ad Ecclesiam Parochialem, nec Parochus ad illos occasione infirmitatis pro administratione Sacramentorum sine maximo periculo, & incommodo accedere valeant juxta relationem Eminentissimi Archiepiscopi, & Depositionem Testium formiter examinatorum. Unde meritò per eundem Archiepiscopum pro erektione novæ Parochiæ pronunciatum fuit ad normam suprascripti *Textus in cap. Ad audientiam 3. de Eccles. edifican. ibique Abb. num. 3. vers. 2. Nota. Lambert. de Lurepatr. lib.*

lib. 1. part. 1. quest. 3. art. 15. Rebuff. de Decim. quest. 6. num. 21. Pignatell. consult. ultim. num. 1. & 5. tom. 4. Antonell. de Regim. Eccles. lib. 3. cap. 8. num. 26. Rota. decis. 193. num. 1. par. 4. tom. 2. recent. & in Aretina Jurium Parochialium super bono Jure 15. Januarii 1703. S. Caterum coram R. P. D. Anfaldo.

15 Concurrente præsertim ultra incommo- dum evidenti periculo Animarum dicto- rum Casalium, nam ob distantiam, & iter suspensum, asperum, cænosum, præfati Homines ad Parochiam Civitatis nullo modo possunt accedere, ita ut innumeri sine Sacramentis decesserint, sæpè Missam festivis diebus audire nequiverint imbri- bus, & nivibus viæque asperitate impe- dientibus; Aere verò rigescente Pueri ad baptizandum non sine mortis periculo de- ferri valuerint; quibus omnibus stantibus Jura omnia, nedum novæ Parochiæ ere- ctionem permittunt, sed necessariam esse disponunt, ut ajunt communiter Doctores in dicto cap. Ad audientiam, & signanter Butrius numer. 4. Card. numer. 2. Fagnan. num. 217. & seqq.

16 Advertendo etiam, quòd Parochiani degentes in dd. Casalibus cum suis Mulie- ribus, & Familia, rusticis, & abjectis vestibus induti, non possunt ad Ecclesiam Parochialem Civitatis confluere, & cum Civibus Divitibus, & pretiosis vestibus amictis se commiscere, ne risui, & delu- sioni pateant ob fortunæ, ac morum di- versitatem, ex quo nova emergit causa erigendi Parochiam ne à Divinis audien- dis retrahantur, ut post Lap. Allegat. 66. ponderant Barbos. ad Concil. sess. 21. de Reformat. cap. 4. num. 7. & seqq. Fagnan. in dicto Cap. Ad audientiam num. 20. vers. Præter quam.

Non obstat novæ Parochiæ erectionem non esse permittendam, ex quo de men- se Junii 1688. proposito dubio in Sacra Congregatione, responsum fuerit negati- vè.

Primò, quia resolutionem dicti dubii non præcesserat formalis verificatio Cau- sarum pro dicta erectione concurrentium. Secundò, quia tunc locus esset deputa- tioni Æconomi, seu Coadiutoris depen- dentis à Parocho Matricis, quando non- alia Causa concurreret, quàm exrescen-

tia populi, hoc enim Casu, cum unus Rector non posset sufficere, sat est, ut Pa- rochus tot alios sibi adjungat Sacerdotes, quot sufficiant ad Sacramenta exhiben- da, at quando ultra populi numerosita- tem concurrunt etiam Causæ supradictæ, tali casu etiam invito Parocho Matricis ad novæ Parochiæ erectionem proceditur, Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 28. à nu- mer. 28. Azor. institut. Moral. par. 2. lib. 3. cap. 12. quest. 7. Sacra Congregatio Con- cilli in Puteolana Erectionis Parochiæ 18. Junii 1701. lib. 5. decret. fol. 340.

18 Ædificatâ novâ Parochiâ intra limites alterius Parochiæ novus etiam Rector, seu Parochus est instituendus, & ad ejus sub- stantationem congrua designanda juxta Text. in dicto cap. Ad audientiam de Eccles. edifican. Unde quæritur, de quibus redi- tibus, & Bonis ista congrua constituenda sit?

Et sentio eam in primis constituendam esse de oblationibus, obventionibus, & primitiis debitis Parochiæ antiquæ non- verò de decimis; Ratio est, quia ita fa- cienda est erectio novæ Parochiæ, quomi- nus lædat antiquam. Unde si adsint obla- tiones, & primitiæ sufficientes ad subst- antationem novi Parochi, non est recurren- dum ad decimas. Amostaz. de Causis Piiis lib. 5. cap. 4. num. 34. Rota decis. 448. nu- mer. 2. par. 1. recent. Si verò oblationes, & primitiæ non sufficiant deveniendum est ad decimas, etiam prædiales, ratio est, quia cum Decimæ debeantur ratione Sa- cramentorum, & Curæ, & sint de Jure Parochiali cap. Cum contingat, cap. Paro- chianos de Decim. Nova Parochia inten- tionem habet fundatam super perceptione decimarum contra matricem, Abb. dicto cap. Cum contingat de Decim. sub num. 8. Calderin. conf. 2. eodem tit. Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 28. num. 48. Amostaz. ubi supra num. 35. Rota decis. 168. num. 5. par. 1. recent. Sed tamen constituenda est congrua pro novo Rectore de hujusmodi Decimis, & redditibus, deducta priùs suf- ficienti, & decenti, congrua pro Rectore matricis, seu de superfluis. Amostaz. lib. 5. dicto cap. 4. num. 47.

20 Si verò deducta sufficienti congrua pro Rectore Matricis, hæc non habeat Bona, unde dotem, & congruam Rectoris novi desi-

designet, tunc congrua petenda est à Parochianis, quibus Sacramenta administrantur *cap. Omnis Christianus de Consecrat. dist. prima. Rota decis. 420. num. 8. part. 1. recent.*

Quòd si Parochiani sint pauperes, itaut non possint de congrua Rectoris providere, tunc Abbas, seu Præpositus, seu Rector cui in temporalibus Ecclesia Matrix subicitur tenentur contribuere ad istam congruam. *Cap. Sanctorum 2. distinct. 70. cap. Extirpand. de Præben.* Et quandò isti non habent, nec est, unde ad hanc necessitatem provideatur, ex mensa Episcopi est providendum *Ca. Prasulum 16. quest. 3. vel per unionem aliquorum Beneficiorum. Amstaz. ubi supra num. 37.* Et quando nec ex mensa Episcopi hæc congrua designari potest, tunc Parochia construenda est absque dote, & Rector est constituendus, ut ex labore proprio, & artificio vicium quærat. *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam de Eccles. edificandis num. 7.*

Edificatâ autem novâ Ecclesiâ intra limites alicujus Parochiæ, eique assignata congrua pro sustentatione ejus Rectoris, debetur Ecclesiæ Matrîci à dicta nova Ecclesia honor consistens in eo, quod teneatur Rector novæ Parochiæ adire ad matricem pro Baptismo, Scrutinio, Capitulo, nec non potest Ecclesia Matrîci sibi reservare in signum honoris aliqua Jura Parochialia, nempe Baptizandi, vel Sepeliendi, ut docet *Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 28. num. 51. & seqq.* Debetur etiam Ecclesiæ Matrîci Juspatronatûs, itaut Rector illius possit Rectorem novum præsentare, ut disponit *Textus in dicto cap. Ad audientiam.* Ratio est, quia cum ex reditibus Matrîcis Ecclesia nova construat, aut dotetur, congruum est, quòd ipsa acquirat in ea Juspatronatûs, juxta dispositionem *Text. in cap. Filiis.* Sed si Ecclesia Matrîci nihil dederit, & contulerit ad ædificationem novæ Parochiæ non debetur ei Juspatronatus *Amstaz. ubi supra. num. 38.*

Matricitas autem Ecclesiæ, quando constare non possit ex Instrumento foundationis, & erectionis comprobari potest ex pluribus signis, & adminiculis, quæ legi possunt in sequenti causa *Montis Cassinen. Manutenitionis* vertente inter Ecclesiam

Parochialem S. Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Cassinen. Diæcesis, & Ecclesiam Ruralem S. Pauli, in qua causa scribebat in Rota, & scribere mihi imposuit Dominus meus Advocatus Pitonius, sicut in aliis Causis, ut ejus methodum, & modum scribendi addiscerem. Causa est tenoris sequentis.

Post longas, & varias controversias inter Ecclesiam Parochialem Sanctæ Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Cassinen. Diæcesis, & Ecclesiam Ruralem S. Pauli existentem extra dictam Terram super præminentis, & præcedentis in omnibus Processionibus tam sedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando, ac etiam super sonitu Campanarum in die Sabbathi Sancti, & super Matricitate, deventum fuit inter istas Ecclesias anno 1643. 26. Martii ad concordiam perpetuam servatis omnibus solemnitatibus Juris Canonici, & de consensu Episcopi Cassinen. ubi Ecclesia S. Mariæ, fuit confirmata Matrîci concessâ præcedentiâ adversus Ecclesiam S. Pauli in omnibus actibus honorificis.

Quæ transactio observata spatio 70. annorum circiter fuit anno præterito à R. D. Abbate Curato dictæ Ecclesiæ Sancti Pauli interrupta per Monitorium ab eo extortum coram A. C. super executione cujusdam prætensi Brevis sa. me. Innocentii III. editi anno 1198. in quo eidem Ecclesiæ S. Pauli conceditur retentio Baptismatis juxta sententiam, quæ in eodem Brevis assertitur lata favore ejusdem Ecclesiæ cum assertiva, ut prætenditur, quòd in nullo subiaceat Ecclesiæ S. Mariæ. Unde coram eodem A. C. suspenso solemniter petitorio ex parte ejusdem Ecclesiæ S. Mariæ petitum fuit mandatûm de manutenendo in sua antiquissima possessione matricitatis, & præcedentiæ, & in omnibus aliis superius expressis, ac etiam producto præfato Instrumento concordiæ anno 1643. in progressu Causæ A. C. mandatûm de manutenendo ad favorem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris concessit per Decretum ad primam, & ad secundam per sententiam declaravit, transactionem validam, & legitimè initam, esseque perpetuò observandam inhibendo, ne contra illam aliquid innovetur, Ecclesiæ verò S. Pauli pro executione præfati Brevis concessit re-

ten-

rentionem Fontis Baptismalis, ac facultatem Parocho ministrandi Sacramenta suis Parochianis. Hinc commissâ Causâ Sacræ Rotæ, disputata fuerunt sequentia dubia.

Primò. An sit danda manutentio etiam super delatione Stole, in tumulatione Cardaverum, Peregrinorum, & Advenarum.

Secundò. An transactio subsineatur, & Breve sa: me: Innocentii III. sit exequendum in Casu &c.

Quæ prout infra resolvenda dicebam.

23 Etenim animadvertendum est Ecclesiam Sanctæ Mariæ Majoris prærogativâ Matricitatis pollere, quæ licet constare non possit ex Instrumento ejus erectionis, & foundationis, quia fuit deperditum in dilapidatione ejusdem Ecclesiæ, facta à Siccardo Duce Beneventano de anno 830. tamen comprobari potest ex pluribus signis, & adminiculis juxta *Pignatell. consult. 109. num. 2. tom. 9. Rota decis. 404. num. 53. part. 19. & decis. 105. coram Seraphin. & decis. 258. numer. 2. coram Merlin. & decis. 14. numer. 18. coram Ansaldo.*

24 In primis namque Matricitas Ecclesiæ S. Mariæ Majoris legitur inscripta in petra marmorea in eadem Ecclesia posita ibi: *Hæc est sola Matrix: & apertissimè defumitur, si animadvertatur, quòd omnes Processiones, & supplicationes generales ab hac Ecclesia incipiant, & in eam terminentur, & exteri recipiunt Sacramenta ab illius Rectore, licet habeant domicilium intra limites materiales Ecclesiæ Sancti Pauli, etsi in hac sepeliuntur, adhuc Rector Ecclesiæ S. Mariæ peragit in illa omnes functiones funebres, ex quibus sufficientissimè comprobari Matricitatem dixerunt Pignatell. dicta cons. 109. num. 3. & 4. Rota decis. 196. num. 23. part. 19. & decis. 258. num. 7. par. 2. & decis. 397. num. 8. & seqq. par. 13. recent. & decis. 15. num. 3.*

25 Depositiones etiam, & attestaciones plurium Testium conspirant in hanc eandem veritatem, & compellationem Matricis, quæ depositiones Matricitatem justificanc *Pignatell. dicta cons. 109. num. 2. Rota decis. 258. numer. 1. part. 1. recent. Junctis præsertim variis enunciativis Matricitatis in Instrumento Status Ecclesiæ*

Pars I.

Sanctæ Mariæ, quæ non solum deservire possunt pro sufficienti adminiculo earundem attestacionum, ut testatur *Rot. decis. 14. num. 6. & seqq. coram R.P. D. Ansaldo*; sed etiam de per se concludunt Matricitatem, ut habetur per *Rotam decis. 397. num. 11. par. 13. & in Faventina Jurium Parochialium 28. Junii 1697. S. Prætermissio coram R.P. D. Ansaldo.*

26 Eoque magis dum ultra varia mandata de manutendo in possessione nuncupationis Ecclesiæ Matricis reportata à nostra Ecclesia ab A. C. Theodolo de anno 1642. & ab A. C. met die 12. Decembris 1711. contra Ecclesiam S. Pauli; iidem met Ordinarii Montis Cassinensis, tum in Institutionibus Rectoris Ecclesiæ S. Mariæ, tum in pluribus Visitationibus Castri Cerbarii pro certo habuerunt, Ecclesiam Sanctæ Mariæ fore Matricem; quantum verò deferendum veniat in hoc proposito Matricitatis similibus declarationibus, sive enunciativis factis ab Ordinario in actu Visitationis, ex quo de Ecclesiis suæ Diæcesis præsumitur informatus, palam liquet ex traditis per *Rotam in decis. 125. num. 4. post Vivian. de Jurepatr. decis. 685. num. 9. coram Cerr. & decis. 724. num. 3. part. 3. & decis. 397. num. 5. par. 13. recent. & in Aretina Jurium Parochialium 27. Februarii 1704. S. Ast ubi Episcopus coram R.P. D. Ansaldo.*

27 Et denique quod omnem dubietatem tollit super Matricitate Ecclesiæ S. Mariæ est, quòd idemmet Rector, & Presbyteri Ecclesiæ S. Pauli de anno 1643. capitulariter congregati, nomine Ecclesiæ S. Pauli, pro se ipsis, & successoribus suis adferunt Ecclesiam S. Mariæ vocari debere Matricem, & Rector dictæ Ecclesiæ Sancti Pauli confessus est Ecclesiam S. Mariæ esse Matricem; unde stantibus hisce confessionibus partis adversæ comprobata remanere Matricitatem unanimiter voluerunt *Rain. cons. 142. num. 4. volum. 1. Hatt. cons. 543. num. 20. Pignatell. dicta consult. 109. num. 2. Rot. decis. 281. num. 19. par. 15. recent. & decis. 397. num. 2. par. 13. recent.*

Probatâ ex his Matricitate Ecclesiæ S. Mariæ clarè sequitur affirmativa resolutio primi dubii, scilicet dandam esse Archipresbytero Ecclesiæ Sanctæ Mariæ

I

Ma-

Majoris manutentionem etiam super delatione Stolę in tumulatione Cadaverum
 28 Peregrinorum, & Advenarum; etenim cum Archipresbyter reperiatur in possessione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione Stolę, ei innegabilis est manutentio, quę semper datur ad statum, ut inquit *Rota decis. 646. num. 43. penes Postb. de Manut. & in nullius, seu Clarevallen. Jurisdictionis super Manutentione 25. Junii 1706. S. Exordiendo quippe coram R. P. D. Kaunitz.*

Maximę quia predicta Possessio est Juri
 29 communi conformis, dum Peregrini, & Advenę, qui non habent propriam sepulturam, sepeliendi sunt in Ecclesia majori, seu Matrīci, & ab ejus Rectore peragenda sunt funera cum assuetis indumentis, scilicet Stola, Pluviali, & Asperforio per *Gloss. in cap. In nostra de sepult. ibi: Quidam intelligunt de Peregrinis, qui non habent propriam sepulturam, qui debent sepelli apud Ecclesiam Majorem: & resolvit Sacra Congregatio Concilii in Ebre-dunen. Jurium Parochialium 25. Junii 1695. Barbosa. de Offic. & potest. Parochi part. 3. cap. 26. num. 35. R. P. D. Petra in Comment. ad Constit. Apost. tom. 2. ad Const. 9. Innocent. III. sect. unic. num. 50. fol. 277. tom. 2.*

Quoad primam partem secundi dubii, transactionem solemniter initam de anno 1643. inter Ecclesiam Sanctę Marię, & Ecclesiam S. Pauli substineri respondendum de Jure est. Quoniam probata Matricitate Ecclesię Sanctę Marię, de Jure infertur ad illius Rectorem pertinere precedentiam in omnibus Processionibus, tam sedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando. Dum Ecclesię Matrīci dandus est debitus Honor, nec alii Clerici aliarum Ecclesiarum precedere possunt Rectori Ecclesię Matrīcis, ut resolvit *Sacra Congregatio Concilii in Savonen. Jurium Parochialium 28. Februarii 1693. & animadvertit Gratian. discept. 578. num. 19.*

Nec non ad ipsam Ecclesiam S. Marię spectare pulsationem Campanarum in die
 31 Sabathi Sancti, cum illę ante omnes alias Ecclesias pulsandę sint ab Ecclesia Matrīce, ut notant *Pignatell. consult. 109. num. 8. tom. 9. Gratian. discept. Forens. 578. n. 17.*

*Rota decis. 105. coram Serafin. concurrente presertim observantia, & consuetudine ferę 70. annorum precedendi in omnibus Abbati, & Capitulo Ecclesię S. Pauli, & ante hanc pulsandi Campanas in die Sabathi Sancti, quę attendenda venit, non solum in casu, in quo agatur de vera Matricitate, sed etiam in casu, in quo agatur de Matricitate impropria, resultantē, ex eo, quod vel ratione antiquitatis, vel ex alia ratione Ecclesia esset major in loco, erga quam filialis dicitur obligata, saltem ad aliquam reverentiam, tamquam erga propriam Matrem, licet ejus subdita non sit, ut optimę ratiocinatur idem *Pignatell. dicta consult. 109. num. 6. tom. 9.**

In nihilo obstante, quod hujusmodi transactio sit destituta Beneplacito Apostolico requisito ex Constitutione facta: mem. Urbani VIII. la 261. *Bullar. nov. tom. 5. tit. De prejudicial. Eccles.* quia Ecclesia S. Pauli per hujusmodi transactionem nihil à se alienavit, sed concessit Ecclesię Sanctę Marię ea, quę de Jure ad hanc spectabant, ac proinde non erat necessarium, beneplacitum Apostolicum, quod solum
 32 requiritur, quando ex effectu transactionis resultat alienatio indirecta, vel tacita, aut expressa *Tusch. conclus. 349. num. 1. litt. T. Sabell. in Summ. divers. verb. Beneplacitum tom. 1. num. 4. §. Quod sit, & cum hujusmodi Beneplacitum non sit necessarium, allegabilis non est ex defectu illius nullitas transactionis juxta Sabell. ubi supra num. 8.*

Etiamsi esset necessarium, tamen cum probetur observantia dictę transactionis cum cursu temporis non solum 30. sed ferę 70. annorum, locus est presumptioni ejusdem Beneplaciti Apostolici etiam post dictam Constitutionem Urbanam *Sabell. ubi supra num. 12. Rot. decis. 7. num. 23. par. 15. recent.*

Secunda Pars denique secundi dubii negativę resolvenda venit, quoniam prefatum Breve Innocentii III. concessum fuit ad partis supplicationem sub supposito, quod à Judice fuisset lata sententia favore Rectoris Ecclesię S. Pauli, super facultate baptizandi in ea, & quod ibidem sui Parochiani percipiant cętera Sacramenta, unde cum non doceatur de supposita sententia, predictum Breve substineri non potest,

33 potest, dum Papa numquam intendit derogare Juri alterius, nisi in quantum exprimit *cap. Super eo de Offic. delegat. Carol. Ant. de Luc. in animadvers. ad discept. 578. Gratian. num. 1.*

Ac etiam quia cum agatur de lapsu post sex seculorum, quæ intercesserunt à die concessionis dicti Brevis ad hodiernam tempora, in quibus Matrix Ecclesia majoritatem, & omnia superius expressa pacificè exerevit adversus Ecclesiam Sancti Pauli, & constet de usu in contrarium sequitur, quòd sit revocatum, aut præscriptum, & ammissum juxta *Text. in cap. Si de Terra, & cap. Accedentibus de Privileg. & alia. Jura allegata per Rotam decis. 357. num. 9. coram Roxas. Tusch. conclus. 756. litt. P. num. 11.*

Et cum Ecclesia Sancti Pauli de anno 1633. per transactionem recognoverit Ecclesiam Sanctæ Mariæ tamquam Matricem, eique concesserit præminentiam, & superioritatem, sequitur, quòd per hujusmodi 34 actum contrarium prædicto Brevis, seu Privilegio, censetur illi renunciasse, & consequenter non est per dictam Ecclesiam Sancti Pauli illud amplius allegabile *Alexand. conf. 103. num. 1. versic. Nam per actum contrarium lib. 4. Tusch. conclus. 759. num. 5. litt. P. & ita resolutum fuit à Sacra Rota in Montis Cassinen. Manutentionis die 10. Junii 1712. coram R. P. D. Lancetta, cujus decisio legi potest in fine hujus Casus num. 50.*

Quæri etiam potest hîc an intra limites Parochiæ ædificari possit Oratorium? Cujus 35 dubii resolutio colligenda venit ex sequenti Casu, in quo pro veritate scripsit, idem D. Advocatus Pitonius, & de ejus commissione ego ita juxta opinionem mihi benevisam infrascripta scripsi pro meo Studio, videlicet.

Martinus Ballester Rector Ecclesiæ Sanctæ Eulaliæ Majoricen. die 18. Septembris 1693. in ejus ultimo, quo decessit elogio disposuit, quòd cuncta ejus Bona applicarentur pro ædificatione Oratorii Sancti Philippi Nerii intra limites Ecclesiæ Parochialis, ubi ipse, dum erat in humanis consentientibus Parocho, nec non Patriæ Patribus, Prorege tunc temporis, & Episcopo exerevit Ecclesiam, & habitationem Patrum Congregantium cum necessariis ornamentis.

Rector autem tunc temporis, & Communitas præintelligentes, quòd PP. S. Philippi Nerii se disponebant pro executione dictæ foundationis, intimarunt, & protestarunt administratoribus Oratorii, ne auderent exequi præfatam foundationem, quin priùs adducerent eorum facultates, & necessarios consensus. Cui protestationi nullatenus respondentibus PP. prædictis Rector, & Communitas præfata die 18. Maii 1708. supplicarunt Vicarium Generalem, Sede Vacante, ne permitteret sub pœna nullitatis, & attentatorum foundationem dicti Oratorii, & prævio decreto intimatis à Vicario Interestatis, non obstante prædicta supplicatione, prælibati PP. Benedicere fecerunt Ecclesiam Oratorii cum asservatione Sacramentorum, declaratis Congregantibus, peractis omnibus necessariis actibus de consensu ejusdem Vicarii. His stantibus ad instantiam Rectoris, & Communitatis præfatae proposita mihi fuerunt sequentia dubia.

Primò. An prædicta fundatio Oratorii subsineatur.

Secundò. An Vicarius Generalis Sede Vacante possit dare licentiam aperiendi Oratoria publica non interveniente consensu Capituli.

Tertiò. An sit locus purgationi Attentatorum.

Quartò. An aliquis ex PP. dicti Oratorii possidens Beneficium in Parochia possit exigere distributiones in Choro ejusdem Parochiæ?

Super quibus requisitus, quia pro veritate sentirem, censebam prout infra de Jure respondendum. Etenim primum dubium 36 negativè resolvendum videtur; quoniam fundatio præfati Oratorii publici Patrum S. Philippi Nerii intra limites Parochialis Ecclesiæ magnum affert præjudicium, tum eidem Ecclesiæ, quia stante dicta fundatione, Ecclesia Parochialis non haberet eundem concursum, & oblationes Fidelium; tum Communitati præfatae, quia PP. Congregantes captarent omnia Fidelium suffragia distribui solita Beneficiatis ejusdem Communitatis, ac proinde fundatio prædicta subsinenda non venit juxta *Calderin. de Privileg. conf. 12. num. 1.*

37 Concurrente præsertim oppositione hodierni Parochi, quæ in hac materia est

considerabilis, cum ejus consensus sit requisitus ratione præjudicii resultantis in emolumentis oblationum, & elemosinarum, ratione Anniversariorum, & Missarum, aliorumque Divinorum. *Card. de Luca de Regular. disc. 29. num. 14. Ventrigl. in prax. annot. 18. num. 5. §. unie.* Nec non oppositioni etiam populi ejusdem Communitatis, cujus consensus requiritur in erectione novæ Ecclesiæ Regularium juxta *Card. de Luca ubi supra num. 15.*

Non obstat, quod Rector tunc temporis, & Communitas præfata suum præstiterint consensum in fundatione dicti Oratorii, quia Rector consensit cum conditione *Salvis Juribus Parochialibus*, & Communitas cum pacto, & conditione, quod Fundator subscribere deberet tot Capitula.

Quæ conditiones cum non sint purificatæ, dum per fundationem dicti Oratorii non salvantur Jura Parochialia, nec à Fundatore fuerunt subscripta memorata Capitula, sequitur, quod eorum consensus habeatur, ac si non esset.

Manusque officit consensus præstitus ab Episcopo, quia Oratoriorum erectio non debet ab Episcopis de facili permitti ob damna spiritualia, quæ eveniunt Parochianis, ut docet *Monacel. in Formul. for. Ecclesiast. tit. 13. num. 42.* nec potest Episcopus licentiam concedere asservandi continuo, & permanentem in Oratoriis non curatis Sanctissimum Sacramentum pro Adoratione Fidelium, cum ad hoc requiratur licentia Papæ juxta *Ventrigl. in prax. annot. 19. §. unie. par. 2. num. 18.*

39 Quoad secundum dubium negativè respondendum videtur: Quoniam Oratoria publica Regularium, seu Religiosorum, cum sint eorundem Ecclesiæ, non potest Vicarius Generalis licentiam concedere, illa erigendi *Ventrigl. in prax. annot. 18. num. 22. §. In his terminis. Niccol. resolut. Canonic. lib. 1. tit. 28. de Vicar. Capitular. num. 22.* Eâ ratione, quia facultas erigendi novas Ecclesias Religiosorum ob rei gravitatem de Jure, & specialiter commissa Episcopo juxta *Text. in cap. Quidam cap. de Monach. & cap. Cellulas 18. quest. 2.* Adeoque in generali commissione Vicarii non venit hujusmodi facultas, quæ certè personæ, vel dignitati à Jure est speciali-

ter commissa *Leg. 1. ff. de Offic. ejus, cui Mandat. & Jurisdic. & cap. 2. de Offic. Vicar. lib. 6.*

Tertii dubii resolutio affirmativa esse videtur. Etenim pendente recurso per Rectorem, & Communitatem prædictam ante Vicarium Generalem, ne permitteret sub pena nullitatis, & attentatorum Patrum Sancti Philippi Neri fundationem Oratorii, præfati PP. deveniendo ad dictam fundationem dicuntur attentasse, adeoque ipsi tenentur, & obligati sunt ad hujusmodi Attentatorum purgationem, *Lancellotti. de Attentat. par. 3. cap. 29. n. 99.*

Quarto denique dubio negativè respondendum est. Cum enim distributiones non debentur, nisi Interessentibus in Choro Divinis Officiis non possunt PP. prædicti Oratorii ad hujus bonum Regimen, & administrationem incumbentes exigere distributiones debitas Interessentibus in Choro Parochiæ.

40 His tamen non obstantibus contrarium verius de Jure censeo; primum namque dubium affirmativè resolvendum esse arbitror, quoniam hujusmodi Oratorium publicum, seu Ecclesia PP. Sancti Philippi Neri erectum fuit, & fundatum à Martino Ballester intra limites Ecclesiæ Parochialis de consensu Episcopi, Rectoris, nec non Communitatis, & Proregis, quorum omnium interveniente consensu fundatio, seu erectio præfata Oratorii absque dubio sustinenda venit juxta *Text. in cap. Auctoritate de Privileg. in 6. ibique Gloss. verb. Oratoria, Geminian. num. 2. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 11. art. 12. num. 2. Lezzan. in Summa tom. 4. consult. 45. num. 141. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Posnaniens. apositionis Oratorii 16. Februarii 1704. & 19. Aprilis 1704. & in Forolivien. erectionis Ecclesiæ 16. Junii 1694.*

Immo etiam si Oratorium non fuisset à præfato Ballester finitum, tamen quia fuit coeptum ab ipso cum licentia Episcopi, poterat finiri, & finitum augeri, seu extendi absque alia licentia, ut docent *Ventrigl. in prax. Annot. 18. num. 24.*

Animadvertendo præsertim, quod fundatio hujusmodi Oratorii redundat ad majorem Dei gloriam Sancti Philippi Neri lau-

laudem, & Animarum salutem, nec ullum certum præjudicium affert Reſtori Eccleſiæ Parochialis, nec præfata Communitati, unde fundatio prædicti Oratorii non eſt cur non fit approbata juxta vulgatum, & juridicum illud axioma: *Quod tibi non nocet, & alteri prodeſt, de facili concedendum eſt: L. in Creditore ff. de evict. ibique Gloſſ. verb. Quod ſine diſpendio.*

Nullatenus adverſatur oppoſitio moderni Parochi impedire conantis fundationem præfati Oratorii ſub prætextu præjudicii ei reſultantis ex diminutione concurrentium, & in emolumentis oblationum, eleemoſinarum, Anniverſariorum, & Miſericordiarum: quoniam præjudicium proveniens Eccleſiis Parochialibus ex diminutione concurrentium, & eleemoſinarum penitus contemnitur, & Parochi ſemper ſuccumbent, quoties hoc Clypeo velint ſe opponere ædificationi novarum Eccleſiarum juxta plures reſolutiones *Sacrae Congregationis Concilii Tridentini, quas reſert Monacell. in Formul. for. Eccleſ. Formul. 10. tit. 6. num. 9. & ſeqq.*

Et licet de Jure communi oblationes, & eleemoſinæ, quæ à fidelibus ſunt, & offeruntur, Cappellis, Oratoriis, Eccleſiaſticis exiſtentibus intra limites Parochiæ debeantur Parocho, ut tradunt *Cappon. diſcept. 77. per tot. Amoſtaz. de Cauſis Piis par. 1. lib. 4. cap. 1. Tondut. queſt. Benefic. tom. 1. par. 1. cap. 63. num. 8. & ſeqq.* Tamen quando oblationes ſunt Oratorio, ſeu Congregationi Oratorii, quæ habeat propriam Eccleſiam, non fit ulla injuria, & præjudicium, ſi non debeantur Parocho: quia illa de Jure ſunt, & converti debent in utilitatem illius Eccleſiæ, juxta *Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. part. 2. Annot. 16. S. unic. num. 16. Monacell. Formul. for. Eccleſ. Formul. 10. tit. 6. num. 20. & ſeqq.*

Nec conſiderabilis eſt alia oppoſitio Communitatis; nam cum iſta de anno 1693. conſenſerit præfatae fundationi, ſe opponere nunc eidem fundationi, dicitur oppoſitio affectata, quæ negligi ſolet juxta *Card. de Luca de Regul. diſc. 29. num. 15.*

Non obſtat, quod Reſtor tunc temporis ſuum præſtiterit conſenſum fundationi dicti Oratorii cum clauſula *Salvo Juriſus Parochialibus*, quæ cum non verifice-

tur ejus conſenſus, pro nullo habetur. Quia cum clauſula illa non intelligatur quoad concurrentium, & oblationes Fidelium, ſed quoad Decimas, & primitias dumtaxat, quæ à Laicis ſolent Parochis exhiberi juxta *Lezzan. in Summ. tom. 4. conf. 24. num. 17.* optimè verificatur conditio illa, dum Decimæ, & primitiæ non recipiuntur à dicto Oratorio, ſed ab Eccleſia Parochiali.

Sed etiam ſi non interveniſſet conſenſus Parochi, immo hic ſuum poſitivum diſenſum interpoſuiſſet; Adhuc fundatio Oratorii ſubſtinenda eſſet, quia Oratorium publicum fundari poteſt intra limites alicujus Parochiæ etiam invito Plebano, cum conſenſu tamen Diæceſani, etiam ſi ſequeretur aliquod damnum Parochiæ non magnum, ea ratione, quia non debet impediri facere talem ædificationem, quæ tendit ad augendum Cultum Divinum, ut docet *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par. 3. cauſ. 1. num. 90. Lambertin. eodem tract. lib. 1. part. 1. queſt. 3. art. 15. nu. 3. verſ. Tu advenite.* Et eo ipſo, quod in fundatione Oratorii publici intervenit conſenſus Epilcopi, excluditur præſumptio præjudicii Eccleſiæ Parochialis, quia aliàs ſi præjudicium aliquod juridicum pateretur Plebanus, ipſe Diæceſanus non conſenſiſſet, ut arguit *Lambertin. ubi ſupra.*

Immo cum Congregatio PP. S. Philippi Nerii non accedat ad funera, minusque admittat ſepulturam Cadaverum in Eccleſia, ſequitur, quod ejus introductio nullum, aut modicum, ac remotum præjudicium Parocho cauſet, adeoque conſenſus Parochi ſuppleri poteſt per ſuperiorem. *Card. de Luca de Regul. diſc. 29. numer. 15. Ventrigl. in prax. annot. 18. S. Unico num. 5.*

Nec attendenda venit altera obſectio, nempe quod Epilcopus licentiam concedere non poſſit aſſervandi continuè, & permanenter in Oratoriis non curatis Sanctiſſimum Sacramentum pro adoratione Fidelium, cum ad hoc requiratur licentia Papæ; quia hoc ſolum procedit in Oratoriis, quæ ſub regimine Laicorum ſunt, non verò in Oratoriis publicis, ſeu Eccleſiis Religioſorum; ubi de licentia Epilcopi aſſervari poſſe Sanctiſſimum Sa-

cra-

cramentum testatur *Barbos. de potestat. Paroch. par. 1. cap. 11. num. 51.*

Quoad secundum dubium affirmativè
47 est respondendum; quoniam Vicarius Capitularis Sede Vacante, quoad Jurisdictionem succedit Episcopo, unde sicuti Episcopus potest dare licentiam aperiendi Oratoria publica, juxta *Textum in dicto cap. Auctoritate de Privileg. in 6. ibique Gloss. verbo Oratoria*, ita & Vicarius Capitularis poterit dare hujusmodi licentiam, cum Jurisdictio Vicarii Capitularis eadem sit, quæ fuit Episcopi. *Niccol. resol. Canon. lib. 1. tit. 28. de Vicar. Capitul. numer. 21. & in Floscul. verb. Vicarius Capitularis num. 68.*

Immo quoddam Monasterium Fratrum S. Dominici caprum ædificari de licentia Vicarii Capitularis, respondit Sacra Congregatio Concilii, sinendum esse ad finem perducì, ut testatur *Fagnan. in cap. Non amplius de Institut. num. 70.* ergo à fortiori idem Vicarius Capitularis poterit dare licentiam ædificandi Oratoria publica, & hæc capta ædificari de ejus licentia, permittendum est, ad finem perducì; cum facultas erigendi novum Monasterium non competat Episcopo de Jure
48 communi, sicut ei competit facultas erigendi Oratoria publica *Fagnan. ubi supra num. 75.*

In nihilo obstante, si non interveniat positivus, & expressus consensus Capituli, quia eo ipso, quod Vicarius Capitularis consentit Fundationi publici Oratorii, præsumitur eidem fundationi consentisse etiam Capitulum, cum Vicarius Capitularis exercent Jurisdictionem Capituli.

Descendendo ad examen tertii dubii, ejus resolutionem negativam esse cenſeo; etenim PP. S. Philippi Nerii devenientes de consensu Vicarii Capitularis ad totalem executionem fundationis dicti Oratorii, jam à multo tempore de consensu Episcopi legitimè fundati, & constructi, nulla commiserunt Attentata, non obstante supplicatione porrecta à Parocho, & Communitate eidem Vicario, ne permitteret sub pœna nullitatis, & Attentatorum fundationem Oratorii, quoniam totalis executio fundationis Oratorii facta à dictis Patribus non tendit in contem-

ptum jurisdictionis alicujus Judicis, cum à Vicario Capitulari, aut ab alio Judice non fuit eis facta inhibitiõ, & prohibitiõ, ne exequerentur totalem fundationem Oratorii, immo ab eodem Vicario fuit eis permissum illam ad finem perducì. Nec tendit in præjudiciũ moderni Parochi, & Communitatis, juxta superius adducta; Adeoque prædicti Patres deveniendo ad hujusmodi fundationem dici non possunt attentasse; cum actus attentatus dicatur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudiciũ partis, juxta *Lancellot. de Attent. part. 1. in præfat. num. 42. & 44. Card. de Luca de Judic. disc. 18. num. 26.* Ac proinde non est locus impræsentiarum purgationi attentatorum, cum hæc solum detur, ubi ad sunt Attentata, ut docet idem *Lancellot. par. 3. cap. 29. num. 99.*

Quartum denique dubium resolvendum est cum distinctione; aut enim aliquis ex Patribus dicti Oratorii possidens Beneficiũ in Parochia adest, seu interest Statutis oris in Choro ejusdem Parochiæ pro celebratione Divinorum Officiorum, & debentur ei distributiones quotidianæ, juxta *Textum in cap. Unic. de Cleric. non resid. in 6. Fagnan. in cap. De cetero de Cleric. non resid. num. 10.* Si verò non præstat in Choro hujusmodi Interessentiam Divinis Officiis, distributiones quotidianas exigere non potest, cum istæ nihil commune habeant cum corpore Beneficii, sed dentur ratione servitii, & in recompensam sollicitudinis Divinorum Officiorum, ut notat idem *Fagnan. in cap. Gravis de restit. spoliat. num. 78.*

R. P. D.

LANCETTA

Nullius, seu Montis Cassinen. Manutentionis.

Veneris 10. Junii 1712.

Jura, & præminentias Parochialis Ecclesie Sanctæ Mariæ Majoris Cerbarii tueri satagentes illius Archipresbyter, & Clerus adversus Parochum, & Abbatem Ecclesie Sancti Pauli extra dictam Terram existentis; duplici innitebantur fundamento; Matricitatis nempe, & transactionis, quæ usque ab anno 1634. inter has Ecclesias, earumque Rectores inita fuerat; è contra verò vigore Brevis s. m. Innocentii III. præfatam Ecclesiam S. Pauli à quacumque subjectione liberam, & immunem esse opponebatur; Hinc delata controversia ad A. C. concessa exitit manutentio dictæ Ecclesie Sanctæ Mariæ Majoris, quoad actus præminentiales in ejus decreto designatos, nempe respectu ad statum, & nuncupationem Ecclesie Majoris, & Matricis Terræ Cerbarii privativè quoad Ecclesiam Sancti Pauli, quoad præcedentiam in quibuscumque Processionibus, & sessionibus unitim fieri solitis, & pulsationem Campanarum ante omnes alias Ecclesias in die Sabbati Sancti, ac quoad exercitium functionum, caterorumque actuum in transactione contentorum; Et ulterius demandata fuit observantia ejusdem transactionis, ac brevis executio.

Nec dispar fuit exitus Causæ per appellationem ad nostrum Tribunal devolutæ; nam proposito per me hodie dubio omnium dictarum prætensionum complexivo, DD. censuerunt Manutentionem dandam esse Ecclesie Sanctæ Mariæ, sive ejus Archipresbytero, etiam super delatione Stolæ in tumultatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, transactionem sustineri, & Breve esse exequendum.

51 Distinctè enim, juxta dubii partes, procedendo, cum respectu ad controversos

præminentie actus possessio Ecclesie Sanctæ Mariæ, quæ canonizata fuit etiam anno 1642. per mandatum de manutenendo in Tribunali A. C. reportatum, ac anno 1697. mediante Instrumento publico super ejusdem statu in sequelam Edicti Vicarii Cassinen. celebrato, continuata subinde appareat ad hæc usque tempora, tum ex depositionibus quamplurium Testium, tum & fortius ex relatione Ordinarii, sive Abbatis Cassinen. novissimè transmissa ad Sacram Congregationem Concilii, utique eadem Ecclesia Sanctæ Mariæ in dicta possessione manutenenda venit ex passim vulgatis Juribus, de quibus *Rota in Senen. Jurium Parochialium* 13. Februarii 1708. §. Cum enim coram Me, & in *Petrusina Præminentiarum super Manutentione* 2. Decembris 1711. §. finali coram R. P. D. meo *Ansaldo*.

Et quamvis ex præfata Ordinarii relatione constet, quòd etiam Parochus Ecclesie Sancti Pauli cumulativè cum Archipresbytero deferre consueverit Stolam in tumultatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, quia tamen, ut profequitur dicta relatio, in vim decreti Synodalis solum Archipresbyter administrat Sacramenta eisdem Peregrinis, & Advenis, eorumque Cadavera in Ecclesia Sanctæ Mariæ tumultantur, ideo ejus tantum possessio manuteneri debet, cum usus Stolæ in signum Parochialis Jurisdictionis in hisce actibus privativè spectet ad Parochum *Barbos. de Offic. & potest. Paroch. part. 3. cap. 26. numer. 76. & in Summ. Apostol. dec. collect. 236. num. 10. Gratian. discept. Forens. cap. 298. à num. 65. cum pluribus seqq. Pignatell. consultat. 73. numer. 21. tom. 8. Rot. coram Zarat. dec. 45. num. 4.*

Maximè quia hîc concurrunt non leves probationes Matricitatis favore Ecclesie Sanctæ Mariæ, & cum non agatur de illa probanda in petitorio, ad concludendam genericam subjectionem quoad duriores effectus, perceptiones decimarum, emolumentorum Parochialium, & similium, in quibus terminis probationes debent esse plenæ, & concludentes, sed in hypothesi solum adducta fuerit ad colorandum possessorium respectu Jurium præminentialium, de quibus est quæstio, profectò sufficit probatio Matricitatis improprie,

ut

ut distinguendo tradunt *Card. de Luca de Paroch. disc. 27. num. 9. & de Decim. disc. 12. num. 13. Rot. in Bisinianen. Præminentiarum 10. Februarii 1710. S. Minusque, & seqq. & 16. Januarii 1711. S. Siquidem rursus coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Hujusmodi autem Matricitas resultat
53 ex antiquissimis enunciatis per Ordinarios emissis in visitationibus annorum 1595. ac 1634. quibus sanè ad hunc effectum deferendum est, cum Episcopus apprime informatus censeatur de statu, & prærogativis suarum Ecclesiarum *Rota. decis. 397. num. 6. & seqq. par. 13. recent. decis. 685. num. 9. coram Cerro, decis. 14. num. 2. coram R. P. D. meo Ansaldo, & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 10. Februarii 1610. S. Sed voci, & 16. Januarii 1611. S. Siquidem in fine coram eodem.*

Eoque potissimum, quia in altera ex dictis Visitacionibus, anni nempe 1619. adnotatum legitur Ordinarii decretum, in quo statuitur: quod *Archipresbyter precedat Abbatem Sancti Pauli in Processionibus, & omnibus aliis*: In altera vero anni 1634. idem Abbas Sancti Pauli expressè factus fuit, Ecclesiam Sanctæ Mariæ esse *Matricem*, quamobrem tam ex ipsa declaratione, in actu proportionato facta ab Episcopo, quam ex dicta partis confessione, urgens emergit Matricitatis argumentum, ut in ordine ad primam conclusionem profequitur *Rota dicta decis. 14. numer. 1. coram R. P. D. meo Ansaldo, & decis. 284. num. 4. par. 14. recent. & respectu ad secundam Rot. dicta decis. 397. num. 2. par. 13. recent. & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 10. Februarii 1710. S. In primis, & 16. Januarii 1711. S. Fortius coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Validius præmissa confirmantur ex re
Judicata anni 1642. suscitata enim tunc temporis controversia inter Rectores Ecclesiarum Colligantium super præcedentia pulsandi Campanas die Sabbati majoris Hebdomadæ, quamvis Vicarius Generalis, tanquam Commissarius delegatus, hanc facultatem promiscuè utrique Ecclesiæ competere declaravit, attamen
54 Ordinarius in gradu appellationis pronun-
ciavit, illud privativè spectare ad Ecclesiam Sanctæ Mariæ, quæ utique hujus-

modi prærogativâ, citra Matricitatis præ-
eminentiam insigniri non poterat *Card. de Luca de præminent. disc. 42. numer. 15. Rota coram Merlin. decis. 109. & coram Dunoz. sen. decis. 198. num. 2. & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 16. Januarii 1711. S. finali coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Nec quicquam suffragatur exceptio, quod dicta sententia sit evidenter nulla, ex quo Ordinarius non poterat amplius se ingerere in causa postquam super eadem pronunciaverat Vicarius Generalis; nam ultra quod iste processit uti Commissarius delegatus, cessat vis objecti, animadvertendo, quod devolutâ per ulteriorem appellationem causâ ad A. C. tantum abest, ut præfata sententia revocata fuerit, quin potius Ecclesia Sanctæ Mariæ mentionem reportaverit in possessione *Matricitatis*, & exercitio aliarum præminentiarum, & de facto, recedentibus subinde partibus ab hac lite, mediante transactione (de qua infra) In ea signanter Canonizata fuit favore Ecclesiæ Sanctæ Mariæ præcedentia in pulsatione Campanæ dicta die Sabbati Sancti, adeo ut perperam modò controvertatur veritas, quæ toties per rem Judicatam, & per partis confessionem confirmata extitit *Rot. in sapiedicta decis. 14. num. 7. 8. & 15. coram R. P. D. meo Ansaldo, & insanen. Jurisdictionis 31. Januarii 1704. S. Quod autem coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Gubernatore.*

Adaugetur assumpti comprobatio, tum ex Inventario Ecclesiæ Sancti Pauli, expleto anno 1696. tum ex alio anni 1697. super stato Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris, præsentibus Rectore, & Clero utriusque Ecclesiæ, in eis enim concorditer semper eadem Ecclesia Sanctæ Mariæ *Matricis* nuncupatur, ac controversiæ ejusdem præminentie recensentur, ex quibus probatio Matricitatis, juxta præmissa substantiatur.

55 Præterea in idem etiam Collimant
quampures inscriptiones in lapidibus sepelictæ Ecclesiæ insculptæ, & licet nonnullæ ex eis, tanquam recentes redarguantur per simplices fides aliquorum testium, pendente lite, expiscatas, attamen ab hac nota omnino immunis est illa, quæ
usque

usque ab anno 1653. incisa dignoscitur in Campana majori ejusdem Ecclesie ibi: *Hæc est sola Matrix*; quæque proinde optimè confert ad Intentum *Gloss. in cap. Causam quæ de probat. & notant scribentes in l. Monumenta C. de relig. & sumpt. funer. Card. de Luca de præminent. disc. 2. num. 7. cum Concordan. apud Rot. coram Arguell. decis. 17. num. 41.*

Et tandem accedit dicta relatio Ordinarii, transmissa ad Sacram Congregationem Concili, in qua nedum testatur, Ecclesiam Sanctæ Mariæ esse *Matricem*, sed etiam subdit, ut dictum est, quod ejus Archipresbyter Sacramenta ministrat Advenis, & Peregrinis, & consequenter ex hoc actu univocè in aperto ponitur controversa matricitas in hoc Iudicio possessorio, ad effectum consequendi dumtaxat controversa Iura præeminentialia *Pignatell. consultat. 109. num. 4. tom. 9. Rot. dicta decis. 397. num. 8. par. 13. & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 17. Februarii 1710. S. Mirificè coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Consecutivè ex his substatetur transactio, celebrata anno 1643. non attenda duplici exceptione, quod scilicet utilis non fuerit Ecclesie Sancti Pauli, & destituta appareat Beneplacito Apostolico; prima enim cessat in facto, nam in illa constabilita fuit præcedentia favore Parochi, & Cleri S. Pauli in propria Ecclesia, quæ, præscindendo à transactione, eisdem non competeat; altera verò tollitur ex pluribus facti circumstantiis, quæ simul unitæ in præsentii hypothesi, validitatem ejusdem transactionis secum ferunt, quia, nempe bona fide, inita extitit inter duas Ecclesias super Iuribus præeminentialibus ad dirimendas controversas, Divino Cultui admodum præjudiciales, & etiam ex quo nihil in illa datum fuit ab Ecclesia Sancti Pauli, nisi id, quod præcedenter competeat Ecclesie Sanctæ Mariæ, tum ratione assistentiae Iuris propter Matricitatem, tum ratione rei Iudicatæ ad favorem ejusdem vigentis, adeout nunquam spatio septuaginta, ferè annorum impugnata fuerit, sed pacificum semper effectum fortita dignoscatur, in quibus terminis, vel Beneplacitum non requiritur,

Pars I.

ut per *Text. in cap. Finali de pact. in 6. respondit Rota coram Seraphin. decis. 36. per tot. & coram Cerro decis. 570. num. 15. ubi quod sufficit, ut transactio contineat pacta licita, & honesta, decis. 305. num. finali tom. 1. & decis. 460. num. 25. tom. 2. par. 19. recent. ubi quod hujusmodi determinationes pro bono pacis, Ecclesiarum concordia, & populorum quiete, absque Beneplacito Apostolico, substituentur, & in Eugubina Præminentiarum 20. Februarii 1702. S. finali coram Eminentissimo D. Cardinali Priolo, & in Monopolitana Præminentiarum super manutentione 16. Junii 1704. S. Non relevantibus coram Reverendissimo Domino meo Decano.*

Vel præsumi debet non obstante, quod lapsum non fuerit tempus centum annorum à notissima Constitutione san. mem. Urbani VIII. requisitum, quia hæc locum sibi vindicat in contractibus Ecclesie præjudicialibus, initis cum Clericis, five aliis particularibus non autem cum alia Ecclesia ex justa, & rationabili causa, ut præcisè animadvertit *Rot. coram Dunozett. Jun. decis. 713. num. 6. & 10. & decis. 1169. num. 5. & 6. coram Emerix Jun.*

Deveniendo ad postremam Dubii partem, exequendum pariter est Breve san. mem. Innocentii III. nam istud præsefert tantummodo confirmationem sententiæ latæ per Cardinalem Roffridum tunc temporis Abbatem Cassinensem, in qua Parocho Sancti Pauli concedebatur facultas retinendi in propria Ecclesia æquè Parochiali fontem Baptismalem, suisque Parochianis liberè Sacramenta ministrandi, cumque quoad hos actus idem Breve usque non observatum fuerit, profectò executioni demandandum venit, *Rot. decis. 558. num. 1. par. 1. & decis. 189. num. 1. par. 15. recen. & decis. 112. num. 2. coram Cerreo.*

Cæterum nullo modo obstat supradictæ improprie Matricitati, quamvis, referendo sententiæ verba. exprimat quod Ecclesia S. Pauli: *Ecclesia Sanctæ Mariæ in nullo subjaceat*: tum quia stat bene simul quod Ecclesia S. Pauli non sit proprie, & formaliter subjecta, & tamen contendere nequeat supradictas præeminentias Ecclesie Sanctæ Mariæ propter

K

im-

impropriam Matricitatem jam comprobata, tum quia hæc expressio respicit retentionem fontis Baptismalis, ac Sacramentorum administrationem, quorum dumtaxat actum libertas, ac exercitium in controversiam deductum fuerat, quemadmodum aperte convincitur extenore sententiæ in eadem Bulla relato, atque ideò præfata enunciativa, quamquam generalis, & indefinita ad suam speciem restringi, ac juxta subjectam materiam intelligi debet, *l. Quæstium. S. Mania ff. de legat. 3. Surdus consil. 33. num. 26. & consil. 421. num. 12. Rec. disput. Jur. cap. 166. num. 7. tom. 2. Rot. coram Coccin. decis. 1788. num. 79. & coram Bich. decis. 295. num. 1. & decis. 407. n. 7. & in rec. decis. 428. num. 16. par. 4. tom. 2. & decis. 303. num. 12. par. 19.*

Omnemque submovet hæsitationem vetustissima observantia, nam per quinque secula, & ultra Parochi Sancti Pauli potiti solum fuerunt facultate exercendi Curam Animarum propriæ Parochiæ, semper verò intacta remanserunt Iura præeminentialia Ecclesiæ Sanctæ Mariæ per tot actus, res Iudicatas, & transactio in dies constabilita, itaut inde ad evidentiam usque dignoscatur quid, & quantum in dicto Brevi comprehensum fuerit, *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 175. num. 10. & decis. 1342. num. 8. coram Emer. Jun. & decis. 65. numer. 13. & decis. 319. num. 3. par. 15. & decis. 533. num. 11. par. 18. recent.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

FALCONERIO

Leodien. Dismembrationis.

Lunæ 1. Februarii 1712.

Rector Matricis, & Parochialis Ecclesiæ Oppidi Beringen. de Iurepatronatûs Marchionis de Trichateau à primæva illius erectione, semper Sacramenta ministravit, tam Oppidanis, quam

Suburbanis commorantibus in quatuor vicis, nuncupatis: *Pael, Brealer, Merbergh, & Trevaent*; Hicque juxta Regionis stylum nuncupatur Pastor, & in suæ Curæ adiutorium retinet duos Presbyteros qui diù, noctuque unâ cum ipso Pastore dictæ Curæ incumbunt. Pari semper pietate conjunctus fuit uterque populus Oppidanus, & Suburbanus in parandis expensis pro indigentis dictæ Ecclesiæ; immo mediante solempni concordia stipulata de anno 1530. Suburbani promiserunt contribuere duas ex tribus partibus dictarum expensarum, Oppidani verò solummodo unam, sicuti promissa adimpleverunt de anno 1654, in quo eandem Ecclesiam in pulchriorem formam reedificaverunt, atque in ea admodum eminentem elevarunt Turrim.

Anno 1700. præmeditantes Suburbani se eximere à subjectione dictæ Ecclesiæ, sumpto præsidio à nimia illius distantia ab eorum vicis à viarum inundatione, ac à Ianuarum dicti Oppidi Beringen. clausura tempore nocturno, recursum habuerunt ad Vicarium Generalem Leodien. ad hoc, ut dismembratis dictis quatuor Vicis ab antiqua matre, erigeret in Parochialem Cappellam Sancti Ioannis Baptistæ sitam in Vico *Pael*, sed comperto, quòd Vicus *Trevaent* magis distaret à Cappella, quàm ab Ecclesiâ Matrice, quòd nonnullæ Domus in æquali reperirentur distantia, & duæ adessent viæ, quarum altera non erat inundationibus obnoxia, & demum, quòd Ianuæ dicti Oppidi semper, & omni tempore ad nutum Suburbanorum aperirentur, à captâ instantiâ recesserunt mediante declaratione, quòd semper debito tempore à proprio Pastore recepissent Sacramenta, & revocato eorum assensu pro petita dismembratione, protestati fuerunt, nolle quidquam contribuere pro indigentis dictæ Parochialis Ecclesiæ erigendæ.

Post quinquennale silentium restauraverunt de anno 1705, eandem instantiam: Et quamvis Pastor, & Consules dicti Oppidi pro dirimenda quacumque controversia obtulissent deputare in præfata Cappella Presbyterum, qui Sacramenta eis ministraret, & singulis diebus festi-
vis

vis concionaretur, ac Missam celebraret; attamen Vicarius Generalis, non citato Pastore, Patrono, & Consulibus, ac omni prorsus ordine judiciali prætermissis, sub die 26. Junii 1708. sententiam dismembrationis, & erectionis respectivè dictæ Cappellæ in Parochialem protulit, de qua habitâ intra decennium notitiâ, & interpositâ ad S. Sedem appellatione, post mihi delegatam causam, concessis, & successivè in partibus præsentatis litteris inhibitorialibus, & compulsorialibus, non perhorruerunt in illarum spretum fontem Baptismalem erigere, mortuos tumulare in dictâ Cappella, atque consimilia, & majora patrare attentata; unde pro illorum purgatione disputato dubio sub die 27. Junii 1710. Domini rescripserunt: *Videatur de bono Jure etiam ad effectum Attentatorum*: Quocirca ad trutinam revocato in hodierna Audientia congruo dubio, fuit à Dominis definitum: *constare de bono Jure Adriani dictæ Matricis Ecclesiæ Pastoris, etiam ad effectum Attentatorum purgandorum per viam nullitatis, & ad mentem.*

Etenim de bono Jure Adriani constare compertum fuit, attentata nullitate, & injustia dismembrationis, & respectivè erectionis novæ Parochialis expletæ à Vicario Generali Leodien. Et quidem nullitas visa fuit insanabilis, uti proveniens tam à defectu Jurisdictionis, quàm ab illo citationis, juxta sancita in Bullis Pii IV. & Clementis VIII. de quibus *Gratian. dissect. Foren. cap. 762. num. 11. Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 13. num. 348. & seqq. Ricc. collect. 2865. Rota decis. 36. num. 1. & seq. par. 10. recent.*

Defectus primæ apertè promanat ex eo, quòd dismembratio, & erectio novæ Parochiæ facta fuit auctoritate Ordinaria à dicto Vicario Generali, qui absque speciali facultate, & mandato Celsissimi Episcopi nequivit dismembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere, *Sbrozz. de Offic. Vicar. lib. 2. quest. 116. num. 6.* ea per ipsum allegata ratione, quòd dismembratio est species alienationis, quæ uti fieri nequit à Procuratore sine speciali mandato, ita nec pariter à Vicario, qui dicitur Procurator Episcopi, *Barbos. de potest. Episcop. allegat. 54. num. 76. Ven-*

trigl. in prax. tom. 2. annot. 14. S. I. nu. 21. Pax Ford. lucubrat. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 160. Rot. cor. Puteo decis. 53. num. 1. lib. 3. in correct. & coram Ubald. dec. 865. num. 3.

Neque dicta nullitas salvari potest sub prætextu, quòd Vicarius processerit uti Administrator Celsissimi Episcopi, quia dicta qualitas tantummodo educitur à quibusdam enunciativis emissis de anno 1700. & 1701. quæ nequeunt concludere, illam adfuisse de anno 1708. de quo tempore fuit ab ipso lata sententia dismembrationis, veluti de mandato Dominorum meorum, fuit à me in comperto positum oculari recognitione litterarum Apostolicarum, quibus Celsissimus Episcopus fuit de Ecclesia Leodien. provisus, dum illæ fuerunt expeditæ sub die 29. Septembris 1694. & in eis asseritur, tunc fuisse constitutum in ætate 23. annorum, ideoque in spiritualibus fuit dictæ Ecclesiæ Deputatus Administrator, quousque ipse ad ætatem legitimam perveniret, ibi; *Teque ex nunc donec ad ætatem legitimam perveneris, eidem Ecclesiæ Leodien. Administratorem in spiritualibus quidem ab eis dependentibus &c.* Et inferius ibi: *Ac ex nunc prout ex tunc postquam ad ætatem legitimam hujusmodi perveneris, de persona tua prædictæ Ecclesiæ Leodien. eadem auctoritate providemus*: Cum igitur legitima ætas Episcopi sit triginta annorum, uti præfinitur à *Text. in cap. Cum in cunctis 7. de elect. & in can. Quæcumque dist. 77. inde fit, quod si de tempore suæ provisionis, nempe de anno 1694. erat constitutus in ætate 23. annorum, dubio procul de anno 1702. reperiebatur in ætate legitima pro Episcopatu, quamvis Sacerdotium, & Episcopalem ordinem non assumpsisset nisi de anno 1707. & consequenter de anno 1708. quo fuit lata dicta sententia, Ecclesia non erat sub Regimine Administratoris, sed proprii Antistitis; illa enim est vis, & efficacia dictionis *Donec*: & alterius dictionis *Postquam*: ut prima, quæ fuit relata ad Administratorem, donec Celsissimus Provisus ad ætatem legitimam perveniret, restringat dispositionem cum perseverantia usque ad tempus, cui est adjuncta, *Bart. in leg. 1. num. 15. ff. de condit. & demonstr. Gratian. cons. Sive res-**

pons. 81. num. 26. lib. 2. Secunda verò, quæ est relata ad ipsum provisum: *Ex nunc prout ex tunc, postquam ad ætatem legitimam perveneris*: Excludit tempus ante ætatem legitimam, & includit tempus posterius, *Paris. cons. 32. num. 83. lib. 1. & cons. 31. num. 31. lib. 2. Menoch. cons. 1103. num. 4.*

Id etiam comprobatur ex confessione ipsius Vicarii, qui de anno 1700. se enunciavit Vicarium, & Coadministratorem: In sententia verò lata de anno 1708. prætermisso titulo Coadministratoris, solummodo pronunciavit uti Vicarius Generalis, quinimò expressit procedere: *auctoritate ordinaria*: quæ est diversa ab illa à Sede Apostolica ad tempus ipsi delegata, *cap. Cum aliquibus §. Si verò de rescript. in 6. Gloss. in cap. fin. sub verb. Casibus de Offic. Judic. Ordin.*

Et inutiliter facultas Vicarii educitur à libello ab ipsis Suburbanis porrecto Celsissimo Episcopo; quoniam ille duas continebat petitiones, alteram super lite orta inter ipsos, & Magistratum super contributione Taxarum; alteram verò super separatione dictorum quatuor vicorum à matrice; unde cum Episcopus remisisset causam ad suum consilium cum illa restrictiva: *quanto al temporale dumtaxat*: & circa causam Spiritualem nil dixisset, cessat ex facto suppositum tributæ facultatis Vicario; tantò magis, quia eadem facultas erat specialiter necessaria, juxta auctoritates supra allegatas, & Episcopus in sua Epistola asseruit, dismembrationem fuisse sequutam ipso inscio, ibi: *senza alcuna mia saputa.*

Defectus verò secundæ est æquè patens, dum nec Patronus, neque Pastor dictæ Matricis Ecclesiæ citati fuerunt, & nihilominus ambo erant in dismembratione audiendi: nam quoad Patronum, ille per suum Procuratorem comparuerat, & dum agebatur de dismembratione propriæ Ecclesiæ suppositæ suo Patronatui Laicali, ejus citatio erat omninò necessaria, *Covar. practic. quest. cap. 36. num. 11. Barbosa. in Concil. Trident. sess. 7. de Reformat. cap. 6. num. 22. Turrice. de Union. cap. 9. num. 40. & seq. Garz. de Benefic. par. 12. cap. 2. numer. 202. Pax. Jordan. tom. 2. lucubrat. 10. tit. 32. num. 86.* Prout pariter indispen-

biliter requirebatur citatio Rectoris, sive, ut ibi dicunt, Pastoris, *Fagnan. in cap. Ad audientiam il primo num. 29. de Eccles. edific. ubi ait, quòd etsi erectio novæ Parochiæ valeat fieri invito Rectore Matricis, tamen nequit fieri eo irrequisito, & non citato, & refert resolutionem Sacræ Congregationis Concilii, Garz. de Benefic. par. 12. cap. 3. num. 3. vers. Requiritur, Genuen. in prax. num. 17. Corrad. in prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. num. 8. Nicol. lucubr. Jur. Canon. lib. 3. cap. 48. tit. de Eccles. edific. num. 1. vers. Non verò, Monacell. in Formul. for. Eccles. tom. 1. tit. 2. form. 3. n. 9.*

Nec dicta nullitas declinari potest sub prætextu consuetudinis vigentis in Curia Leodien. de non audiendis partibus in causis dismembrationum, quia hujusmodi consuetudo excluditur à Processu hujus Causæ, à quo constat de anno 1700. 1701. & 1702. Patronum, & Rectorem fuisse, in quolibet actu citatos, & idè si fuerunt citati in compilatione Processus, nulla ratio assignari potest, quare non debuissent citari in prolatione sententiæ; præsertim quia citatio uti de Jure naturali nequit tolli à statuto, vel contraria consuetudine, *Ubert. de Citat. cap. 8. num. 109. Pax Jordan. tom. 3. lucubrat. lib. 14. tit. 1. numer. 2. & seq.* ubi quòd potest variari modus, dummodo non auferatur defensio, sive absolutè non tollatur citatio, latè *Rota decis. 639. num. 20. & 21.* ubi quòd nec etiam supremus Princeps citationem tollere potest, *par. 18. rec. tom. 2.*

Prout nec pariter citatio dici valet sublata à dispositione Sacri Concilii Tridentini sess. 21. cap. 4. de Reformat. ut innuit *Corrad. in prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. num. 9. Siquidem prædictus Author, in antecedenti bonum. 8.* defendit, quòd pro justificandis causis fieri debeat Processus, ac omnia in eo registranda sint, nec est novum, quòd in dismembrationibus requiratur Processus cum citatione omnium interesse habentium *Pignatell. consult. 230. num. 18. tom. 4. Rota decis. 224. num. 15. part. 10. recent. & ultimo loco resolvit Sacra Congregatio Concilii in Lunen. Sarzanen. 28. Februarii 1711.* quæ rescripsit: *Dilata, & Episcopus conficiat Processum auditis interesse habentibus.*

Nullitati dictæ sententiæ tam ex defectu Jurisdictionis quàm ex defectu citationis, con-

concomitatur manifesta illius injustitia: nam prætermisso examine, an pro hac dismembratione concurrat justa causa, & necessitas, sive magna difficultas accedendi ad Ecclesiam Matricem pro suscipiendis Sacramentis; cum loci distantia, Flumina intermedia, Portæ Civitatis clausæ, & similia impedimenta tunc præbeant justam causam erigendi novam Parochiam, quando pariunt dictam difficultatem accedendi ad Ecclesiam Matricem pro susceptione Sacramentorum, optimè *Fagnan. in cap. Ad audientiam sub num. 23. de Eccles. edificand.* Prætermisso inquam, an ista difficultas sit legitime, & concludenter probata, sive potius submoveatur ab immemorabili accessu ad eandem Ecclesiam Matricem, absque ulla contradictione, sive aliqua legitima probatione, quòd quis ex Parochianis obierit sine Sacramentis propter difficultatem accedendi ad dictam Ecclesiam Matricem ex causa illius magnæ distantiae, ac ex aquarum inundationibus, sive ex clausura portarum, ut probant *Antonell. de Regim. Ecclesiast. lib. 3. cap. 8. num. 25. Rota decis. 484. num. 5. part. 1. & decis. 288. sub numer. 1. part. 2. recent.* Domini præsupposita etiam substantia, 61causarum, eas non sufficere crediderunt, quotiescumque potest aliunde provideri, cum dismembratio sit remedium extraordinarium, & subsidiarium, ad quod nunquam à Judicibus deveniri solet, quotiescumque adsit aliud remedium minus odiosum, & exorbitans, ut firmavit *Rot. dicta decis. 484. sub num. 4. par. 1. & decis. 223. num. 11. par. 6. decis. 224. num. 18. par. 10. & decis. 578. num. 6. & 7. par. 19. recent. tom. 2.*

Idcirco cum Pastor se obtulerit deputare Presbyterum, sive Cappellanum Vicarium amovibilem ad nutum, qui suo nomine, suisque sumptibus, & expensis in dicta Cappella S. Joannis Baptistæ Sacramenta Suburbanis ministraret singulis diebus festivis, conciones faceret, ac Missam celebraret, & cum dicta deputatione remaneat omnibus consultum, necessitatis nempè Suburbanorum, ac indemnitati Ecclesiæ Matricis, ac ejus Pastoris, necnon etiam Patroni, consequens est, quòd dum potest alio modo provideri, nullatenus deveniri debeat ad odiosum reme-

dium dismembrationis, ut in præcis terminis resolvit *Rota in dicta decis. 578. per tot. par. 19. tom. 2. recent.* & ex mente Sacrae Congregationis Concilii communiter probant *Barbos. ad Concil. Trident. sess. 21. cap. 4. de Reformat. num. 10. & de potestat. Episcop. allegat. 78. num. 7., & in Summ. Apost. decis. in verbo Dismembrare num. 2. Bertacchin. vot. decis. 117. num. 2.* ubi refert resolutionem dictæ Sacrae Congregationis in *Militen. 26. Januarii 1697.* iniquien. etiam, non sufficere ad effectum dismembrationis notabilem distantiam, nec intermedium flumen, nec multos sine Sacramentis decessisse, nisi probetur, quòd per appositionem Cappellani suppleri non possit, *Carol. Anton. de Luca de Apost. Regione assensu quast. 81. num. 3. Monacell. in Formular. par. 1. tit. 2. Formul. 3. num. 4. Card. de Luca ad Conc. disc. 16. num. 3. & in Miscell. Ecol. disc. 1. num. 116. vers. Secus autem, & de Paroch. disc. 34. num. 6. Ricc. in prax. par. 1. resol. 486. sub num. 6. Trullenb. in Decalog lib. 3. cap. 3. dub. 8. num. 7. Castropal. tract. 13. de Benefic. disput. 6. punct. 10. num. 4. in fin. vers. Illud tamen Rota coram Coccin. decis. 1428. numer. 4. & seqq. & in Recent. decis. 239. num. 4. & decis. 484. num. pariter 4. par. 1. & decis. 288. num. 3. par. 3. & decis. 223. num. 11. par. 6. & decis. 578. num. 7. & 8. par. 19. tom. 2.*

Nec in tot Auctoritatum concursu meretur attendi illa *Monacelli in Form. dicta part. 2. tit. 2. Form. 3. num. 6.* afferentis, quòd ubi Communitas polliceatur novam Parochiam dotare, sit deveniendum ad dismembrationem, non obstante oblatione Parochi constituendi Cappellanum suis sumptibus: nam ultra quòd idem Auctor præcedenti *num. 4.* sibi contradicit, & resolutio Sacrae Congregationis Concilii ab eo adducta loquatur in diversis circumstantiis, ejus opinio adversatur sententiæ Sacrae Rotæ communiter receptæ *in dicta decis. 578. num. 7. & 8. par. 19. tom. 2. recent.* cui sunt conformes resolutiones dictæ Sacrae Congregationis Concilii, quæ postmodum dictæ sententiæ semper adhæsit, sicuti elicitur à pluribus resolutionibus ad hunc effectum cumulatis à *Pascucc. ad Pignatell. de Paroch. tom. 2. fol. 203.*

At quia Pastor obtulit deputare in Cappella

PELLA Sancti Joannis Baptistæ unum ex suis Vicariis Cappellanis actu inservientibus Ecclesiæ Matræ, cui opponeretur impotentia residendi, & ministrandi Sacramenta in dicta Cappella, propter onus Chori in Matræ, ac propter stipendium, quod habet à Magistratu Beringensi; Idcirco Domini non curando inquirere, an hujusmodi supposita subsistant, pro dirimendis quibuscumque controversiis censuerunt, quòd deputari debeat alius Sacerdos idoneus, ad nutum dicti Pastoris amovibilis, qui hæc, & similia impedimenta non patiat, & possit ibi residere, ac diu noctuque Sacramenta ministrare, prout in rescripto *Ad mentem* continetur.

In sequelam boni Juris hætenus canonizati favore Adriani, sive Ecclesiæ Matræ, succedit purgatio Attentatorum, quæ in tantum fuerunt à DD. unâ cum bono Jure discussa, in quantum excludi prætendebatur à Suburbanis culpa positiva ex ignorantia, & erronea credulitate, quòd sententia dismembrationis fuisset valida, quòdque illius executio fuisset potius continuatio possessionis circa exercitium novæ Parochialis jam erectæ: Quinimo illa nequivisset impediri per appellationem, ne discrimen animarum eveniret, ut de attentatis commissis per erroneam credulitatem à meritis causæ dime-tiendis *Card. de Luca de Jurisdic. disc. 115. num. 3.* Ideoque DD. eos absolvendo à rigorosa purgatione Attentatorum facti, demandarunt illa esse purganda per viam nullitatis, juxta plenè deducta per *Rot. in Nullius, seu Terræ Pontiani successionis super attentatis 4. Maii 1699. coram R. P. D. meo Ansaldo, inter suas impressas in ordine la 87. num. 1. & seq. & in illius addit. num. 34. & 35. cum concordantibus.*

Et ita fuit conclusum omnibus Informantibus.

ARGUMENTUM.

Destructâ Ecclesiâ à Rectore an Patronus possit repetere ab ipso dotem, Iconem, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia Ornamenta, & Sacra Suppellectilia propriæ Cappellæ Patronalis in dicta Ecclesia existentis.

SUMMARIUM.

- 1 Patronus tenetur reedificare Cappellam, quando ipsa non in se, sed Ecclesia, in qua sita est, indiget reedificatione, & quidem secundum novam simetriad Ecclesiæ.
- 2 Patronus, quo casu excusetur à reedificatione Cappellæ?
- 3 Patronus an possit petere à Rectore, ut sibi restituantur Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta propria Cappellæ unâ cum Ecclesia à Rectore destructæ?
- 4 Afferuntur rationes in contrarium, & num. 5. 6. & 7.
- 8 Resolvitur affirmativè in duobus casibus, & de ratione num. 9. & 13.
- 10 Respondetur rationibus in contrarium allatis, & num. 11. & 12.
- 14 Ex pluribus adminiculis, & conjecturis simul junctis arguitur dominium.
- 15 Dominium, seu proprietas Cappellæ ex quibus probetur, & num. 16. usque ad 20.
- 21 Argenta, & alia SS. Suppellectilia esse propria Cappellæ Patronalis ex quibus probetur?

CASUS V.

DESTRUCTâ, ac solo æquatâ Ecclesiâ A, in qua Patronus habebat Cappellam, per Rectorem de consensu, & licentia legitimi Superioris ad effectum illam ampliandi, & in meliorem, ac nobiliorem structuram reducendi; Non quæro hîc an Patronus teneatur reedificare Cappellam Patronalem, quæ non

in

in se, sed sola Ecclesia, in qua ipsa sita est opus habeat reedificatione ex integro? Hæc enim quæstio agitur à Præceptore meo in ejus novo *Traçtatu de Controversiis Patron. Alleg.* ubi tuc-

1 tur Patronum teneri reedificare Cappellam, quando ipsa non in se, sed Ecclesia, in qua sita est indigeat reedificatione ex integro: immo teneri illam reedificare secundum novam structuram, ac simetriadem Ecclesiæ: ex auctoritate *Card. de Luca disc. 84. de Jurepatr. per tot.* & ex rationibus, quas ibi eruditè deductas videre poteris.

2 Quod quæro est: Si Episcopus, aut Rector Ecclesiæ, quæ fuit solo æquata, nollent, ut Patronus reedificaret Cappellam in Ecclesia de novo reedificanda, aut si Patronus esset pauper, quo casu ratione impossibilitatis excusaretur à reedificatione Cappellæ juxta *Antonell. de Jurib. & onerib. Cleric. part. 6. lib. 2. c. 11. num. 14.* & Rector nollet illam reedificare, an Patronus possit petere à Rectore, ut sibi restituantur Dos, Ico, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia, 3 Sacra Suppellectilia, ac ornamenta propria Cappellæ Patronalis ab eodem Rectore unâ cum Ecclesia destructæ?

4 Et videtur negativè respondendum, quoniam ab initio foundationis, ac constructionis præfatæ Cappellæ fuerunt à Patrono ei assignata, & oblata Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta Sacra, ex qua assignatione, & oblatione duplex oritur impedimentum petendi, & restituendi Patrono hujusmodi ornamenta, & suppellectilia. Primum enim est, quòd per hanc assignationem, & oblationem ornamentorum factam à Patrono propria Cappellæ, illa effecta fuerunt Sacra, & Deo dicata, ac proinde non potest Patronus ea petere, ut sibi in hoc casu restituantur, nec Rector Ecclesiæ, in qua Cappella Patronalis sita erat, potest illa Patrono restituere; sed permanere debent in Ecclesia de novo construenda; cum omnibus notum sit, res Sacras, & Deo dicatas, ac ad Divinum Cultum destinatas in ullius commercio esse non posse, nec converti, aut transferri in usus profanos, & personarum secularium, nec de eis testari ad *Text. Semel*

Deo de reg. jur. in 6. ac juxta Constitut. S. Pii V. edit. anno 1567. 3. Kalen. Septembris incipien. Romani Pontificis in Bullar. vet. in ordine la 44. Menoch. conf. 382. num. 8. Paul. de Cittad. de Jurepatr. par. 3. caus. 2. num. 26. in fine. Ballet. disquisit. Cleric. §. 9. num. 2. & seq. Rot. decis. 61. num. 9. coram Priolo.

5 Sic quia Beneficium est ordinatum ad Divinum Officium, non potest Laicus petere, ut sibi conferatur Beneficium; Ita cum Dos, Ico, Candelabra, Calices, & alia ornamenta collata præfatæ Cappellæ sint Deo dicata, & ad Divinum Cultum destinata, non poterit Patronus petere, ut sibi restituantur, in casu demotionis ejusdem Cappellæ. Ratio est, quia persona privata licet possit habere administrationem rerum Ecclesiæ merè providentialem, ut dicam infra in sequenti casu, tamen non potest habere dominium, & usumfructum alicujus rei Religiosæ, & Sacræ, juxta *Gloss. in leg. Status ff. de Usufruct. Abb. in cap. Quoniam de Decim. num. 1.*

6 Secundum impedimentum est, quia per prædictam assignationem, & oblationem ornamentorum factam à Patrono propria Cappellæ, hæc effecta fuerunt propria Ecclesiæ, in qua ipsa Cappella constructa fuit, & ad illius dominium transferunt, cum oblationes, & relicta facta Cappellæ existenti intra Ecclesiam, non cedant Cappellæ, sed Ecclesiæ ad *Text. in cap. Pastoralis de his, quæ fiunt à ma: pa: cap. ibique Abb. num. 2. & in cap. Quoniam de Decim. num. 1. ex quo sequitur, quòd Rector Ecclesiæ non possit in hoc casu dicta ornamenta Patrono restituere, immo nec transferre ad aliam Ecclesiam, cum sit ipsi prohibita alienatio rerum Ecclesiæ sine debitis solemnitatibus. Tondut. quest. Benef. cap. 43. num. 1. tom. 1. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap. 1. num. 1. Rot. decis. 10. num. 2. apud Mantiv.*

7 Quod comprobatur etiam animadvertendo, quòd Rector dictæ Ecclesiæ, quæ destructa fuit unâ cum Cappella per multum temporis spatium, existit in possessione utendi dictis ornamentis Cappellæ, nec non percipiendi fructus dotis ab initio eidem Cappellæ assignatæ; unde non

non potest Patronus amplius repetere dotem, & ornamenta Cappellæ, & spoliare Ecclesiam, seu Rectorem hujusmodi possessione; sed tam dos, quam ornamenta Cappellæ retinenda sunt per Ecclesiam de novo construendam, & si ibi non reedificetur ipsa Cappella; ex tanti enim temporis decursu inducitur obligatio continuandi in dicta possessione, etiamsi ageretur de facultativis, seu de præsentationibus voluntariè factis; nam si populus daret Prædicatori per decennium eleemosinam, ista decennalis possessio sufficit ad obligandum populum ad continuationem eleemosinæ. *Covar. lib. 1. var. resol. cap. 17. num. 7.* Si Presbyteri pro usu alicujus Confraternitatis per longum tempus commodarent vasa argentea, paramenta, & campanas propriæ Ecclesiæ, cogi possent in futurum ad hæc præstanda. *Rot. decis. 360. num. 7. par. 1. recent.* ergo, & à fortiori ex longa possessione utendi dictis ornamentis, & percipiendi fructus dotis Cappellæ oriretur obligatio respectu Patroni ea non repetendi; respectu verò Rectoris continuandi in dicta possessione; ea ratione, quia favore causæ piæ ex præteritis actis per longum tempus continuatis, etiam jure facultatis oritur obligatio in futurum. *Adden. ad Gregor. decis. 162. in fin.*

8 His tamen non obstantibus in hoc casu contrarium verius de jure censeo: etenim destructâ Ecclesiâ A, ac solo æquata unâ cum Cappella Patronali ad solum effectum illam ampliandi; si Episcopus, aut Rector nolit permittere reedificationem Cappellæ in Ecclesia de novo construenda; aut si Patronus sit pauper ita ut non possit illam reedificare, justum, & rationabile non est, quod Patronus absque ulla culpa privetur non solum propria Cappella propriis sumptibus ædificata, sed etiam ejus ornamentis, & dote; sed sicuti Patronus sentiebat incommodum providendi dictam Cappellam ornamentis, & omnibus necessariis ad Divinum cultum, ac pro celebratione Missarum. *Ventrigl. in prax. par. 2. Annot. 19. §. unic. num. 33. Card. de Luca. de Jurepatr. discept. 52. num. 12.* Ita sentire debet commodum, ut sibi restituan-

tur, Dos, Ico, Calices, Candelabra, paramenta, & alia ornamenta Cappellæ Patronalis, non ad effectum illa retinendi apud se, & in proprios usus convertendi, sed ad effectum illa transferendi ad aliud Altare, aut aliam Cappellam alterius Ecclesiæ, ut fieri posse docet *Text. in cap. Ligna dist. 1. de Const.* ibique *Gloss. vers. Ad profectum: Gloss. in cap. Semel Deo verb. Humanos de regul. juris in 6. Genuen. in prax. cap. 41. num. 21.*

9 Ratio autem est, quia si Rector dictæ Ecclesiæ destructæ, nollet, ut Patronus reedificaret ibi Cappellam, aut hic esset pauper, & idem Rector sibi appropriaret dotem, & ornamenta præfatæ Cappellæ, ipse locupletaretur ex proprio factio cum aliena jactura, & de Altari, seu Cappella viveret absque eo quod eidem præstaret ullum servitium, contra prima juris principia, juxta quæ nemo cum aliena jactura locupletari potest; & qui Altari non servit, de Altari vivere non debet. *Surdus de Aliment. tit. 7. quest. 35. num. 3.* Unde Rector dictæ Ecclesiæ in hoc casu vel debet permittere Patrono reedificationem propriæ Cappellæ, vel debet ipse illam reedificare, vel si nolit permittere reedificationem, nec illam reedificare, debet restituere dotem, & alia ornamenta, eidem Cappellæ à Patrono assignata; ut fuit resolutum à Sacra Rota in *Calaritana Cappella 14. Junii 1713. §. Iustitia coram R. P. D. Lancetta inferius legen. num. 12.*

10 Non obstant ex adverso superius deducta, nimirum, quod per assignationem, & oblationem ornamentorum ab initio factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerint Sacra, & Deo dicata, & consequenter converti non possunt in profanos usus; quoniam hoc est verum, & nullatenus controversitur; sed in hoc casu Patronus non converteret illa in proprios usus, sed ea, ut dixi, assignaret alteri Altari, seu Cappellæ alterius Ecclesiæ.

11 Nec per supradictam assignationem dotis, ac oblationem ornamentorum ab initio factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerunt propria Ecclesiæ, in qua Cappella sita erat: etenim licet oblationes, & eleemosinæ factæ Cappellæ existenti intra Ecclesiam cedant Ecclesiæ, &

& non Cappellæ, quando agitur de Cappella jam fundata, & erecta, & quando non constat de contraria mente offerentium ex auctoritatibus superius adductis, quibus addo *Fagnan. in dicto cap. Pastoralis de his, quæ fiunt à ma: pa. Cap. numer. 17. & 18. Pignatell. consult. 83. n. 1. tom. 6.* Tamen quando agitur de Cappella construenda, dotanda, ac ornanda ex oblationibus datis titulo dotis, & quando expresse, vel conjecturaliter constat de contraria voluntate Fidelium, ut in casu præfenti; qui oblationes fecissent pro officinatura, & ornatu Cappellæ, tunc oblationes, dos, & ornamenta non cedunt Ecclesiæ, sed Cappellæ, juxta *Fagnan. in dicto cap. Pastoralis num. 29. Card. de Luca de Decim. disc. 19. num. 9. Bertacchin. Vol. decis. 192. num. 4. Rot. decis. 37. num. 8. par. 5. recent.*

¹² Alterum denique objectum desumptum ex longava possessione Rectoris utendi dictis ornamentis, & percipiendi fructus præfatae dotis non contrariatur; hujusmodi enim possessio utendi ornamentis Cappellæ, & recipiendi fructus illius dotis provenit ex causa servitii præstanda à Rectore in dicta Cappella, nec non ex causa adimplementi onerum illius, à Patrono in limine foundationis adjectorum; Destrueta autem Ecclesia A, & una cum ipsa Cappella Patronali, si hæc non reedificetur ex culpa, & voluntate Rectoris, cessat hujusmodi causa finalis servitii, & adimplementi, & consequenter cessare etiam debet, & ipse usus ornamentorum, & receptio fructuum dotis Cappellæ destruetæ, & amplius in dicta Ecclesia non existentis, ut expresse docet *Tondut. quest. Benef. cap. 43. num. 15. tom. 1.*

R. P. D.

LANCETTA

Calaritana Cappellæ.

Mercurii 14. Junii 1718.

Ampliationem propriæ Ecclesiæ, quam meditabantur PP. B. Mariæ de Mercede Civitatis Calaritanæ executioni demandare cupientes verus ejusdem ædificium solo æquare cæperant, quamobrem societas Physicorum, & Chirurgorum dictæ Civitatis possidens in eadem Ecclesia Cappellam unâ cum Oratorio sub Invocatione SS. Cosmæ, & Damiani manutationem exoptulavit in illorum possessione coram Vicario Generali, votique Compos fieri obtinuit.

Delatâ Controversiâ ad A. C. per modum provisionis demandata fuit æstimatio dictæ Cappellæ, & Oratorii, ac PP. facta obligatione solvendi eorum pretium pro ut de Jure, reportarunt facultatem continuandi jam ceptam demolitionem, assumptaque post modum discussione meritorum coram eodem A. C. condemnati fuerunt PP. prædicti ad solutionem pretii Cappellæ, & Oratorii, necnon ad restitutionem Iconis, Statuarum, Supellectilium, Argentorum, ac demum Capitalis Librarum 300, quas Societas assignaverat PP. ut Cappellæ, & Oratorio assistentiam præstarent. Cum autem intra legitima tempora omissa fuerit appellationis prosecutio hinc ad normam Commissionis mihi directæ disceptand. hodie proposui consuetum dubium, & DD. attentâ validitate, ac Justitia præcedentis Sententiæ pro Informante respondententes: *Constare de re Judicata, non autem de Causis restitutionis in integrum censuerunt.*

¹³ Justitia enim, cum validitatem præferat actorum revolutio, clarè emergere visa est ex eo, quòd Constito de Societatis Dominio quoad Cappellam, & Oratorium, cæterasque res annexas, utique in ejus sequelam Juri omnino consona reputanda

L

putanda

- putanda venit condemnatio PP. ad restituendum eidem Societati illorum pretium, & restituenda omnia superius expressa ad *Text. in l. 2. C. de rei vindic. & S. Cum suo Instit. de rer. divis. Cyriac. contr. 310. à num. 21. & seqq. Panimoll. dec. 26. annot. 2. num. 21. & 22. Rota in Caven. Molendinorum 20. Martii 1711. S. finali coram R. P. D. meo Crispo.* Hujusmodi verò
- 14 Dominium distinctè agendo respectu Cappellæ satis superque comprobat. ex pluribus adminiculis, Conjecturis, & Judiciis, quæ simul juncta perfectum probationis gradum constituere debent in hypothesi, in qua agitur de re antiquissima, ne aliàs probatio Domini, quæ semper difficillima est, injuriâ temporis impossibilis reddatur juxta monitum *Text. in l. Indicia. Cod. de rei vindic. Rota decis. 100. num. 6. coram Bich. & coram Cerr. decis. 653. numer. 10. & latè in Herbipolen. Monasterii 17. Junii 1709. S. Ex quibus coram bon. mem. Caffarello, & 27. Junii 1712. S. Idque gemina coram R. P. D. meo Ansaldo, & 8. Maii proximi prateriti S. Quibus Constabilitis coram Me.*
- 15 Et sanè inter plura argumenta, quæ resultant ex depositionibus Testium formiter examinatorum primo loco arrisit DD. illud ductum ex longæva, ac numquam interrupta Societatis possessione. Cujus initium cum memoriam præfatorum Testium, eorumque majorum excedat, nemo non videt quantum conferat ad concludendum Dominium, ut inquit Speculator *par. 2. tit. de primo decreto S. Restat num. 7. quem sequit. Bald. in l. 1. num. 3. in fin. ff. famil. Ericisc. Mascard. de probat. Conclus. 540. num. 23. Rota decis. 566. numer. 6. & 10. par. 18. recent. & in Placentina pretense Collegialitatis 20. Junii 1695. S. Quoniam coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Governatore.*
- 16 Adaugetur qualificatæ hujus possessionis pondus, & robur, tum quia Confratres privativè semper retinuerunt claves Cancellorum dictæ Cappellæ, tum quia successivè eosdem Cancellos, absque ulla FP. Contradictione inde amoverunt, ac etiam pro libito alienarunt, Privativa enim clavis retentio non obscuram Domini notam præferret ad *Text. in leg. Clavibus ff. de Contraben. Eempt. Mascard. de probat. conclus. 298. à num. 1. & seqq. Rota decis. 82. num. 5. part. 18. recent. & decis. 1311. num. 5. coram Emer. Jun. prout quoque libera dispositio circa rem seu partem rei de qua quaritur Honded. conf. 84. nu. 13. & seqq. lib. 2. Rota coram Coccin. dec. 1708. num. 4. & in recent. decis. 633. numer. 5. part. 3.*
- 17 Validius in assumpti comprobationem collimant geminæ urgentissimæ circumstantiæ, altera nempe quòd iidem Confratres propriis semper sumptibus ornatus, & instaurationes Cappellæ expleverunt pararuntque in dies omnia pro ejusdem manutentione necessaria, quibus sanè expensis non ita de facili, tantæque liberalitate sese subjecissent nisi illius Dominium ad ipsos spectaret, cum hujusmodi onera Dominum, & Patronum sequantur *l. ex conduct. 16. ibique Glos. in verb. Reficit ff. Locat. & Conduct. Pacion. de Locat. & Conduct. cap. 34. S. Primò à num. 1. cum seqq. Ventrigl. in prax. par. 2. annotat. 19. S. Unico num. 33. Rota in Salernitana Alimentorum 11. Junoi 1712. S. Rursus coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Governatore.*
- 18 Altera verò, quòd omnes Elemosinæ, & Oblationes, quibus ex Christifidelium pia largitate pro tempore ditata exitit Cappella, nedum independenter administratæ verum etiam in usus sibi beneficos per Societatem erogatæ fuerunt videntibus, & numquam reclamantibus PP. adeo ut ex his in aperto quodammodo constituatur illius proprietates, & Dominium penes Societatem, nam aliàs omni Jure præfatas obventiones vindicare poterant PP. utpote Ecclesiæ Rectores *Fagnan. in cap. Pastoralis de his, quæ sunt à Pralat. à num. 24. & seqq. Donat. in praxi quest. regul. tom. 12. tract. 13. quest. 24. num. 10. R. P. D. Petra in Comment. ad Constit. Apost. tom. 2. ad Constit. 1. Anastasi IV. sect. 2. à num. 43. cum seqq. Rota in Perusina Præminentiarum 2. Decembris 1711. S. Idipsum coram R. P. D. meo Ansaldo.*
- 19 Eiusdemque relevantiæ apparuit animadvertio, quòd licèt hodie post constructionem Oratorii per solam Ecclesiæ Januam pateat aditus ad Cappellam nihilominus priscis temporibus hæc particularem, & omnino separatam portam habebat,

bat, quæ quidem independentia notabiliter excludit PP. dominium, illudque confirmat favore Societatis *Frances. de Eccles. Cathedr. cap. 25. num. 185. Rota in Hispanen. Suppellectilium 28. Novembris 1701. S. Neque cum seqq. coram Eminentiſſimo Card. Friolo.*

Hæc omnia ex præfatis Testibus deoprompta robustiores vires assumunt, tum ex quo sæpedita Cappella erecta est sub Titulo, & Invocatione SS. Cosmæ, & Damiani juxta institutum, quod proficitur Societas cujus propterea sumptibus illa ædificata præsumitur, ut generalibus omiſſis in his terminis advertit *Ricc. in prax. for. Eccles. tom. 3. resolut. 133. numer. 4.*

Tum ex dicto Instrumento anni 1586. in quo Confratres sese obligarunt persolvere PP. annum stipendium, & de facto eisdem assignarunt capitale Librarum 300. ad hoc ut assistentiam, & famulatum Cappellæ subirent, hujusmodi enim stipendium nullo modo comparitur cum Dominio à PP. prætenſo, quia nemo prætenſo valet mercedem pro servitio in re propria præſtito *Leg. 1. in fine Cod. Mandati Zacob. de Salar. quest. 51. num. 33. Rota decis. 70. num. 6. & 7. part. 18. recent. & in Alerien. Pensionis 14. Januarii 1710. S. Ast in præſenti coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Tantoque magis quia dicta assignatio, & correlative promissio concepta fuit cum clausulis perpetuitatem ex utraque parte importantibus, ideòque clarè inferatur Confratres possidere Cappellam Jure Domini, secus namque contractus initus fuisset ad tempus, donec scilicet in eadem Cappella permansisset Societas, ut de se patet, & conferunt deducta in dicta Hispanen. Monasterii 27. Junii 1712. S. Conspirante coram R. P. D. meo Anſaldo.

Constabilito ex his omnibus simul junctis Dominio Societatis frustra in præcedentibus Instantiis recurrebatur ad possibile Jus familiaritatis, multiplicitas quippe, & qualitas actuum adeo longa temporum ferie pacificè continuata indubitanter protenditur ultra terminos simplicis permissionis facultativæ *Rota coram Bichio dec. 543. à num. 8. & seqq. & decis. 397. num. 3. par. 2. recent. & in Man-*

ruana Bonorum 7. Maii 1708. S. Quod autem coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Perusina Præminentiarum 2. Decembris 1711. S. Excusatio coram R. P. D. meo Anſaldo.

Sicut etiam corrumpit objectum aliàs desumptum ex Donatione Regis Aragoniæ facta favore PP. de anno 1636. quia Regius Donans declaravit ad se spectasse tantummodo Juspatronatus quoad Altare Majus, quæ protectò Juris limitatio ad certum Altare excludit cæteras Ecclesiæ Cappellas *ad Text. in cap. Pastoralis de Donat. ibique Gloss. in verb. Tuum Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 2. quest. 1. art. 9. à num. 18. & seqq.*

Atque hæc quoad Dominium Cappellæ: super Dominio autem Oratorii parum immorandum esse censuerunt DD. nam ut deponunt supradicti Testes, & constat ex redditione rationum facta per Ministros Societatis de anno 1675. & computis ibidem insertis illud ædificatum fuit propriis sumptibus Societatis, cui propterea solvendum venit ejusdem pretium *ad Text. Expressum in Can. Monasterium 16. quest. 7. Rota coram Coccin. decis. 1900. num. 2. & decis. 550. num. 1. par. 1. divers.*

Haud attentà prætenſione aliàs promotà quòd dicti Oratorii Edificium cesserit solo spectanti ad Ecclesiam, hæc enim regula locum sibi non vindicat ubi res est de ædibus Sacris, solùmque PP. prætenſo possent pretium situs, super quo constructum exitit Oratorium, quories concludenter probarent illud ab initio persolutum non fuisse. *Altograd. cons. 10. à n. 30. tom. 2. Rota coram Ubaldo dec. 352. num. 18. repetit. in Recent. decis. 308. n. 6. par. 4. tom. 1.*

Quemadmodum etiam facili negotio absoluta fuit inspectio, quoad restitutionem argentorum, cæterarumque Suppellectilium, nam illa pro majori parte comparata justificantur propriis pecuniis Societatis, & tamen ad effectum, de quo agitur excludendi nempe quodcumque Jus PP. satis est, quòd omnes prædictæ res permanserint semper sub particulari Custodia, & Cura Confratrum eisque semper Societas liberè, & independenter usa fuerit ex præcisè animadversis per *Tondut. quest. Benef. tom. 1. cap. 43. num. 1.*

Rota in Hispalen. Supellectilium 28. Novembris 1701. S. Verum Domini eorum Eminentiſſimo D. Cardinali Priolo.

Et tandem parens est Juſtitia rei Judicatae reſpectu ad reſolutionem ſupradicti Contractus, & Inſtrumenti, in quo per Confratres facta fuit aſſignatio librarum 300. intuitu obligationis à PP. ſuſceptae praestandi aſſiſtentiam, & famulatum in dicta Cappella, eo ipſo ſiquidem quod ex eorundem facto deficit cauſa finalis conſiſtens in promiſſo ſervitio, & aſſiſtentia conſequens eſt, ut ceſſare debeat correſpectiva dicti ſtipendii aſſignatio *Rota eorum Priolo decif. 358. num. 12. & dec. 90. num. 40. part. 19. Recent. & in Lucana. Livelli 9. Maii 1707. S. E converſo eorum R. P. D. meo Anſaldo, & 27. Junii 1712. S. Et ſane eorum Me.*

Et ita altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus habeat Jus prohibendi, ne ab aliis pulſentur Campanae Eccleſiae Patronalis, & jus eligendi Campanarium, nec non retinendi claves; & an in diſmembratione, alienatione, & permutatione bonorum Eccleſiae Patronalis requiratur conſenſus Patroni?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus non habet jus prohibendi uſum Campanarum neceſſarium, & conſuetum Eccleſiae Patronalis; ſecus uſum Campanarum non neceſſarium, & intempetiſtium.
- 2 Scholaris, Doctores, aut Aegrotus poſſunt prohibere immodicum, & non neceſſarium Campanarum uſum.
- 3 Patronus an habeat jus eligendi Campanarium propria Eccleſiae Patronalis?
- 4 Patronus an habeat jus retinendi claves Eccleſiae Patronalis? & num. 6.
- 5 Ex retentione clavium Eccleſiae arguitur ejus cuſtodia, & adminiſtratio, & num. 16.
- 7 Patronus eſt capax retinendi claves Sanctarum Reliquiarum, Imaginum,

ac oblationum, qua eis fiunt?

- 8 Adminiſtratio Eccleſiae quotuplex ſit?
- 9 Patronus an, & cujus adminiſtrationis Eccleſiae ſit capax.
- 10 Conſenſus Patroni an requiratur in permutatione, diſmembratione, aut alienatione bonorum Eccleſiae Patronalis? & num. 11.
- 12 Patronus non poteſt ſe opponere permutationi, & diſmembrationi facienda per Pontificem, & quare?
- 13 Refertur reſolutio Sacrae Congregationis Concilii in Aquipenden. ſeu Soanen. permutationis.
- 14 Fundatio eſt unus ex modis acquirendi Juſpatronatum.
- 15 Fundatio ex quibus probetur?
- 17 Qua ſint conjecturae inefficaces ad probandum fundatorem noluiſſe ſibi reſervare Juſpatronatum.

CASUS VI.

TRia in hoc caſu quaero; primum eſt, an Patronus habeat jus prohibendi, ne ab aliis pulſentur Campanae Eccleſiae Patronalis, & jus eligendi campanarium?

Pro cujus reſolutione diſtinguo inter uſum campanarum neceſſarium, conſuetum, & moderatum, prout eſt, ſi Campanae pulſentur pro Sacrificio Miſſae advocandos fideles ad Miſſam audiendam, ſi pulſentur in honorem in diebus feſtis Sanctorum Eccleſiae, aut pro Salutatione Angelica, aut pro expellendis improbis pluviis, vel tempeſtatibus, & ſimilibus; & inter uſum campanarum immodicum, non neceſſarium, & intempetiſtium; Patronus quidem non habet jus prohibendi uſum campanarum neceſſarium, & conſuetum, ſed iſte totaliter pendet à Rectore Eccleſiae Patronalis, ad quem ſpectat cura ministerialis ipſius, & qui habet auctoritatem pulſandi ejus campanas; *Barboſ. vot. decif. 106. num. 125.* Crederem tamen, illum habere jus prohibendi uſum campanarum immodicum, intempetiſtium, & non neceſſarium, & ne campanae relinquuntur indiſcretioni, ſeu indiſcreto arbitrio campanarii, nec non puerorum, & aliorum Juvenum, qui ob ſolatium, quod recipiunt in pulſandis campanis, libenter ad earum pulſationem concurrunt; ex hujusmodi

jusmodi enim sonu multoties impediuntur dicta officia in vicinis Ecclesiis, studium Scholarium, ac lectura in publicis Scholis, molestia infertur infirmis. *Barbos. vot. 102. num. 88. & seqq. Pignatell. consult. Canonic. 54. num. 3. tom. 5. Rota decis. 17. post Antonell. de Jurib. & onerib. Cleric. num. 11.* Unde sicuti Scholaris,

2 Doctor, aut Ægrotus possunt prohibere hujusmodi immodicum, & non necessarium campanæ usum. *Abb. in cap. Cum inter de consuetud. num. 3. Gratian. discept. foren. cap. 186. num. 17. Barbos. dicta vot. 102. num. 86.* Ita & multò magis Patronus, ad quem vigore hujus Canonis spectat jus defendendi Ecclesiam, & curandi, ne hujus bona dilapidentur, & in pravos usus convertantur; poterit prohibere non necessarium, & indiseretum usum campanarum propriæ Ecclesiæ.

Respectu verò Juris eligendi campanarium, censeo vigore Jurispatronatus hujusmodi Jus Patrono non competere, sed spectare ad Rectorem Ecclesiæ, nisi in limine fundationis Patronus illud sibi reservasset, dum quilibet rei suæ potest apponere conditionem, & modum sibi magis bene visum, ea ratione, quia qui potest actum facere potest, & illum qualificare, *ad Text. in l. Videamus §. penult. l. in action. in princip. ff. de in lit. Jur. & dicam inferius in secunda parte Can. 26.* Aut nisi per immemorabilem esset in possessione juris eligendi, seu deputandi campanarium, quo casu præsumitur Patronus ab initio sibi reservasse hujusmodi jus, ad tradita *per Attolin. resol. Forens. resol. 47. num. 59. Rota decis. 223. num. 1. coram Seraph.*

Secundum est, an Patronus habeat jus

4 retinendi claves Ecclesiæ Patronalis?

Et videtur respondendum negativè, quia Patronus non habet administrationem, nec curam Ecclesiæ Patronalis, juxta *Gloss. in cap. Cum vos de Offic. ordin. verb. Æconomus*; & consequenter nec habebit jus retinendi claves ejusdem, cum ex retentione clavium arguatur hujusmodi cura, seu administratio, *ad Text. in l. Clavibus ff. de Contrahen. empt. Menoch. præsumpt. 96. num. 3. lib. 3. Andreol. controvers. 381. num. 3. tom. 2. Rot. in Calaritanæ Cappellæ 14. Junii 1713. S. Adauge-*

tur coram R. P. D. Lancetta, in superiori Casu impressa num. 12.

6 Contrarium tamen hodie absque dubio procedit, nimirum Patrono vigore, & in sequelam Jurispatronatus deberi retentionem clavium Ecclesiæ Patronalis ad notas decisiones *Sacræ Rotæ 859. num. 6. & 1311. num. 5. coram Emerix Jun. & in Augustana Jurispatronatus super negotio principali 31. Januarii 1695. S. His, quæ corroborativè coram bo: me: Ursino, inferius legen. 2.* Et de facto videmus quam plures Patronos habere claves Sanctarum Reliquiarum, Imaginum, ac oblationum, & Eleemosinarum, quæ ipsis imaginibus fiunt, ut testantur *Dec. cons. 148. num. 3. Card. de Luc. in Miscell. disc. 35. num. 7. & 10. Andreoll. controuv. 381. numer. 3. & 17. tom. 2. Oliva de for. Eccles. part. 1. quest. 7. num. 70. Rot. decis. 217. num. 15. coram Merlin.* Ergo etiam poterunt habere claves Ecclesiæ Patronalis unâ tamen cum hujus Rectore. Vide D. Advocatum Pitonium Præceptorem meum in ejus novo tractatu de *Controv. Patron. Alleg.* ubi eruditè de more tractat de custodia Ecclesiæ Patronalis vacantis, & de appositione Æconomi in Ecclesiis Parochialibus tam unitis, quàm non unitis Monasteriis Regularium, & ubi quoque asserit Patrono competere hujusmodi retentionem clavium.

Non obstat, quòd Patronus non habeat administrationem Ecclesiæ Patronalis, & consequenter nec habere poterit retentionem clavium; quoniam triplex est administratio Ecclesiæ; alia enim est *Auctorizabilis*, consistens in Institutione Rectoris, & aliis Juribus propriis Ordinario; alia *Ministerialis* consistens in ipso formali Regimine, vel Rectoria Ecclesiæ cum administratione Divinorum, illorumque actuum spiritualium explicatione, seu in cura Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus; alia *Providentialis*, seu *Sollicitudinis*, consistens in cura, & Æconomica administratione Bonorum temporalium Ecclesiæ, ne dissipentur, seu in alios usus convertantur.

Patronus autem licet non habeat administrationem Ecclesiæ Patronalis auctorizabilem, quia hæc spectat ad Ordinarium, aut ad habentem instituire; nec illam

illam ministerialem, quia hæc spectat ad Rectorem; habet tamen administrationem Ecclesiæ providentialem, seu sollicitudinis, ne ejus bona dissipentur, & in alios usus convertantur, ex dispositione hujus Canonis Filiis; ac juxta distinctionem Archidiaconi in cap. Laicis 16. quæst. 7. num. 1. ibi: *Alia est enim auctoritatis, & hæc est solius Episcopi. Alia est ministerii, & hæc est Economi, qui tantum est, sive debet esse Clericus; alia est providentia, & sollicitudinis, & hæc competit Laicis, puta Patrono: quam sequuntur Senen. in prax. Ar. hiep. Neap. cap. 41. per tot. Card. de Luc. in Miscell. disc. 35. num. 11.*

Ratio autem est, quia licet Patronus Laicus sit incapax rerum, ac Jurium Spiritualium quoad dominium, & proprietatem, tamen est capax quoad illorum usum; sic videmus illum non prohiberi jus sepulchri acquirere in Ecclesia, jus habendi Cappellas, retinendi scamna; Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 11. art. 13. Gratian. cap. 210. per tot. Giovangnon. conf. 8. numer. 12. & seqq. part. 2. Et dicam infra in seqq. casibus; ergo nec prohibebitur habere administrationem merè providentialem, & sollicitudinis, & consequenter nec prohibebitur habere claves Ecclesiæ. Oliv. de for. Eccles. dicta par. 1. quæst. 7. num. 66. in fine, & nu. 67.

Tertium quod quæro est, an in permutatione, dismembratione, aut alienatione bonorum Ecclesiæ Patronalis requiratur consensus Patroni?

In hoc articulo distinguo inter permutationem, dismembrationem, aut alienationem necessarias, seu faciendas ex justa, & rationabili causa necessitatis, aut utilitatis; & permutationem voluntariam juxta distinctionem Card. Zabarell. in cap. Quæsitum num. 23. de rer. permut. ibi: *Quædam est permutatio voluntaria, quædam necessaria, quæ fit officio Superioris: Respectu permutationis, dismembrationis, aut alienationis necessariæ bonorum Ecclesiæ Patronalis non requiritur consensus Patroni ex necessitate, & validitate actus, sed solum ex quadam urbanitate, & honestate; Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 2. art. 7. num. 2. Immo nec ipsorum permutantium, sive sint Episcopi, sive Rectores inferiores Ecclesiarum, ut*

in terminis permutationis, dismembrationis, & divisionis Episcopatum habemus Textum in cap. 1. de rer. permut. ibique Butrius num. 6. Abb. num. 4. & seqq. & Gloss. in Can. lege Imperatorum in verb. Divisiones dist. 10. ubi ex justa causa potest Summus Pontifex invitis, & dissentientibus Episcopis, ad eorum Episcopatum divisionem, & dismembrationem devenire, Gloss. in Can. Multis 16. quæst. 1. Et in terminis dismembrationis Ecclesiarum inferiorum ad est Textus in cap. Ad audientiam 3. de Eccl. edific.

11 Quoad verò permutationem, dismembrationem, aut alienationem bonorum Ecclesiæ Patronalis voluntarias, aut etiam necessarias faciendas per inferiorem potest Patronus se opponere, contradicere, & dissentire. Innocen. in cap. 1. sub num. 6. circa med. de his, quæ fiunt à Prelatis sine consensu Capit. Ancharan. conf. 122. nu. 3. Lotter. de re Benef. lib. 1. quæst. 11. num. 66. & lib. 2. quæst. 3. num. 5. Quæ oppositio, seu dissensus Patroni est attendendus, si ipse alleget causam rationabilem, & gravem, quæ grave involvat præjudicium Ecclesiæ Patronali; secus si nullum afferatur præjudicium; Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 6. art. 1. num. 6. versic. Decimo septimo, Felin. in cap. Cum accessissent num. 20. de Constit. ibi: *Si Patronus sine causa non vult consentire permutationi, potest Episcopus hoc facere sine ejus consensu, quia Patronus non debet impedire magnam utilitatem Ecclesiæ.*

Si autem permutatio, alienatio, & dismembratio etiam voluntariè, & absque necessitate esset facienda per Summum Pontificem, tunc Patronus non potest se opponere, nec ejus oppositio attendenda venit; quia Summus Pontifex in Beneficialibus, & in Ecclesiasticis non accipit modificationem aliquam ex præjudicio, vel interesse alterius juxta Lotter. de re Benef. lib. 1. quæst. 11. num. 65. & seqq. & num. 74. Cassiod. decis. 3. de Jurepatr. per tot. fol. mibi 217. Gratian. discept. forens. 415. num. 2.

Et ita sentiebam studens in Congregatione Concilii apud R. P. D. meum Petrum Secretarium in Aquipenden. seu Soanen. permutationis, scribente Domino Advocato Pitonio meo Præceptore, ubi cum

cum Reverendissimus Episcopus Aquipendens. optaret permutare bina oppida Manciani, & Capalbi, quæ sub ditione Magnæ Etruriæ Ducis extant, cum binis oppidis Proceni, & Onani existentibus in statu Ecclesiastico, & spectantibus ad Jurisdictionem Spiritualem Episcopi Soanen. Ei se opposuit idem Magnus Dux Etruriæ sub prætextu Jurispatronatûs sibi competentis respectu Episcopatus Soanen. Non obstante autem hujusmodi oppositione, concurrentibus justis causis, sentiebam esse locum permutationi; Sacra- verò Congregatio proposito dubio: *An sit locus permutationi in casu &c. die 9. Febr. 1715. respondit: Negative, & ad mentem.*

R. P. D.

URSINO

Augustana Jurispatronatûs
super negotio principali.

Luna 31. Januarii 1692.

14 **A** Serie facti expensa in altera decisione contemporaneè ad præsentem; edita in puncto reintegrationis, Domini desumentes resolutionis fomentum, constare responderunt de Jurepatronatu ad commodum Reginae, & illius hæredum; cum namque evidenter constiterit de fundatione Cappellæ, de qua res est illius propriis sumptibus expleta unâ cum Cappellanorum habitatione, ac ulterius ita approbante, & confirmante Ordinario congrua fuerit dos assignata, ipso Jure in fundationis sequelam Juspatronatûs in Cappella extructa censetur illi quæsitum, etli non fuerit expresse reservatum; Nam cum fundatio sit alter ex modis, quibus Canonicæ sanctiones permittunt Patronatûs acquisitionem, per illam, absque alio Homini ministerio, Jus hoc honorificum reservatur, nisi constet, quod fuerit expresse remissum ad *Text. litteral. in cap. Nobis de Jurepatr. Abb. in cap. Significavit 42. in primo notabili de testib. & ibidem*

Felin. num. 2. Vivian. de Jurepatr. par. 1. lib. 2. cap. 1. num. 9. juncto num. 13. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 7. num. 4. & seqq. Aden. ad Buratt. decis. 1. num. 14. Rot. coram Cavaler. decis. 30. num. 1. & in Meleuitana Commenda 20. Aprilis 1679. S. Nec ideo desinit coram Reverendissimo Bourlemont, & in Camerinen. Jurispatronatûs 10. Maii 1694. coram R.P.D. meo Molines, ac in Romana Cappellaniarum, 26. Februarii 1693. S. Neque secundum, coram Reverendiss. D. meo Decano.

25 Fundatio autem in præsentem redditur incontrovertibilis, & aperte resultat tam ex actibus præcedentibus, quam subsequitis; ex antecedentibus inquam; nam ad effectum validè explendi optatam Cappellæ extructionem Regina preces porrexit Ordinario Augustano pro impetrando illius assensu, ut in *Summario Actoris numer. 1.* actuque consensum obtinuit sub narrativa propositi, quod nutriebat Regina ædificandi Cappellam in Campo Lycio, idemque à subsecutis liquet; nam consumato ædificio in litteris confirmatoriis ab Episcopo obtentis dicitur jam à fundamentis noviter extructam Cappellam, ac redivibus, & ornamentis decentibus condecoratam, ut in præcitato Baronis *Summario num. 2.* in quorum sequelam fuerunt subinde apposita Familiæ Insignia, ac sepulcrales inscriptiones præ-narratam fundationem testantes, à quibus sicut illa dubio procul comprobatur, ita urgens eruitur adminiculum pro canonizanda Patronatûs reservatione, ut considerat *Rip. in cap. Cum Ecclesia Sutrina num. 97. de caus. possess. & propr. ubi quod Arma, & Insignia inculpta in Ecclesia faciunt præsumere, quem esse in possessione Patronatûs Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 72. num. 50. Rota decis. 13. num. 3. & decis. 518. num. 5. par. 1. & decis. 274. num. 70. par. 2. recent. Tondut. resolut. Benefic. lib. 1. cap. 73. num. 9. Andreol. controvers. 381. num. 13. 14. & seqq.*

Hisque corroborativè accedit, Regnam usque ad tempus spoliis semper retinuisse, claves Ecclesiæ, & sacre Suppellectilis, ac oblationum, quæ præminencia dato præambulo fundationis titulo non nisi veris Patronis competit, & manifestum indicium

dicium Juris honorifici, quod fortius præferret, quia et si hujusmodi retentio posset ad titulum custodiæ referri, talis tamen interpretatio minimè adaptatur hypothesei Fundatricis, cui à Jure quæritur Iurispatronatûs, ac in cujus sequelam clavium retentio ei debetur *ad Text. in leg. Clavibus, ff. de contrab. empt. in proximis sequutum à Rota in Fanen. Ecclesia, & Clavium 5. Julii 1688. S. Firmato autem eorum Reverendissimo Decano.*

Admittebant Scribentes pro Episcopo **17** veritatem foundationis, & efficaciam illius ad effectum acquirendi Iurispatronatûs; sed contendebant in themate regulam limitari, ex quo in fundatione Regina noluerit hoc Jus aliàs competens sibi reservare, immo contrario facto à conjecturis elicitò declaraverit propriam voluntatem exclusivam reservationis, quæ conjecturali probationum genere demonstrata aptam dicebant elidere legalem regulam Fundatori assistentem ex *Rocc. de Curt. de Jurepatr. verb. Et dotavit num. 11. post med. vers. & ad conjecturas, Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 55. num. 20. Corrad. in praxi Benef. lib. 4. cap. 7. num. 25.*

Verùm cum conjecturæ ad hunc effectum volitæ debeant esse efficaces, & urgentes juxta ea, quæ tradunt DD. nuper allegati, & talis ponderis Domini non adinvenirent illas hodie propositas ad intentum, idè eis parvi pensis regulæ inhærere decreverunt.

Prima namque elicitæ ex causa expressa à Fundatrice in precibus porrectis Episcopo pro obtinendo assensu augurata, nempe Divini Cultûs, & Catholicæ Devotionis, quasi quòd uti præferens motivum æternæ retributionis excludat animum consequendi fructum temporalem Patronatûs minùs concludebat: nam motivum pietatis narratum in antedictis precibus, cum optimè sit compatibile cum Patronatûs reservatione, illam non excludit, immo potiùs confoveret, & adaugeret, cum omnia pia opera fiant impulsu charitatis, & spei æternæ retributionis, sed non exclusivè ad temporalem mercedem, quæ de Jure ab illis exoritur; unde satis diversum est in Jure Cappellam ædificare pro elemosina, & remissione peccatorum, & pro incremento Divini Cultûs, & Ca-

tholicæ Devotionis; nam in primo expressio illa specialis, cum repugnet acquisitioni Patronatûs, indicium præferret voluntatis contrariæ, ut in his terminis loquuta fuit *Rota in decis. 564. num. 7. post med. vers. Et hoc è magis part. 4. divers. dixitque Corrad. in prax. Benef. lib. 4. cap. 7. num. 25.* In secundo verò casu cum narrativa illa generalis optimè compatiatur Patronatûi cum non excludit; sed illius acquisitionem relinquit Juris dispositioni.

Secunda verò illatio desumpta, ex quo constructa Cappella fuerit incorporata Parochiali Ecclesiæ Meutingensi, minùs relevabat, nam præter quòd ex iis, quæ præferebantur, memorata quoque Parochia erat de Jurepatronatu ædificantis, potest stare simul Ecclesiæ, esse alteri incorporatam quoad administrationem, firmam manente subjectione erga Patronum, cum in iis nulla adinveniat Juris resistentia.

Ejusdem ponderis erat animadversio, quòd Fundatrix sibi quamdam jurisdictionem temporalem reservaverit in loco constructæ Cappellæ: unde reddatur inverisimile non expressisse Patronatum, si illum sibi acquiri voluisset: etenim Jurisdictio indigebat declaratione, cum à Jure non exoriretur, sicuti Jus Patronale, quod proinde tacere voluit absque ullo sui præjudicio, cum argumentum discretivæ non concludat, ubi casus omissus suppletur à Juris dispositione, ad generaliter firmata per *Rot. decis. 220. num. 19. part. 11. & decis. 17. pariter num. 19. par. 16. rec.*

Denique minùs concludere visæ sunt illationes desumptæ tam ab observantia affirmativa, ex quo pro corroboracione conditionum appositarum Regina exquisiverit assensum Ordinarii non necessarium, quàm à negativa, èd quia nulla afferatur præsentatio effectum sortita, quæ Patronalem qualitatem comprobet; siquidem requirere ad cautelam Episcopi confirmationem non tollit Jus quæsitum à fundacione, potissimum concurrente retentione clavium, aliisque actibus superiùs expensis, qui declarant petitionem fuisse factam citra derogationem Juris Patronalis ei jam quæsitæ, ut in proximis tenuit *Rota in Terracinen. Censu 12. Februarii 1685. S. Quinimò, & SS. seqq. coram bon. mem. Albergato.*

Expeditæ verò præsentationes afferri non valent ad proximitatem spoliï passî; nam ab anno 1603. tempus foundationis ad diem spoliï sequit. anno 1624. forsitan casus novæ præsentationis non evenit, quarum tamen deficientia suppletur à cæteris actibus possessoriis æquè præferentibus qualitatem Patronalem, ut jam demonstratum est.

Et ita Partibus contradicentibus &c.

ARGUMENTUM.

Patronus an possit prohibere, ne ab alio ponatur Scamnum, aut Sedile, ne introducatur Confraternitas, & ne apponantur insignia, & arma in propria Ecclesia Patronali.

SUMMARIUM.

- 1 Refertur sententia affirmans Patronum habere Jus prohibendi, ne in Ecclesia apponatur scamnum, & introducatur Confraternitas.
- 2 Invito usuario nemo potest habitare, & alios actus exercere in ejus fundo.
- 3 Scamnum semel concessum Laico in Ecclesia non potest amplius amoveri, sed est transitorium ad ejus hæredes, limita, ut num. 18.
- 4 Episcopus permittere non potest præjudicialia Ecclesie.
- 5 Refertur sententia negans Patronum habere Jus, ne ab alio apponatur scamnum, ac introducatur Confraternitas, nisi in limine foundationis, hoc jus sibi reservaverit, ut num. 10.
- 6 A Jurepatronatus ad jus prohibendi non infertur. Intellige, ut num. 14.
- 7 Episcopus, aut Rector Ecclesie, salvo Juribus Patroni, potest permittere in illa introductionem Confraternitatis, & concedere aliis Jus sedendi.
- 8 Laici sunt capaces acquirendi scamna, & sedilia in Ecclesiis.
- 9 Oppositio irrationabilis non est attendenda.
- 11 Conciliatur utraque sententia.
- 12 Patronus habet jus prohibendi, ne ab

Pars I.

alio apponatur scamnum in eminentiori loco Ecclesia, aut magis ornatum, & altum præ cæteris.

- 13 Patronus primus in Ecclesia sedere debet, & præ cæteris sede nobiliori, & altiori honorandus.
- 15 Patronus non habet jus prohibendi, ne ab alio apponatur scamnum in aliquo loco Ecclesie non eminentiori, nec nobiliori; Sed limita, ut ibi.
- 16 Jus honorificum competens Patrono, in quo consistat?
- 17 Decisio 843. coram Cerro, quo sensu procedat?
- 19 Patronus, salvo ejus Juribus, impedire non potest, ne introducatur in Ecclesia Patronali Confraternitas.
- 20 Absque consensu Patroni, quis potest edificare Cappellam in Ecclesia Patronali.
- 21 Quæ uni profunt, & alteri non nocent impediri non possunt.
- 22 Responsum 110. R. P. D. Fattinelli non applicatur.
- 23 Patronus non habet Jus prohibendi, ne in Ecclesia Patronali ab alio apponantur Arma, Insignia, & Inscriptiones conjuncta cum declaratione, quod illa non sint Arma, aut Insignia Fundatoris, aut Patroni.
- 24 Benefactorum apponi possunt Arma in Ecclesia Patronali cum dicta declaratione.
- 25 Arma, sive Insignia apponi possunt in lapide sepulchrali, aut depicta in papyro in parietibus Ecclesie Patronalis tempore luctus.
- 26 Patronus habet jus prohibendi, ne ab alio in Ecclesia apponantur Arma, & Insignia sejuncta à præfata declaratione; & quare num. 27.
- 28 Patronus extraneus in Ecclesia non potest apponere sua Insignia, & Arma etiam remanentibus illis fundatoris; Sed limita, ut ibi.

CASUS VII.

Contendente Titio ponere de consensu Ordinarii, & Rectoris scamnum, aut sedile in Ecclesia Patronata A. pro Divinis Officiis, & Concionibus audiendis, ibique erigere Confraternitatem,

M

&

& apponere propria Insignia, Arma, & Inscriptiones in ejus pariete, aut pavimento, illicò se opposuit Patronus ejusdem Ecclesiæ prohibendo ipsi Titio, ne hæc in ejus Ecclesia inducere attentaret. Quæritur proinde, an Patronus habeat Jus prohibendi, ne ab alio extraneo ponatur scamnum, introducatur Confraternitas, aut apponantur Insignia, & Arma in propria Ecclesia Patronali?

- 1 Et sane affirmativè respondendum videtur; Patronus enim licet non habeat dominium proprietatis in Ecclesia Patronali, habet tamen usum, & commoditatem, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. art. 4. quest. 5. num. 13. Mantio. decis. 59. n. 3. Rota decis. 787. numer. 4. part. 1. divers. adeoque tanquam Usuarius ejusdem Ecclesiæ potest prohibere, ne alius apponat ibi scamnum, ac introducat Confraternitatem, dum nemo proprio Marte, & invito Usuario in ejus fundo potest habitare, & alios actus exercere, ad Text. in L. Si habitatio, S. Sed siff. de usu, & habitat. Card. de Luca de Præem. disc. 12. numer. 2. Rota decis. 291. num. 2. coram Coccin.*

- Ratio autem est; quia apponere scamnum, ac introducere Confraternitatem in Ecclesia Patronali, est imponere illi servitutem præstandi commoditatem Confratribus, ut se ibi congregare, & proprias functiones peragere valeant, & retinendi scamnum pro servitio, & commoditate illius extranei, ac ejus hæredum, itaut si Ecclesia Patronalis vellet illud amovere, hoc non posset, cum scamnum semel concessum Laico in Ecclesia non possit amplius amoveri, sed ipse Laicus, ac ejus hæredes, ad quos scamnum, seu Jus sedendi in loco particulari Ecclesiæ est transitorium, sunt manutenendi in sua quasi possessione. *Paris. cons. 146. num. 6. & 24. lib. 4. Altograd. controvers. 85. numer. 5. & 19. tom. 2. Ciardin. controvers. forens. cap. 210. num. 13. & 28. Amostaz. de Causis Pii lib. 5. cap. 7. num. 43.* Quæ servitus perpetua videtur esse nimis gravis, & onerosa Ecclesiæ, & potest esse maximi impedimenti cultui, ac servitio Divino, quod multoties per appositionem hujusmodi scamnorum, aut sedilium evenire solet; cum autem Patronus habeat

Jus defendendi Ecclesiam à qualibet servitute juxta præsentem Canonem Filiis; hinc poterit prohibere, ne alius extraneus apponat in sua Ecclesia Patronali scamnum, & ne introducat Confraternitatem, eo invito, non obstante quod re-
4 portaverit consensum Episcopi, quia Episcopus permittere non potest præjudicialia Ecclesiæ, nec habet in illa jurisdictionem, quoad ea, quæ respiciunt temporalia, prout est apponere scamnum in Ecclesia ad Text. in cap. Cum Venerabilis de Relig. Domib. ut in terminis scamni hanc sententiam tueri videtur. *Rot. decis. 843. per tot. coram Cerro, & in terminis Confraternitatis R.P.D. Fattinell. de Translat. pension. & respons. Jur. respons. 110. per tot.*

Econtra negativa sententia verior videtur, nimirum Patronum non habere jus prohibendi, ne alius apponat scamnum, ac introducat Confraternitatem in Ecclesia Patronali. Quoniam Patronus vigore Jurispatronatus non habet in Ecclesia, nisi Jus nominandi, aut præsentandi Rectorem, jus illam defendendi, & Jura honorifica, & præeminentialia; ergo quoties per hujusmodi appositionem scamni, & introductionem Confraternitatis, salvantur illæsa, & intacta omnia Jura eisdem Patrono competentia, non est cur habere jus prohibendi prætendat, ne introducatur in sua Ecclesia Confraternitas, & ne alteri ibi jus habendi scamnum, & sedendi concedatur, dum à Jurepatronatus ad Jus prohibendi non inferitur. *Rota decis. 474. num. 7. par. 19. tom. 2. & decis. 123. num. 6. coram Duno. & decis. 145. num. 2. coram Gregor.*

- 7 Salvis enim Juribus honorificis Patroni, & nullo hujus præjudicio existente; Episcopus, aut Rector Ecclesiæ potest ibi permittere introductionem Confraternitatis, nec non aliis Laicis non Patronis distribuere loca Ecclesiæ pro apponendis in eis scamnis, juxta *Rocch. de Curt. de Jurepatr. verb. Construxit num. 11. Lambertin. eod. tract. part. 1. lib. 1. quest. 3. art. 7.*
8 Maximè cum Laici de consensu tacito, vel expresso Episcopi, aut Rectoris sint capaces acquirendi scamna, & sedilia in Ecclesiis, & in earum locis particularibus pro audiendis Divinis Officiis, & Concionibus,

nibus, non quoad proprietatem, sed quoad usum. *Gioagnon. conf. 8. num. 3. & 9. lib. 2. Altograd. controu. 85. num. 1. & seq. tom. 2. Ciarlin. controu. for. cap. 210. n. 1. & 23. tom. 2. Gratian. discept. for. c. 220. num. 34.*

Nec huic assignationi, & distributioni locorum Ecclesiae factae per Episcopum, aut Rectorem se opponere posset Patronus; quia si in hujusmodi assignatione, & distributione saluantur Jura patronalia; quaecumque oppositio per Patronum adducta est levis, & irrationabilis, & quae in consideratione haberi non deberet, ut bene *Rota in Neapolitana Constructionis Ecclesiae super secundo dubio 26. Junii 1711. S. Quibus omnibus coram R. P. D. Falconerio.* Nisi Patronus in limine foundationis sibi reservasset Jus prohibendi, ne ab aliis apponatur scamna, aut introducatur Confraternitas in ejus Ecclesia Patronalis quo casu hujusmodi Jus prohibendi competeret Patrono non ex vi Juris patronatus, sed ex vi reservationis specialiter factae de consensu Episcopi in limine foundationis. *Rota decis. 474. num. 6. par. 19. tom. 2. recent.*

11 Pro concordia autem utriusque sententiae considero scamnum, aut sedile alicujus Extranei, & non Patroni, in triplici Statu; *Primo* nimirum ut existens in aliquo loco Ecclesiae Patronalis? *Secundo*, ut existens in eminentiori loco; & *Tertio* ut existens magis ornatum, & nobilitatum, aut altum praeter aliis; Stante hac consideratione crederem Patronum habere Jus prohibendi, ne in sua Ecclesia apponatur scamnum a Persona extranea in eminentiori loco Ecclesiae, aut magis ornatum, & nobilitatum, aut altum praeter aliis, & his terminis procedere primam sententiam affirmativam. Ratio est, quia appositio, & erectio scamni in eminentiori loco, aut magis ornati, nobilis, & structurae altioris illo Patroni detrahit praeminentiam, & honori ejusdem Patroni, qui primus in Ecclesia patronata sedere debet, & praeter aliis sede nobiliori, & altiori honorandus, & consequenter tamquam praedjudicialis Juribus honorificis Patroni poterit per ipsum prohiberi, *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 4. num. 2. Paris. consil. 149. num. 2. lib. 4. Gratian. discept. fo-*

rens. cap. 220. num. 40. Rota decis. 163. num. 19. par. 17. recent. & decis. 321. n. 2. coram Cavalier.

Nec obstat, quod a Jure patronatus ad **14** Jus prohibendi inferri non possit, quia hoc procedit quoad ea, quae non tendunt in praedjudicium Patroni, sed quoad ea, quae sunt ipsi praedjudicialia. Nec jure cautum invenitur, quod Episcopus, aut Rector Ecclesiae Patronalis possit assignare, aut concedere Personae extraneae scamnum in loco nobiliori, & praeminentiori eo, in quo habet scamnum idem Patronus; Immo contrarium dispositum habetur in supradicto Can. 1. *Pie Mentis*, & 2. *Frigentius*, ubi statuitur Patronum esse praeter aliis honorandum, eique primum locum in sessionibus assignandum, & ibi firmavi *Cas. 1. num. 4.*

Si vero consideretur scamnum alicujus **15** extranei, seu non Patroni in statu simplicis, & purae existentiae in aliquo loco Ecclesiae Patronatae; censeo Patronum non habere Jus prohibendi, ne a tertio apponatur hujusmodi scamnum in aliquo loco Ecclesiae non eminentiori, nec nobiliori, nisi hujusmodi Jus sibi reservaverit in limine foundationis, ut superius dixi *num. 9.* & in his terminis procedere secundam sententiam negativam. Sicuti enim licet Patronus prohibere possit, ne alii extranei in Ecclesia Patronali ipsi praerantur in pace, thurificatione, & in praestatione Candelae die Purificationis, tamen non potest prohibere ne aliis post ipsum concedatur pax, thurificatio, & candelae; Ita licet Patronus possit prohibere, ne aliis assignentur scamna nobiliora, aut in loco eminentiori Ecclesiae, tamen non poterit absolute, & simpliciter prohibere, ne aliis in ullo loco Ecclesiae concedantur scamna,

16 & Jus sedendi. Ratio autem est, quia Jus honorificum, quod competit Patrono, non consistit in Jure prohibendi, ne alii honorentur, sed quod in honore caeteris aliis praeratur. *Abb. in cap. Nobis num. 5. in fine de Jurepatr. Rocch. de Cur. eodem tract. in verb. Honorificum num. 99. Rota decis. 321. coram Cavalier.*

Non adversatur decisio 843. coram **17** Cerro, superius allata in affirmativa sententia, quoniam illa procedit, quando adest praedjudicium Patroni, & negativa

consuetudo retinendi scamnum in Ecclesia, seu quando ob angustiam loci, scamna sunt impedimenti, secus quando nullum adest præjudicium Patroni, ut ibi dicitur num. 3. ibi: *Quia cum in hac Ecclesia nullus umquam consueverit similia scamna retinere, eorumque appositio ob angustiam situs esset impedimenti non videtur sufficiens consensus Episcopi, qui Ecclesia de Jurepatronatus nullo modo valet præjudicare.*

Minusque attendendum venit, quod ibi subjungebatur, nimirum, quod si in Ecclesia Patronali concedantur aliis scamna, & sedilia; Ecclesia non poterit illa amplius amovere etenim hoc est omnino insubsistens; dum Patronus si agnoscat, quod ex retentione scamni in tali loco Ecclesiæ incommodetur, & impediatur cultus, & servitium ejusdem Ecclesiæ, cum ad ipsum vigore hujus Canonis Filiis spectet defendere Ecclesiam ab omni incommodo, & præjudicio, poterit notificare Episcopo, aut Rectori Ecclesiæ hujusmodi incommodum, & impedimentum, & instare ut removeatur scamnum, itaut Episcopus, aut Rector cognita veritate impedimenti poterit ad sui libitum hujusmodi scamnum remove, & alium locum equipollentem pro scamno assignare. *Giovagnon. conf. 8. n. 19. & 23. lib. 2. Ciardin. cap. 210. num. 16. & 37. lib. 2. Altograd. controv. 85. num. 7. & seq. tom. 2. Barbosa. in Collect. Apostolic. decis. collect. 301. num. 11.*

¹⁹ Idem dico de Confraternitate, quæ salvis Juribus Patroni impediri non potest per eum, ne introducatur in Ecclesia Patronali. Sicuti enim tertius absque consensu Patroni, immò eo invito potest edificare Cappellam in Ecclesia Patronali, quia ex hoc non fit præjudicium Patrono. *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 3. art. 17. Tondut. quest. benefico. cap. 73. num. 8. tom. 1.* Ita etiam poterit erigi Confraternitas absque consensu Patroni, salvis ejus juribus, e ratione, quia hujusmodi erectio Confraternitatis non nocet Patrono, immò prodest, & est valde utilis Confratribus, & consequenter impediri non potest, dum ea, quæ uni profunt, & alteri non nocent, impediri non possunt *ad Text. in*

L. 2. S. Item Varas, ff. de acquir. ptuvial. arcen. Menoch. conf. 51. num. 45. & consil. 121. num. 8. Rota in Neapolitana Constructionis Ecclesiæ 13. Maii 1712. S. Eoque magis coram R. P. D. Scotto.

Responsum autem R. P. D. Fattinelli ²² 110. superius allegatum non applicatur, quia loquitur de Cappella particulari S. Zitæ Familiæ Fattinellorum, existente in Ecclesia S. Frigidiani Canonicorum Lateranensium Lucen. Insuper ibi loquitur in terminis diversis; nempe de Confraternitate jam erecta, & introducta, solum ad triennium, & contenta non permanere in dicta Cappella; in casu nostro agitur de Confraternitate introducenda, & erigenda salvis Juribus Patroni, & sine ejus præjudicio in Ecclesia publica Patronali ad majorem Cultum Divinum, ubi Patronus non habet Jus prohibendi ea, quæ ipsi non nocent, & alteri profunt; immò hæc impedire non potest, juxta auctoritates superius relatas, S. *Idem dico, quibus addo Text. in L. Si cui ff. de servit. leg. Rescripta Cod. de prec. Imper. offer. Gomez. var. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 17. vers. Immo postea.*

²³ Descendendo verò ad examen, an Patronus habeat jus prohibendi, ne in Ecclesia Patronali apponantur ab aliis eorum Arma, Insignia, & inscriptiones; Respondeo Arma, Insignia, & inscriptiones aliorum, qui non sunt Patroni considerari posse purè, & simpliciter secundum se absque ulla declaratione, & enunciativa denotante illa non esse Arma, nec Insignia, nec inscriptiones fundatoris, aut Patroni; & considerari posse, ut unita, & conjuncta cum tali declaratione, aut enunciativa. Si considerentur, ut conjuncta cum tali declaratione, & enunciativa censeo Patronum non posse impedire, ne ab aliis apponantur hujusmodi Arma. Sic Benefactores de consensu Rectoris, aut Episcopi possunt depingi, & insculpi facere in Ecclesia Arma, & Insignia propria, ac inscriptiones, dummodo declarent, quod per hujusmodi armorum appositionem nullum Jus, aut titulum præter illud Benefactoris acquirere intendant, & dummodo fiat scriptura in marmore ostendens Arma primi fundatoris; Insuper extra-

tra-

traneus potest in propria sepultura existente in Ecclesia Patronali, ultra illam Patroni apponere Insignia, Arma, & inscriptiones in lapide sepulchrali, necnon in parietibus Ecclesie Patronalis apponere, & affigere Arma depicta in papyro, non ut ibi perpetuo remaneant, sed durante dumtaxat anno luctus, ut quotidie videmus hic in Urbe hujusmodi Arma, in papyro depicta affixa in parietibus Ecclesiarum, etiam Patronalium, tempore luctus alicujus, qui ibi habet sepulchrum; ea ratione, quia appositio hujusmodi Armorum, & Insignium habentium præfatam declarationem, & enunciativam nullatenus est præjudicialis Iuribus Patroni; *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 5. art. 4. num. 9. Tondut. quest. benef. cap. 37. num. 10. 15. & 19. tom. 1.*

Si verò Arma, & Insignia, & inscriptiones considerentur secundum se, & se juncta à præfata declaratione, & enunciativa, crederem Patronum habere Ius prohibendi, ne in Ecclesia Patronali, illa sic purè, & simpliciter sumpta absque dicta declaratione apponantur; non quia Armorum, & Insignium appositio, sit quoddam dominii argumentum, ut volunt *Ancharan. conf. 113. Tondut. quest. Benef. cap. 73. tom. 1. Aden. ad Buratt. decis. 323. num. 20.* Hoc enim non mihi videtur absolutè verum; quoniam Arma insignia, & inscriptiones, vel sunt apposita in aliquo cancello, porta, vel in alia parte minùs principali Ecclesie, & non probant dominium illius, quia cum posita sint in parte minùs principali non possunt arguere dominium totius Ecclesie, vel sunt apposita in parte principali Ecclesie, nec per se probant dominium, quia ex alia Causa arma poterunt apponi, quàm ratione dominii, nempe propter Eleemosinam factam Cappellæ, ut bene *Amotaz. de Causis Piiis lib. 5. cap. 7. num. 41. & seq.*

Sed cenfeo rationem esse, quia interest fundatori, ut ejus memoria conservetur in Ecclesia, & ut absque ullo dubio omnes sciant, quod ipse sit fundator, & Patronus Ecclesie. Si autem, permitteretur extraneo apponi propria Arma, & insignia sejuncta à dicta decla-

ratione, & enunciativa in Ecclesia Patronali; per hujusmodi appositionem armorum præjudicaretur memoriæ fundatoris, nam posset de facili confundi, & in progressu temporis dubitari, quis illam Ecclesiam ædificare fecerit, ut optimè hanc rationem perpendit, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 5. art. 4. num. 1. & 2.*

Immo ob hanc rationem nec Patronus extraneus potest in Ecclesia Patronali apponere sua Insignia, & Arma etiam remanentibus antiquis Armis fundatoris, nisi in his Armis antiquis declaretur, & imprimatur Scriptura, illa fuisse arma primi fundatoris, *Lambert. ubi supra num. 8. Tondut. quest. benef. cap. 73. num. 21. & seq. tom. 1.*

ARGUMENTUM.

Patronus an habeat jus prohibendi, ne ab aliis excaventur sepulchra in Ecclesia Patronali.

SUMMARIUM.

- 1 Sepulchrum excavari potest per Confraternitatem de consensu Episcopi in Ecclesia Patronali invito Parocho, & Patrono, limita ut num. 10.
- 2 Jus Parochiale in quo consistat?
- 3 Per concessionem Sepulchri in Ecclesia Patronali pro Confratribus præservantur Jura Parochialia.
- 4 Ad Parochum spectat decernere, per quam viam incedere debeat funus.
- 5 Patronus non potest impedire excavationem, & concessionem Juris Sepulchri in Ecclesia Patronali favore aliorum.
- 6 Patronus Cappella non acquirit Jus prohibendi, ne ibi excaventur Sepulchra.
- 7 In Ecclesia Patronali fundari possunt Cappella invito Patrono.
- 8 Consensus Patroni in occurrentibus circa rem Patronalem quando requiritur?
- 9 Refertur resolutio Sacre Congregationis Episcoporum, & Regularium in Neapolitana Sepulchri.

- 10 Si Confraternitas haberes Sepulchrum jam adificatum in Ecclesia Parochiali Parochus possit impedire, ne excavetur novum Sepulchrum in Ecclesia Patronali pro Confratribus, amplius ut num. 11.
- 12 Episcopus potest concedere Ecclesia non Parochiali Privilegium, & Jus Sepulchri ex justa causa, secus sine illa.
- 13 Optabile est unicuique sepeliri in Sepulchro majorum.

C A S U S V I I I.

ERECTA quadam Confraternitate in Ecclesia Patronali A. sita intra limites Parochiæ B. cum ipsa vellet excavare sepulchrum, & habere jus sepulchri pro Confratribus in dicta Ecclesia Patronali, se opposuerunt Parochus, & Patronus. Quæritur proinde, an præfata Confraternitas possit de consensu Episcopi excavare sepulchrum, & habere jus sepulchri pro Confratribus in dicta Ecclesia Patronali sita intra limites Parochiæ B. renuentibus, & reluctantibus Parocho, & Patrono?

- In qua quæstione censeo affirmativè respondendum ductus à dispositione *Textus in cap. Cum liberum de Sepult.* per quam electio sepulturæ est facultativa, & omnibus Adultis libera; sicuti igitur Confratres præfate Confraternitatis possunt liberè eligere sepulturam in aliis Ecclesiis, adeo ut Parochus non possit hujusmodi liberam electionem impedire, ita poterunt excavare sepulchrum in Ecclesia Patronali, & Episcopus ibi eis concedere Privilegium, & jus sepulchri.
- 2 Ratio est, quia jus Parochiale non consistit in humatione omnium Cadaverum Parochianorum, sed consistit in humatione illorum Cadaverum, quæ non habent, aut non elegerunt sepulturam, & in exactione quartæ funeralis, juxta *Text. in cap. Ex parte, & cap. Cum liberum de sepult. & Clement. Dudum eodem tit. Rot. decis. 501. num. 1. part. 13. recent. & decis. 87. num. 5. & decis. 88. numer. 4. coram Sperell.*

- 3 Si excavetur per Confraternitatem sepulchrum in dicta Ecclesia Patronali, eique concedatur ab Episcopo jus sepul-

chri pro Confratribus, præservantur hujusmodi Iura Parochialia; nam si Confratres decederent absque electione sepulture in Ecclesia Patronali, etiamsi haberent ibi proprium sepulchrum, adhuc essent sepeliendi in Ecclesia Parochiali, eo quia Confratres sodalitatum decedentes ex hac vita non electa sepultura sepeliri non possunt in sepulchro suæ Ecclesiæ, sed tenentur sepeliri in Ecclesia Parochiali. *Samuel. de sepult. elect. tract. 1. controvers. 10. conclus. 1. Matteucc. Offic. Cur. Fccles. cap. 48. num. 30.* Aut si decederent electa propria sepultura in Ecclesia Patronali, & ibi essent sepeliendi præservaretur aliud jus Parochiale, nempe quarta funeralis, quia deberent illam solvere dictæ Ecclesiæ Parochiali, juxta dictum *Clement. Dudum de sepult. & cap. Pastoralis eodem tit.* Insuper ad Parochum spectaret decernere, per quam viam incedere funus deberet, & officia peragere, & Confratrum corpora sepultura tradere, ut in terminis Confratrum decrevit Sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium in una *Castellanensi 2. Januarii 1584. & in una Brixienfi 18. Junii 1591. & Nicotorenfi 5. Junii 1615. & resolvit Sacra Congregatio Rituum in Neapolitana 13. Maii 1602. relat. per Samuel. ubi supra controvers. 5. conclus. 7. & 8.*

Unde cum in excavatione sepulchri in præfata Ecclesia Patronali præserventur omnia Iura Parochialia Ecclesiæ Parochialis B. nulla suadet ratio, quod Episcopus non possit illam permittere, & ibi concedere Confraternitati jus sepulchri, nec est cur Parochus se opponat hujusmodi concessioni, & resolvit *Sacra Rota in Romana Oratorii 13. Januarii 1698. coram R. P. D. Priolo, S. Nullum igitur præjudicium impress. post Antonell. de Juribus, & oneribus Clericor. decis. 17. & Sacra Congregatio Episcoporum in una Capuana 30. Maii 1629. ad relationem Eminentissimi Cardinalis Pii bon. mem. ibi: Curatum Casalis Casa puella Capuana Diæcesis non posse prohibere Alicornio Natali ejusdem Terræ jus sepulture pro se, & suis Successoribus in Ecclesia per ipsum Alicornium adificata, reservata quarta funerali proprio Parocho: relat. per Samuel. de sepult. elect. tract. 1. controvers. 5. conclus. 4.*

Nec

5 Nec Patronus impedire valet hujusmodi excavationem, & concessionem Juris sepulchri in Ecclesia Patronali favore prædictæ Confraternitatis. Quoniam licet Patronus habeat Juspatronatus in Ecclesia Patronali, non proinde sequitur, quod habeat in ea etiam jus privativum sepulchri, seu jus prohibendi, ne ibi excaventur sepulchra favore aliorum, ita ut absque consensu, & beneplacito Patroni licitum non sit Ordinario concedere alteri facultatem excavandi sepulchrum in Ecclesia Patronali, cum nihil habeat commune jus sepulturæ cum Jurepatronatus, ut superius firmavi in *Can. I. & II. Cas. II. n. 2.* quampluribus auctoritatibus, quibus addo *Rot. decis. 352. numer. 7. ad 12. coram Ubald.*

6 Quod comprobatur paritate, nam Patronus Cappellæ non acquirit jus prohibendi, ne ibi excaventur sepulchra *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 4. num. 22. Rota decis. 163. num. 15. & 16. part. 17. Recent.* Ergo nec Patronus totius Ecclesiæ habebit jus prohibendi, ne ibi excaventur sepulchra favore aliorum, nisi hoc jus sibi expresse reservaverit in limine foundationis, ut dixi *dicto Casu 2. num. 6.*

7 & sicuti in Ecclesia Patronali possunt fundari Cappellæ non solum absque consensu Patroni, sed etiam ipso invito, juxta auctoritates adductas in Casu præcedenti *num. 20.* quibus addo *Lezzan. in Summ. quest. Regul. verb. Sepultur. num. 16.* Ita etiam ibi de consensu Ordinarii poterit excavari sepulchrum pro Confratribus præfate Confraternitatis absque consensu Patroni.

8 Ratio autem est, quia consensus Patroni in occurrentibus circa rem Patronalem, solum requiritur, quando fit præjudicium Patrono, aut ejus Juripatronatus; si concedatur jus sepulchri Confratribus in Ecclesia Patronata per hujusmodi concessionem non læditur Juspatronatus Patroni, quod non consistit in jure prohibendi; ac proinde Episcopus licite, & valide poterit sine consensu Patroni concedere Confraternitati facultatem excavandi sepulchrum pro Confratribus in dicta Ecclesia Patronali ad tradita in superiori Casu *numer. 15. & seqq.*

Non obstat si fortasse dicatur, quod

Episcopus in re Patronali non possit quidquam alterare, & innovare invito Patrono; quoniam hoc procedit in iis, quæ sunt præjudicialia eidem Patrono, non verò in iis, quæ nullatenus illi sunt præjudicialia; & ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium in *Neapolitana Sepulchri 30. Septembris 1712.* vertente inter Illustrissimos, & Excellentissimos DD. Governatores Montis Ciarlettæ, & Scipionis Caraccioli pro una, & Illustrissimos DD. hæredes Ducis Spezzani, nec non Promotorem Fiscalem Curie Archiepiscopalis Neapolitanæ pro altera parte, ubi prætendente Duce Spezzani excavare sepulchrum favore ejus familiæ in pavimento Ecclesiæ Cathedralis, quod est de Jurepatronatus Gubernatorum Montis Ciarlettæ; nec non excavante dictum sepulchrum ex concessione Eminentissimi Archiepiscopi apposita solemnibus inscriptione absque consensu Patronorum, fuit disputatum dubium: *An concessio sepulturæ, de qua agitur subsineatur in Casu &c. & Sacra Congregatio respondit: Affirmative.*

Cæterum si præfata Confraternitas haberet sepulchrum jam constructum, & ædificatum in Ecclesia Parochiali B. quod usque in hodiernam diem perseveraret, ibique semper sepulti essent Confratres; in hoc casu censerem Parochum posse impedire, ne in dicta Ecclesia Patronali A. excavetur, & construat novum sepulchrum pro Confratribus; quoniam cum ipsi Confratres habeant proprium sepulchrum jam constructum, & ædificatum in Ecclesia Parochiali, & cum hæc ab initio foundationis Confraternitatis usque nunc sit in possessione Juris sepulchri Confratrum, non potest proinde eadem Ecclesia Parochialis spoliari hujusmodi Jure sepulchri supprimendo ibi sepulturam Confratrum, & eam transferendo in Ecclesiam Patronalem, sed manutenenda est in dicta possessione Juris sepulchri Confratrum, utpote conformi juri communi, juxta quod sepulchrum competit privative Ecclesiæ Parochiali ad *Text. in cap. Fraternalitatem de sepult. Clement. Dudum eodem tit. & argumento à contrario sensu Text. in l. longa possessio ff. de mort. infern. & sepulchr. edific. Hostien. in cap. 1. de sepult.*

Ma-

11 Maximè si nullæ adessent causæ privandi Parochialem Ecclesiam dicto Jure sepulchri Confratrum ab ea per multos annos possessio, nimirum si non adesset necessitas, eo quia sepulchrum Confratrum in dicta Ecclesia Parochiali optimè custodiatur, & ibi per Parochum Confratres cum omni decencia sepellantur, aut à Confratribus nullum motivum necessitatis assignetur ædificandi in Ecclesia Patronali novum sepulchrum; aut si non adesset utilitas, ut de facto in hoc casu adesse non posse videtur; immo si dicta Ecclesia Parochialis privaretur sepulchro Confratrum, & illud transferretur in Ecclesiam Patronalem, etsi præservarentur Jura Parochialia, adhuc ex hujusmodi privatione, & translatione sepulchri multæ lites, & discordiæ inter Confratres, & Parochum in diem orientur, fieri namque posset, quòd post concessionem sepulchri absoluto à Parocho officio, Rector Ecclesiæ Patronalis denuo illa peragere vellet, faciliter Crucem, Stolum, Aspersorium, ac similia Parochi specialia usurparet, itaut continuò Parochus, ne dicta præjudicialia committerentur, vigil esse oporteret; & in casu, quo aliquod irreperet præjudicium, hinc lites, & discordiæ, morientium namque Confratrum seducerentur Voluntates, ut expressè sepulturam in Ecclesia Patronali eligerent, indeque quæstiones nascerentur, an de electione verè constaret, & an ut possent eam eligere à præscripto tempore in libro Societatis fuissent adscripti.

Ac proinde Episcopus, cujus vigilantia debet esse quies Subditorum, ad evitandas hujusmodi lites, contentiones, & quæstiones permittere non deberet hanc novitatem, sed procurare, ut servetur solitum, & Ecclesia Parochialis in suo Jure sepulchri Confratrum conservetur. Licet enim Episcopus Ecclesiæ non Parochiali valeat concedere privilegium, & jus sepulchri ex justa causa, & de consensu Capituli, tamen sine justa causa, & hujusmodi consensu illud privilegium concedere non valet, ea ratione, quia Episcopus non potest ardua explicare sine consensu Capituli, nec potest jus unius Ecclesiæ dare alteri sine causa. Si igitur non adesset ulla justa causa privandi Ecclesiam

Parochialem suo antiquo jure sepulchri Confratrum, & illud transferendi, seu de novo excavandi in dicta Ecclesia Patronali, non posset Episcopus permittere hujusmodi constructionem, & excavationem novi sepulchri, & Parochus posset illam impedire, juxta *Abb. in cap. Certificari de sepultur. num. 8. Fagnan. in cap. Fraternitatem eodem tit. num. 7. Barbof. de Offic. & potest. Parochi cap. 26. num. 11. Monacell. Formul. legal. formul. 10. tit. 6. n. 22. par. 1. ibi: Quod tamen sine justa causa concedere non deberet.*

Non adverstantur superius deducta, quia illa procedunt in casu, quo Confratres nullum haberent sepulchrum; in hoc enim casu Ecclesia Parochialis, salvis Juribus Parochialibus, non posset impedire constructionem sepulchri pro Confratribus in Ecclesia Patronali, in qua Confraternitas est erecta ex auctoritatibus ibi adductis; at in casu, quo Confratres habeant sepulchrum jam constructum, & ædificatum in præfata Ecclesia Parochiali, non possunt prætere absque justa causa translationem, & constructionem novi sepulchri in dictam Ecclesiam Patronalem, spoliando Parochialem antiquo jure sepulchri, sed debent esse contenti sepulchro majorum, in quo optabile est unicuique sepeliri, *Fagnan. in dicto cap. Fraternitatem de sepult. num. 2. ibique Barbof. num. 3.*

ARGUMENTUM.

Parochus an possit exercere in Ecclesia Patronali Jura, seu functiones tam Parochiales, quam non Parochiales ad sui libitum invito Patrono, vel potius exercitium functionum non Parochialium spectet ad Rectorem Ecclesiæ Patronalis. Electio Diaconi, & Subdiaconi pro celebratione Missæ Solemnis in Ecclesia Patronali, ad quem spectet?

SUMMARIUM.

- 1 *Functiones alia sunt Parochiales, & alia non Parochiales, & quae sint, explicatur, & num. 2.*
- 3 *Ecclesia, aut Oratorium Patronale situm intra limites Parochiae, an dicatur esse sub Dominio, & Subjectione Parochi?*
- 4 *Ecclesia sive libera, sive Patronalis sita intra limites Parochiae habet dependentiam ab ea, quoad functiones Parochiales, non verò quoad non-Parochiales, & num. 28. & 29.*
- 5 *Sola Ecclesia Cathedralis habet intentionem fundatam super Subjectione alterius Ecclesiae sitae intra limites sua Parochiae, & num. 29.*
- 6 *Parochus non potest exercere functiones non Parochiales in Ecclesia Patronali, sed illas exercere debet in propria Ecclesia.*
- 7 *Ecclesia sita intra limites Parochiae, aliae sunt eidem subjectae, & aliae non.*
- 8 *Resolutiones Sacrae Congregationis Rituum allegatae à Pignattello, quosensu sint intelligendae? & num. 30.*
- 9 *Exercitium functionum non Parochialium in Ecclesiis Patronalibus spectat ad harum Rectores, & num. 10. & 21. & 23.*
- 11 *Electio Diaconi, & Subdiaconi assistentium celebrationi Missae Solemnis in die Festivitatibus S. Titularis in Ecclesia Patronali spectat ad hujus Rectorem, et si careat Rectore, spectat ad Patronum, et si non habeat Patronum, spectat ad ejus Custodem, & num. 32. Amplia, ut num. 33. & seqq.*
- 12 *Parochus non potest questuare pro Sanctissimo Sacramento in Ecclesia Patronali sita intra limites Parochiae, nec retinere Capsulam Eleemosynarum, nec ejus Claves, nec ibi celebrare Missam Solemnem, aut Pacem Populo dare invito ejus Rectore, aut Patrono.*
- 13 *Parochus non potest impedire celebrationem Missarum, & alia Spiritualia sita intra limites Parochiae.*
- 14 *Parochus non licet explere functiones*
Pars I.

Parochiales in Ecclesiis Patronalibus sitis intra limites Parochiae ad sui libitum independenter à Patronis, & iis invocatis.

- 15 *Functiones Parochiales in Ecclesiis Patronalibus inscio, & reluctanti Parochi peragi non possunt.*
- 16 *Clavis Ecclesiae Patronalis existens intra limites Parochiae spectat ad Cappellanum pro tempore, non autem ad Parochum.*
- 17 *Benedictiones mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum non sunt de Juribus Parochialibus, & num. 20.*
- 18 *Benedictiones mulieris, & Fontis Baptismalis fieri debent à Parochi.*
- 19 *Restitutio in integrum adversus rem judicatam quando conceditur.*
- 22 *Benedictiones Ovorum, & similia, unde initium habuerunt?*
- 24 *Parochus, ut ex consuetudine immemorabili dicatur sibi competere exercitium Jurium non Parochialium in Ecclesiis sitis intra limites Parochiae, quid requiritur?*
- 25 *Constitutio, aut dispositio, quae falsò nititur fundamento subsistere non potest.*
- 26 *Regulares an sint subjecti Constitutionibus Synodalibus?*
- 27 *Regulares possunt benedicere Ova, & similia juxta propriam Ecclesiam, & non extra per Domos.*
- 31 *Electio Sacerdotum celebrare debentium non est de juribus Parochialibus.*

CASUS IX.

INtra limites Ecclesiae Parochialis fundatum reperitur Oratorium publicum, seu Ecclesia de Jurepatronatus familiae B. Parochus praedictae Ecclesiae Parochialis, ob majorem ejus, populi que commoditatem, praetendebat benedicere, & distribuere Candelas, Cineres, & Palmas; facere benedictiones Mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Seminis, Ovorum, & similia; & etiam facere omnes functiones Hebdomadae Sanctae in dicto Oratorio, seu Ecclesia Patronali; cui praetentioni resistente Patrono Ecclesiae existimante non posse

N

posse

posse Parochum ad sui libitum exercere dictos Actus in Ecclesia Patronali, quaeritur proinde.

Primò: An Oratorium publicum, seu Ecclesia Patronalis fundata intra limites Parochia habeat dependentiam, & subjectionem ab ea tam in functionibus Parochialibus, quàm non Parochialibus.

Secundò: An liceat Parocho dicta Ecclesia Parochialis independentè à Patronis explere functiones Parochiales in dicto Oratorio, seu Ecclesia ad sui libitum, iis invitis?

Sciendum est functiones alias esse merè Parochiales, & alies non merè Parochiales; functiones merè Parochiales consistunt in Jure decimandi, ac percipiendi oblationes, juxta *Text. in cap. Cum contingat, & cap. Cum tñ. de Decimis, Barbosa. de Offic. & potest. Episcop. par. 3. cap. 28. §. 2. num. 8.* in obligatione Parochianorum recipiendi Sacramentum Eucharistiae in die Paschatis, aliaque Sacramenta moribundis conferri solita, illud scilicet Eucharistiae, quod sumitur pro Viatico, ac illud extremæ Unctionis, juxta *Text. in cap. Nullus de Parochis*; nec non in jure funerandi, ac sepulturæ, quoties defunctus in alia Ecclesia sepulturam non eligat, vel sepulturam majorum non habeat, quo casu Quarta, seu portio Canonica Parocho debetur, juxta *Text. in Clement. Dudum, §. verò, & ff. Hujusmodi de sepultur. Card. de Luca de Parochis disc. 31. numer. 8. Rota decis. 552. num. 3. part. 5. Recent.* In jure faciendi inter Missarum Solemnia diebus festivis publicas denunciations Matrimoniorum, *Sanchez de Matrim. lib. 3. disput. 6. num. 4. Barbosa. de Offic. & potest. Parochi par. 2. cap. 21. n. 17.* In jure assistendi, seu interessendi celebrationi Matrimoniorum, juxta dispositionem *Conc. Tridentini sess. 24. de Reformat. cap. 1.* ac in jure aspergendi Domos in die Sabbathi Sancti, ut docet *Barbosa. de Offic. & potest. Paroch. par. 1. cap. 12. num. 11.*

2 Functiones non merè Parochiales sunt Benedictio, ac distributio Candelarum, Cinerum, & Palmarum; Benedictio Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & similium, receptio Mulierum ad purificationem post partum; Functiones Hebdomadae Sanctae; Celebratio Solemnis.

Missæ in Feria quinta Cœnæ Domini, aliaque celebrationes Missarum per annum, sive pro vivis, sive etiam pro Defunctis; Expositio quadraginta horarum, Sacrarum Reliquiarum, aut Imaginum, ac Benedictio cum illis fieri solita super populo, nec processiones intra ambitum Ecclesiae privatae sunt de functionibus, seu juribus Parochialibus, ut responsum fuit per *Sacram Congregationem Rituum, 10. Decembris 1703. in responsione ad 5. 7. 8. 10. 11. 12.* Dubium juxta folium impressum plurium decretorum super materia Jurium Parochialium, & juxta *Congregationem Concilii in Forolivico. Jurium Parochialium 10. Decembris 1683. & in Britanorico. Jurium Parochialium 21. Julii 1687. ad primum*, sicuti etiam non est de Juribus Parochialibus facere officium super Cadaveribus, postquam ista sunt illata in Ecclesiam existentem intra limites Parochiae, *Rot. decis. 2079. num. 17. coram Coccin.*

Hoc præsupposito; quoad primum dubium affirmativè, quoad omnem sui partem respondendum videtur, nempe Oratorium publicum, seu Ecclesiam ædificatam, seu constructam intra limites Parochiae habere totalem dependentiam, & omnimodam subjectionem in omnibus, & quibuscumque functionibus tam Parochialibus, quàm non Parochialibus, cum per talem constructionem omnes Ecclesiae, & Oratoria sita intra limites Parochiae dicantur esse sub Dominio, & Subjectione Parochi, nisi habeatur privilegium Exemptionis, aut allegabilis sit Præscriptio, juxta *Text. in cap. Dilectus de Cappell. Monach.* ubi quia Ecclesia Sancti Laurentii in Piscinula sita erat in Parochia Sanctae Ceciliae Innoc. III. respondit fuisse ab ea dependentem circa subjectionem in pluribus actibus ibi: *Cum omnia Ecclesia Sancti Laurentii sit in Parochia vestra sita, debet de Jure communi Ecclesia vestra in praedictis omnibus subjacere, quia nec privilegium Exemptionis habet, nec Præscriptionem pro se poterat allegare, & docet. Rota decis. 214. num. 6. par. 12. Recent. ibi. Habet assistentiam pro exercitio omnium actuum in Ecclesia intra limites sua Parochia existentibus privativè quoad omnes alios: & ita resolutum fuisse à Sacra Congregatione Rituum*

Rituum in Neapolitana 18. Maii 1602. refert Pignatell. qui consult. 68. tom. 6. numer. 1. tuetur hanc opinionem, ibi: Sacra &c. & censuit ad Parochum pertinere, functiones Sacerdotales in Ecclesiis, quae sub Laicorum sunt gubernio non ad Cappellanos, nec ad Sacristam, nempe Benedictiones Cinerum, Candelarum, Ramorum Olivarum, Ovorum, Fontis Baptismatis, Delationes Sacramenti, Celebratio Missae Feria V. in Cena Domini, Asperiones Domorum, & quae sunt die Dominica, Orationes quadraginta horarum, & similes; & in Thelesna pro Terra Cereti die 3. Aprilis 1632. ibi: Cappellanos in Ecclesiis Laicorum, seu Oratoris non posse Benedictiones facere Candelarum, Cinerum, Palmarum, & Ciborum Paschaliu, sed haec omnia peragi debere per Curatos in suis Parochialibus, nec posse eosdem Cappellanos, sive Sacristam in supradictis Ecclesiis, sive Oratoris Missam celebrare in Feria V. nec Sacramentum in sepulchro eodem die custodire, cum haec munia exerceri debeant in Ecclesiis Parochialibus: & in Thelesna 3. Julii 1630. petitioni factae per Archipresbyterum Sancti Martini, ibi: L. Arciprete di S. Martino supplica l'EE. VV. a dichiarare, se si possa portare il Santissimo Sacramento nelgli Oratorj, e Chiese delle Confraternite dei Laici: Sacra Congregatio Rituum respondit: Nihil ex supradictis licere Confraternitatibus Laicorum, aut Cappellanis earum, neque cuicumque alteri Sacerdoti sine expressa licentia, aut consensu proprii Parochi: & ita etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium in una Bergomen. super decimo tertio dubio, ibi: Se possono i Cappellani di detti Confrati esercitare alcun atto di Cura d'Anime senza licenza del Rettore della Parochiale. Respondit ibi: Observetur illud, quod alias per litteras hujus Sacrae Congregationis Decretum fuit de Cura Animarum per Cappellanum Societatis, sine licentia Rectoris Parochialis non exercendum: & in Phrygien. referente Eminentissimo Cardinali Tanaio die prima Junii 1699. super dubiis ibi: An eidem Confraternitati competat facultas Processiones faciendi per Parochiam cum Stola, & Cruce, occasione associationis Cadaverum; continuo asseruandi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, etiam cum il-

lius publica expositione; administrandi publice Sacramenta Confessionis, benedicendi Candelas, Cineres, Olivas; functiones peragendi in Majori Hebdomada signanter in die Cena Domini, ibique sepeliendi cadavera absque ullo interventu Parochi, istique omnino denegando Jura Parochialia: Censuit dicta Sacra Congregatio, ibi: Inherendo decretis aliis desuper editis censuit respondendum negativè, ut refert Monacell. Formul. for. Eccles. num. 13. part. 2. Formul. 1. num. 60.

His tamen non obstantibus affirmativè, quoad primam partem dubii; & negativè, quoad secundam respondendum de Jure censeo; nempe Oratorium publicum, seu Ecclesiam sitam intra limites Parochiae, sive sit libera, sive de Jurepatronatus, habere quidem dependentiam à Parochia, quoad functiones, seu Jura Parochialia consistentem in eo, quod Parochus possit prohibere, ne exerceantur in ea à Cappellano, aut Rectore Jura Parochialia non verò, quoad functiones non Parochiales. Habemus enim constantem omnium DD. opinionem unanimiter firmantium quasilibet Ecclesias, etsi sitas intra fines Ecclesiae Parochialis esse in functionibus non Parochialibus à Parocho omnino independentes, quia eidem nullatenus subiectas, ut docent Abbas in cap. Dilectus de Cappel. Monach. num. 4. 11. & 12. in cap. Ad audientiam primo num. 8. de Eccles. edifican. Calderin. conf. 6. num. 1. vers. Item, sicut de Relig. Domib. Card. de Luca de Paroch. disc. 31. num. 4. & sequen. ibi: Atque non agebatur de Juribus, seu functionibus merè Parochialibus, sed solemnitatibus ad devotionem, & Ecclesiae Majorum Cultum, ac incitamentum ad opera Pietatis; in quibus actibus, utpotè in voluntate, seu devotione, atque super Parochialibus non concernentibus, vel usurpantibus, quoties à Rituali Ecclesiastico non aberratur &c. non potest ipse impedire, vel se ingerere invitis partibus. Rota decis. 2089. num. 10. & 13. coram Coccin. & in Civitatis Plebis Jurium Parochialium 5. Julii 1700. §. Sicuti coram Reverendissimo Molines Decano, & 6. Junii 1708. coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. Et fuit resolutum à Sacra Congregatione Rituum in decretis Urbis, & Orbis latis de anno 1703.

& per viam legis à Sanctissimo approbata in responsione nimirum ad quartum ibi: *An Confraternitates erecta in Oratoriis tum publicis, tum privatis sejunctis ab Ecclesiis Parochialibus, quoad dictas functiones Ecclesiasticas habeant dictam dependentiam à Parocho.* Sacra Congregatio respondit: *Negativi.*

5 Ratio est, quia nulla Ecclesia citra Catedralem fundat intentionem suam super subjectione alterius Ecclesiae etiam fundatae intra limites suae Parochiae, praeterquam tamen, quoad Jura Parochialia, & exceptis Juribus Parochialibus; alia Jura non competunt Parochiali in Ecclesia intra limites suae Parochiae fundatae, juxta *Text. in cap. Dilectus de Cappellis Monach. Rota decis. 2089. num. 18. coram Coccin.*

6 Unde Parochus Ecclesiae Parochialis non potest benedicere Candelas, Cineres, & Palmas, facere Benedictiones Mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Seminis, Ovorum, nec functiones Hebdomadae Sanctae, aliasque functiones non Parochiales peragere in Ecclesia Patronali, sed istae functiones non Parochiales, si fiant à Parocho, faciendae sunt ab ipso in propria Ecclesia Parochiali.

Non obstant *Text. in cap. Dilectus de Capp. Monach. nec decisio Sacrae Rotae 214. part. 12. Recent.* extensò superius allegata; quoniam istae autoritates procedunt, quoad functiones, seu Jura Parochialia, non verò quoad functiones non Parochiales, itaut Parochus possit illas exercere in Ecclesiis litis intra limites propriae Parochiae ad sui libitum, & independentem ab earum Rectoribus, & Patronis.

7 Minusque adversantur resolutiones Sacrae Congregationis Rituum allegatae à *Pignatelli. consult. 6. tom. 6.* Quoniam distinguendum est inter Ecclesias, seu Oratoria non sejuncta, & subiecta Ecclesiae Parochiali, eo quod fundata sint, & constructa, aut dotata ex ejus Bonis, & redditibus, aut ei unita, & inter Ecclesias, seu Oratoria sejuncta, & nullatenus subiecta Ecclesiae Parochiali, eo quod sint fundata, constructa, aut dotata de Bonis propriis Laicorum.

Resolutiones Sacrae Congregationis Ri-

8 tuum superius extensò allegatae intelligendae sunt, quoad Ecclesias non divisas, & subiectas, seu ex ipsarum Parochialium Ecclesiarum Bonis, seu redditibus constructas, & dotatas, in quibus ut ab eis dependentibus, Parochi, vel per se, vel per alios debito muneri satisfaciant; haecque Ecclesiae recognoscentes Ecclesiam Parochialem in propriam Matricem Filiales nuncupari promeruerunt, ac in his tantum autoritatem, dominium, & jurisdictionem exercere valent Parochi, ut in proposito connotavit, *Card. de Luca. in Miscell. disc. 1. à num. 31. S. Inter istas verè, & de Paroch. disc. 27. num. 9. & de Decim. disc. 10. num. 9. ac in tract. de praeminent. in supplement. disc. 42. num. 12.* non autem intelligi possunt, quoad Ecclesias fundatas de Bonis propriis Laicorum, ibi enim non potest Parochus functiones non Parochiales exercere, sed harum exercitium spectat ad Rectores dict. Ecclesiarum, & in puncto resolutum fuit ab eadem Sacra Rota in dicta *Neapolitana Jur. um Parochialium 13. Martii 1711. ff. Ex abundantia coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. num. 17.* Itaut ad ipsos spectet facere Benedictiones Ovorum, Seminis, Palmarum, Aquae Benedictae, & alias functiones non Parochiales peragere, & etiam celebrare Officium super Cadaveribus positis in eorum Ecclesiis non subiectis Ecclesiae Parochiali, ut firmavit *Rota in supradicta decisione 2089. num. 18. & 24. coram Coccin. & in puncto Rota in dicta Neapolitana Jurium Parochialium 13. Martii 1711. coram R. P. D. Ansaldo.*

9 Nec non ad eosdem Rectores spectat Deputatio, seu Electio Diaconi, & Subdiaconi assistentium celebrationi Missae solennis in die Festivitate S. Titularis dict. Ecclesiarum; et si hujusmodi Ecclesiae sitae intra limites Parochiae, & nullatenus subiectae Ecclesiae Parochiali careant Rectore, Deputatio, seu Electio Diaconi, & Subdiaconi assistentium spectat ad Patronos, et si non habeant Patronos, spectat ad earum Custodes, seu Syndicos Deputatos ab Episcopo, ut fuit resolutum à *Sacra Rota in Civitatis Plebis Jurium Parochialium, 6. Junii 1708. S. Consequens coram R. P. D. Ansaldo;* & uti sentiebam in *una Meleolitana Jurium Parochialium*, agitata in Sacra

cra Congregatione Concilii, ubi præten-
dente Parocho Ecclesiæ Parochialis A. de-
putare, & eligere Diaconum, & Subdia-
conum assistentes in celebratione Missæ so-
lemnis in diebus Festivitatum Sancti Roc-
chi, & Assumptionis Beatæ Virginis, quæ
celebrantur in duabus Ecclesiis sitis intra
limites dictæ Parochiæ carentibus Recto-
re, & existentibus sub custodia duorum
Deputatorum ab Episcopo; quæsitum fuit,
ad quem spectaret hujusmodi electio, ad
Parochum ne, an potius ad Custodes? &
respondi, spectare ad Custodes propter
rationes, & auctoritatem *Textus in cap.
Dilectus de Cappellanis Monach.* superius
relatas, ubi disponitur nullam Ecclesiam
citra Cathedralē fundare suam intentio-
nem super subjectione alterius Ecclesiæ
fundatæ intra limites suæ Parochiæ, exce-
ptis tamen Juribus Parochialibus.

Et ita resolutum fuit ab eadem Sacra
Congregatione Concilii in dicta *Melevi-
tana Iurium Parochialium*, quæ licet die
23. Februarii 1715. proposito dubio: *An
Electio, & Deputatio assistentium pro Dia-
cono, & Subdiacono in Missis, & Vesperis
Solemnibus, quæ celebrantur in Ecclesiis
Beatæ Mariæ Virginis Assumptæ, & San-
cti Rocchi sitis intra limites Casalis Zebbug
spectet ad dictum Parochum, vel potius ad
Servientes, seu Custodes dict. Ecclesiarum,*
respondit *Affirmativè*, quoad primam,
& *Negativè* quoad secundam partem:
Tamen die 22. Junii 1715. repositâ
Causâ devenit ad meum sensum rescri-
bendo; *Prævia recessu à decisio spectare
ad Custodes, sive Servientes*; & iterum re-
proposita die 20. Septembris ejusdem anni,
iterum rescripsit: *Standum esse quoad pri-
mam partem dubii in secundo loco decisio,*
& *quoad secundam partem spectare ad
Patronos.*

12 Insuper Parochus non potest quæstare
pro Sanctissimo Sacramento in Ecclesia
Patronali sita intra limites Parochiæ non
subjecta, vel quæ habeat proprium Re-
ctorem, cui in titulum confertur, nec po-
test retinere Capsulam elemosinarum,
sive ejusdem Claves ipsius Ecclesiæ, vel
ibi privativè; quoad Rectores, benedicere
Mulieres post partum, sive Missam cele-
brare in diebus solemnibus, aut Funera-
libus, aut pacem populo dare, ut fuit

resolutum à Sacra Congregatione Concilii
in *Foroliviensis Iurium Parochialium* 18.
Novembris 1684. ubi propositis dubiis.

*Primò. An Parocho Ecclesiæ S. Joannis
in Vico, privativè, quoad Rectorem Eccle-
siæ Sanctæ Mariæ de Populo sita intra li-
mites dictæ Parochiæ liceat quæstare in-
tra ejusdem Ecclesiæ Parochialis limites pro
Sanctissimo Sacramento?*

*Secundò. An eidem Parocho liceat reti-
nere claves capsulae Elemosinarum existen-
tis in dicta Ecclesiæ Sanctæ Mariæ?*

*Tertiò. An benedicere Mulieres post par-
tum in dicta Ecclesiæ Sanctæ Mariæ spe-
ctet ad solum Parochum?*

*Quartò. An in dicta Ecclesiæ Sanctæ
Mariæ solus Parochus valeat Missas cele-
brare in diebus Solemnibus, & Ferialibus,
& pacem populo dare?*

*Quintò. An Beneficiatus, seu Rector in
dicta sua Ecclesiæ Sanctæ Mariæ possit Mis-
sam celebrare ante Missam à Parocho cele-
bratam?*

Sacra Congregatio respondit ad primum
Non competere Parocho quæstare in Ec-
clesiæ Sanctæ Mariæ. Ad secundum *negati-
vè*; ad tertium *negativè*; ad quartum
negativè; ad quintum *posse, nisi aliter Epi-
scopus statuatur.*

Nec Parochus potest impedire celebra-
13 tionem Missarum, & alia Spiritualia in
Oratorio, seu Ecclesiæ sub prætextu Ju-
rii Parochialium, quia Parochus, quoad
Missam, & alia Spiritualia obsequia,
omnibus communia non habet Jus prohi-
bendi, ut resolvit Sacra Congregatio
Concilii in *Savonen.* 15. Decembris 1685.
Mutinen. 29. Novembris 1687. & in
Fulginaten. Oratorii prima Julii 1696.

14 Descendendo ad secundum dubium,
negativè censeo rescribendum. Etenim
recepti Juris est, quod Parochus etiam
in Ecclesiis sitis intra limites suæ Pa-
rochiæ nullam subjectionem sibi arrogare
valeat, nisi eam sibi deberi ostendat ex
privilegio, vel ex consuetudine specia-
li, ut ultra prædictum *Text. in cap. Di-
lectus de Capp. Monach.* firmat Rota in
decision. 469. numer. 10. part. 19. tom. 2.
Recentior. & in *Pampilonen. Præeminen-
tiarum* 3. Decembris 1711. S. Et sanè
coram R. P. D. Anfaldo; & conse-
quenter adest manifesta resistentia Juris
circa

circa quod Parochus invitis Patronis in eorum Patronali Ecclesia jurisdictionem valeat exercere; & hoc ipsum definitum etiam habemus in supradictis Decretis *Urbis, & Orbis* à Sacra Congregatione Rituum promulgatis, ubi ad 17. *dubium*, in quo quæritur: *An Parochus invitis Confratribus docere possit Doctrinam Christianam in dictis Ecclesiis, & Oratoriis Publicis, vel privatis à Parochiali divisis, & separatis?* Sacra Congregatio respondit: *negativè*. Idèdque si actus ille tam pius, gratuitus, & tam animarum saluti necessarius, interdictus remanet Parocho in alterius Ecclesiis, invitis Patronis, quanto facilius interdicti remanebunt cæteri alii actus lucrativi, & majorem jurisdictionem præferentes; & ratio evidentissima est, eo enim ipso, quod hujusmodi Oratoria nullam habent dependentiam à Parocho, nec illi subdita sunt, ut docet *Rota in dicta Civitatis Plebis Iurium Parochialium 3. Julii 1705. S. Decidendi ratio coram Reverendiss. Molines*; planum resultat, quod nullum Dominium, & jurisdictionis exercitium in his Parocho licitum sit invitis Patronis, cum non nisi in locis sibi subiectis valeat quisquis jurisdictionales actus exercere.

Remanente penes eundem Parochum, solo Jure negativo, ne in dictis Ecclesiis, seu Oratoriis sibi non subditis peragantur, eo incio, aut reluctante Functiones Parochiales, pro quibus Jus habeat in ejus Parochia privativum.

Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Comen. Iurium Parochialium 9. Junii 1714.* ubi exposito, quod ab humanis decessurus Joannes Baptista à Turre, hæredibus in suprema voluntate nuncupatis, præ cæteris onus adjunxit, ut ædificari curarent Ecclesiam in Terra Mastennæ sub invocatione Sancti Joannis Baptistæ, eamque decenti ornatu, perpetuis futuris temporibus providerent, in quarum Missarum Sacrificia sub expressa quantitate operarentur Fratres pro tempore commorantes in Conventu Sanctæ Mariæ Rezzonici, cui Animarum cura incumbit. Iphis verò deficientibus, facultatem fecit hæredibus, eligendi sibi ipsis benevisum Sacerdotem, qui onera injuncta exequeretur, ut latius ex documentis, quæ in Sum-

mario dabantur. In obsequium piæ hujusce dispositionis Andreas Trincanus Oratorium publicum, sive Ecclesiam erigi curavit in prædicta Terra Mastennæ ejus jurisdictionali feudo, exindeque effusus precibus pro opportuna facultate id ipsum Oratorium aperiendi, sub anno 1705. expetitum Decretum obtinuit, sine tamen præjudicio Jurium Parochialium, ea insuper adjuncta conditione: Ita tamen, quod Oratorium prædictum semper sit Parochiali suppositum, & ab ea dependens, liceatque Parocho pro tempore in eo celebrare, aliasque Parochiales functiones ad ejus libitum voluntatis quodcumque exercere absque ulla prorsus contradictione, & adhuc finem ipsius Oratorii alteram clavem habere debeat ad formam Constitutionis Synodi VII. Diocesanae, sub pena nullitatis præsentis concessionis, & interdicti ipso facto ejusdem Oratorii. Minus quidem placuit Fratribus de Trincanis hujusmodi Decretum, autumantibus sibi ipsis valde obnoxium esse, præsertim quia Jus Parocho attribuitur exercendi in Oratorio functiones Parochiales, alteramque clavem retinendi. At ejus prætensa Jura contra protegente Vicario Curato prælibatæ Ecclesiæ Rezzonici, intra cujus fines sæpèdicta Ecclesia comperitur erecta; Quæsitum fuit.

Primò. An Ecclesia, sive Oratorium publicum Sancti Joannis Baptistæ situm in Terra Mastenna de Iure patronatus Fratrum de Trincanis habeat dependentiam, sive subjectionem tam in functionibus Parochialibus, quam non Parochialibus ab Ecclesia Parochiali Rezzonici in casu &c.

Secundò. An liceat Parocho dictæ Ecclesiæ Rezzonici independentè à Patronis explere functiones Parochiales in dicto Oratorio ad sui libitum, iis invitis, & quas in casu &c.

Tertiò. An retentio clavis dicti Oratorii spectet solum ad Patronos, seu personam ab iis deputandam, vel potius Patroni teneantur tradere alteram clavem Parocho in casu &c.

Quibus Sacra Congregatio respondit, scribente Domino meo Præceptore. Ad primum *affirmativè*; quoad primam, & *negativè*; quoad secundam partem. Ad secundam *negativè*. Ad tertium *Clavem reti-*

retinendam esse à Cappellano pro tempore, non autem à Parocho, & ampliùs.

R. P. D.

ANSALDO

Neapolitana Jurium
Parochialium.

Veneris 13. Martii 1711.

Alma Sacrorum Rituum Congregatio, cujus muneris, & providentiæ est, ut Ecclesia tamquam Castrorum Acies ordinata circa Divinum Cultum Liturgiam, 17 sacrasque caeremonias rectè cum tota Ecclesiastica Hierarchia juxta suos fines contenta ambulet coram Domino, quàm plura sub anno 1703. seu 1704. universaliter sancivit decreta enucleativa plurium difficultatum respicientium præminentias, functiones, & Jura Parochorum, inter quæ procedens per viam debiorum, ad sextum, quod talibus verbisangebatur explicatum: *An Benedictiones mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & similibus sint de Juribus Parochialibus*, respondit per hæc pariter verba: *Negative, sed Benedictiones Mulierum,* 18 & *Fontis Baptismalis fieri debere à Parocho*, ut præter impressionem Romæ Cusam typis Reverendæ Camerae Apostolicæ sub prædicto anno 1704. liquet etiam apud *Franciscum Monacellum* in hisce materiis valdè versatum, quivè eadem decreta opportunè registravit in suo *Formulario Legal. practic. for. Eccles. tit. 13. ex num. 46.*

Verum quia eadem *Sacra Congregatio* occasione prædictæ impressionis in Urbe, & consequentiæ publicationis anni 1704. in calce eorundem Decretorum adjungendam censuit hanc præservativam, seu modificationem. *Salvis tamen conditionibus, & pactis in erectione &c. concordii inter partes initis &c. Indultis, & Constitutionibus Synodalibus, ac Provincialibus, & Consuetudinibus immemorabilibus, vel saltem centenariis.*

Hinc non levis insurrexit super applicatione in concreto mavis præfatæ regulæ, quàm præservationum, de quibus proximè, Controversia inter Parochos Civitatis Neapolis ex una, & varios Regulares, seu Claustrales ex altera, & signanter Minores S. Annæ, & Eremitas S. Augustini alias S. Mariæ de Fide, prætententibus Parochis sese versari in casu geminæ præservationis, consuetudinis nempe immemorabilis, & Constitutionum Synodalium, & consequenter ad ipsos privativè spectare Benedictionem Ovorum, aliorumque comestibilium tempore Paschali; sustineri satagentibus è conversò prædictis Regularibus hæc limitationes non applicari, proindèque post antiquiores desuper habitas contentiones pronunciantem A. C. per sententiam pro Regularibus, eademque per non interpositam, appellationem transacta in rem Judicatam, spiritum vivificantem insufflavit Parochis *Signatura Iustitiæ*; unde commissa mihi desuper opportuna facultate die 16. Januarii proximè elapsi requisivi Dominos meos: *Utrum constaret de re Judicata, vel potius de causis restitutionis in integrum etiam ad effectum manutentionis, dilataque tunc resolutione, tandem hodie prodiit absolutum oraculum: constare de re Judicata addito solum temperamento quodam, seu modo inferiùs pandendo.*

Præsuppositis namque illis familiaribus regulis, & propositionibus in omni plenè volumine nostri *Tribunalis* consparsis, nimirum, quod adversus rem Judicatam, nusquam tribui soleat remedium extraordinarium restitutionis in integrum, ubi non concurrat læsio aliqua, vel gravamen præcedentis Judicati, quod sanè gravamen solum dieitur emergere, quoties idem Judicatum laborat tabe nullitatis, vel injustitiæ, ut cæteris recollectis habetur, apud *Ridolph. in prax. par. 1. cap. 13. n. 449. & seqq. Rota in Cavallicen. pecuniaria 15. Junii 1696. S. Quemadmodum enim coram Reverendissimo dell'Olmo Episcopo Conchen. & in dec. 26. num. 1. inter impress. coram Me, & alibi passim.*

20 Utique in abstracto (præcisivè pronunc de applicatione, & examine prædictarum limitationum) cum de nullitate nulla esset

set quæstio, nulla quoque subesse poterat difficultas circa Juris assistentiam in hac Benedictione Ovorum, & Comestibulum ad commodum Regularium, quia posthabitis etiam argumentis, atque auctoritatibus per Informantes pro iisdem Regularibus adductis tam in ordine negativo, quam affirmativo, dubium non erat, quod hujusmodi potestas benedicendi Ova, aliaque Comestibilia nequaquam foret ullo modo de Juribus, & functionibus Parochialibus, dum hodie tam apertè hoc declaraverat, & solemniter, ut supra eorundem *Sacra Rituum Congregatio*; ejus quippe resolutionibus, ac declarationibus, præcipuè in hac materia, habendam esse submissam venerationem in universo Orbe Catholico, nemo non scit, & notatum reliquit idem *Monacell. in memorato Formul. leg. pract. for. Eccles. form. 1. tit. 13. num. 78. & Rota in decis. 878. num. 10. coram Dunozet. Jun. & decis. 5. num. 12. coram Celso, & in Carpentoraten. Parochialis 1699. inter impress. 72. num. 4. coram Me.*

Ex abundanti igitur solum, & in quemdam ornatum per supra relatum modum negativum demonstrabant memorati Scribentes, quod inter Jura, & functiones Parochiales perbellè enumeratas in *decision. 552. signanter num. 3. & seqq. par. 5. Recent.* non adinventur hæc simplex Benedictio, prout neque legitur, vel admittitur præcisivè à Constitutionibus Synodalibus in *Mediolanen. Jurium Parochialium 13. Aprilis 1708. ex S. Constabillito coram R. P. D. meo Scotto*, in qua etiam eleganter hæc materia Jurium Parochialium illustratur, circa quam plura etiam in peculiaribus, & non incuriosis, & fortioribus fortè singularibus circumstantiis apparent connotata in *illa Aretina Jurium Parochialium die 15. Januar. 1703. & 27. Februarii 1704. & 16. Aprilis 1706. & in altera pariter super manutent. eadem die 16. Aprilis 1706. coram Me.* unde succedebat de plano regula; seu generalis propositio, quod ubi non agitur de functionibus merè Parochialibus, cætera de Jure permittuntur etiam Regularibus, eorumque Ecclesiis teste *Lezan. quæst. Regular. tom. 1. cap. 12. num. 41. Perin. de Privileg. Minim. tom. 2. in Constitut. VII.*

B. Pii V. Cesped. de exempt. Regul. cap. 7. dub. 152. num. 12.

22 Per modum quoque affirmativum reliqua disceptatione apud eruditos disquiri consueti, an, & quando initium sumpserint hæc Benedictiones censentibus plerisque, quod præter contenta in veteri Testamento recentius à *Jesu Christo* nostri humani generis Reparatore provenerint juxta ab eo iteratas has Benedictiones Panis, & Piscium signanter in *Evangelio Matthæi cap. 14. Marci cap. 6. & Luca cap. 24.* cum cæteris optimè ad vindicandum usum sanctarum Benedictionum in nostra Sacrosancta Apostolica Ecclesia Romana demonstratis per *Suar. in defens. Fidei lib. 2. cap. 16. num. 5. & 6. & Francisc. de Eccles. Cathed. cap. 24. num. 82. & seqq.*

Adjungere pariter satagebant iidem Scribentes, quod similes indifferentes Benedictiones æquè congruunt tam Parochis, quam singularibus Sacerdotibus juxta præscripta per *Alex. V.* sub illis verbis: *Aqua Sale conspersa populis benedicimus &c.* quod etiam omnibus Sacerdotibus faciendum esse mandamus, & quæ leguntur registrata in *can. 20. distinct. 3. de consecrat. & præcisus, quod circa hanc benedictionem Ovorum, & Comestibulum ad libitum, & devotionem Fidelium introductam in Paschate Resurrectionis valeant eæ expleri indistinctè in omnibus, & quibuscumque Ecclesiis tam Parochialibus, quam non Parochialibus, tamvè Secularibus, quam etiam Regularibus declaratum subdebant ab eadem *Sacra Rituum Congregatione* in una *Ostien. cura 28. Aprilis 1607. penes Novar. verbo Benedicere num. 21. de qua etiam Testatur, Barbof. in collectan. dec. Apostol. 59. num. 10. & quod de nimio rigore fuit increpatus Episcopus, qui Commissarium expedierat contra simplicem Sacerdotem, ex eo quod benedixerat die Paschatis quædam Ova, refert de anno 1637. pariter resolutum Nicol. in suis Floscul. verbo Pascha num. 5.**

Cæterum; ut diximus superfluum erat 24 amplius disceptare, sive immorari sub hoc principio, stante prædicta Edictali Constitutione, seu declaratione *Sacra Congregationis* approbata per Summum Pontificem, & publicata de anno 1704. unde firma restante præmissa basi, & descendendo

do ad applicationem, prædictarum limitationum, seu præservationum primario Parochi mordicus insistebant super Consuetudine immemorabili, de qua superlativè liquere proclamabant ex testibus fortiter examinatis de anno 1679. sed inutilitè; quoniam ultra quòd nullo modo videbantur jidem Testes communiti illis requisitis indispensabiliter necessariis ad constituendam probationem Immemorabilis ad celebrem explicationem *Gloss. in cap. 1. verbo Memoria de præscriptionibus in 6. & signanter desiderabatur illud ætatis 54. annorum, dum sublato primo Teste, ceteri ætatem hanc annorum 54. minimè attingebant, idèdque ex hoc solo motivo restabat inapplicabilis prædicta limitatio, seu præservatio, ut millies in simili dictum fuit per Rot. & signanter in decis. 169. num. 1. ibique Adden. coram. san. mem. Gregor. XV. decis. 370. num. 1. coram Cardin. Celfo, decis. 1279. num. 13. & 1296. num. 10. coram Emerix Jun. & in Trojana delationis Crucis super bono Jure 10. Decembris 1708. §. Sublato coram. R. P. D. meo Aldrovando.*

Omissio etiam pariter quod nullatenus prædicti Testes deponere de visu, & auditu proprio à coævis per quadraginta annos, citra illam amaram ulteriorem quæstionem, an Testes deponere satagentes de immemorabili; teneantur deponere de auditu auditus à suis majoribus, & sic de secundo auditu, quemadmodum præscribere visa est eadem *Glossa magna in verbo memoria* relativè ad doctrinam *Hosienfis in cap. Quod pernovale de verb. signif. speculat. tit. de probat. §. 1. vers. ultimo queritur, Rota cor. Coccin. decis. 1392. num. 1. & 2081. num. 7.* cum aliis innumeris discussa materia hinc inde dissertis in supradicta *Trojana delationis Crucis super bona Jure 10. Decembris 1808. Ex §. Sablato coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Nihilo tamen minus in radice, ac substantia ipsius Depositionis, Testes adamusim deficiebant in probatione ejus, de quo unice erat disceptatio, solum quippe afferebant, quod ab immemorabili tempore Parochi semper extiterant in pacifica quasi possessione faciendi benedictionem Ovorum; in thesi autem nostra nullatenus tractabatur de perturbanda Pa-

Pars I.

rochis hac inconcussa observantia, & consuetudine admittenda indubitanter ab jisdemet Regularibus, & à Doctrinis, & Oraculis *Sacrae Congregationis*, & ab ipsa praxi Urbis Romæ, in qua indistinctè adhibetur hæc promiscua benedictio Ecclesiarum Parochialium, & non Parochialium, Secularium, & Regularium, & cui praxi tamquam Magistræ omnium Ecclesiarum totius Orbis etiam in Dubio standum foret, ut per *Pignatell. consult. 76. num. 11. tom. 5. Rota coram Merlin. decis. 637. n. 21. & decis. 745. num. 12.*

At vis consistebat, utrum in eadem pacifica possessione manerent Parochi privativè quoad Regulares, eorumque Ecclesias, ac propterea, dum nec verbum quidem proferebant super hoc essentialissimo puncto, nullum profectò gradum ejusdem probationis constituebant, ad ea, quæ in proposito habentur apud *Bart. in l. Celsus num. 23. ff. de usucap. & Jason. in l. De quibus num. 47. ff. de leg. Mascard. de probat. conclus. 424. num. 24. Bursatt. consil. 156. num. 33. Natts. conf. 69. num. 2. & Mansf. consult. 168. num. 72.*

Agnoverant fortasse Parochi deficientiam in hac postrema parte prædictorum Testium, ideoque eos roborare contendebant ex testificationibus aliorum qui cumulabantur in eorum *Summario num. 4.* verum nimis debile erat hoc præsidium, & procuratum fulcimentum, cum hæc forent simplicissimæ fides, & attestations pendente lite, ut dicitur, mendicatæ; ulteriusque conflictabantur à pleniori Carterva aliorum Testium, qui pariter in oppositum ad perpetuam simpliciter memoriam afferebantur à Regularibus, unde vel ex prima consideratione, vel ex secunda hi Testes supra relati in nulla promerebantur haberi consideratione, ut in ordine ad primam vulgatamque propositionem ait *Innocent. in cap. Præterea num. 2. de Test. Decian. cons. 51. num. 96. cum aliis per Rotam in decis. 318. num. 4. par. 2. & decis. 223. num. 6. part. 19. Recent. & coram Emerix Jun. decis. 149. num. 3. & decis. 243. num. 7.* circa secundam adductis Testibus in cap. *Licet causam vers. Ex præmissis de probat. leg. ob Carmen, §. Si Testes, & ibi gloss. ff. de Test. & Gloss. in cap. Si Testis 43. in Glos. magna, probat Mansf.*

O

con-

consult. 228. num. 21. & firmavit Rota in decis. 449. num. 4. coram san. mem. Gregor. XV. & decis. 31. numer. 3. coram Emerix Jun.

Seclusa prima limitatione, seu præseruatione, & idcirco progrediendo ad discursum secundæ, nempe Constitutionum Synodaliæ, illas multò minus obesse Domini reputarunt, quoniam eæ signanter exaratae sub anno 1694. (de præcedentibus enim enunciatis in quadam Apostilla marginali, quæve non exhibebantur, Domini non curarunt) sic in littera sonabant: *Benedictiones Ovorum, aliorumque Comestibilium tempore Paschali, quæ ad solos Parochos spectant ex Decretis Congregationis Rituum non fiant ab aliis, vel in aliis Ecclesiis absque Parochorum licentia*: totumque proinde fundamentum ejusdem Synodalis ordinationis solidabatur in *Decretis Sacra Congregationis Rituum*, sed dum ex hucusque manifestatis ostendimus, quod tam ante, quàm post, Sacra Congregatio decrevit semper oppositum, nullaque per umbram de facto afferebatur resolutio favore Parochorum, quomodo firmitatem ullam sortiri poterant eadem Synodales ordinationes, atque dispositiones, cum nulla dispositio, nulla ordinatio queat subsistere, si falso fundamento, falsæ Causæ, vel erroneæ nitatur ex traditis *ad Text. in leg. 1. Cod. de fals. caus. adjuncta legato per Menoch. in conf. 91. ex num. 41. & 364. num. 60. Marta de success. legal. par. 4. quest. 11. art. 3. numer. 1. & seqq. latè Tiraquell. in tract. cessante causa par. 1. ex num. 126. Mans. consult. 567. num. 22. cum cæteris per Rotam in decis. 247. num. 10. coram Bichio.*

Diximus, quod nulla afferebatur in his terminis resolutio favore Parochorum, siquidem ea, quæ dicebatur emanasse de anno 1695. apud Pignatell. tom. 10. in appendic. fol. 362. verlabatur in casu, quo aderat de medio specialis concordia inter Parochum, & Ministrum Beatæ Mariæ Consolationis de Urbe, ideoque post habita reflexione, quod hujusmodi resolutio emanaverat à Congregatione Visitationis, & non ab illa Sac. Rituum, cui principaliter incumbit, ut ab initio præmissimus, hæc Provincia, profectò quoties ista resolutio prodiit ex Capite Concordiæ,

partique specialis conventi, ut legitur apud eundem Pignatellum, tantum abest, quod ea in aliquo prodesse posset ad roborandum fundamentum Constitutionum Synodaliæ, ut potius tanquam edita in Casu excepto in supradicta generali ordinatione *Sacrorum Rituum*, ibi: *salvis &c. pactis in Ereptione &c. Concordiis inter partes initis &c.* stabiliret magis, atque firmaret eandem generalem declarationem, & regulam in contrarium ex juribus notissimis, signanter *Text. in leg. Cum prætor ff. de Judic. leg. Nam quod liquidè, §. Si primò ff. de pen. leg. & in leg. Quæstum, §. Denique, & ibi Bart. ff. de fund. instruct. Mans. consult. 31. num. 13. & consult. 109. num. 36. Rota coram Buratt. decis. 391. & coram Emerix Jun. decis. 32. numer. 4. decis. 740. num. 5. decis. 1192. num. 7. & decis. 1342. num. 8.*

26 Atque hæc procul dubio exuberassent; verum solidè pro quodam Coronamento dicebatur ulterius, quod cum nec Decretum generale anni 1704. nec eadem Constitutiones Synodales Civitatis Neapolis mentionem facerent de Regularibus, eorumve Ecclesiis, hi tam ex defectu voluntatis tanquam exempti, & particulari nota digni minime forsitan compræhendebantur, sub præfata universali ordinatione, & respectu Synodi Neapolitanæ. Indubitanter accedebat, quoque alter defectus potestatis, cum citra violationem ejusdem exemptionis nequeant Ordinarii, & Capitula, cæteraque membra ab eodem Diacesano dependentia quidquam statuere adversus Regulares, & cum præcisive ab his, quæ concernunt ministracionem Sacramentorum, Bonum publicum, & mores totius Populi, nequaquam Regulares subiecti existant Constitutionibus Synodalibus, quemadmodum uno ore affirmarunt relati per Barbof. de Offic. & potestate Episc. par. 3. allegat. 105. num. 89. Fagnan. in cap. Quid super his de majorit. & obedient. à num. 14. ad 29. Sanch. in præcept. Dealog. lib. 4. cap. 15. num. 21. Peregrin. constit. 2. §. 25. num. 67. tom. 3. Suarez de Legib. lib. 4. cap. 20. num. 8. Pignatell. consult. 76. num. 17. oom. 5. Sperell. decis. 88. num. 20. & in Firmiana Jurisdictionis 10. Maii 1710. §. Domini tamen coram Reverendissimo Molines Decano.

Ad-

Addito, quod eadem Constitutiones Synodales non erant immunes à sua exceptione cum eadem in hoc proposito Ordinationes prodierint in scenam post moram hodiernam litem, postquam Regulares appellationem interposuerant à quadam sententia desuper lata in contrarium ab Ordinario de anno 1679. Ac propterea dato quod etiam vitio Attentatorum, in hac peculiari sanctione prorsus non subjacerent eadem Synodales Ordinationes, saltem excusari non poterant ab infectione nullitatis, ut minus rigidè procedendo in omnem casum censuit sæpè *Sac. Auditorium*, & præsertim adductis *Bald. in Rubr. Cod. de Appellat. nu. 2. & Alexand. conf. 188. num. 10. lib. 2. in decis. 242. nu. 2. coram Cavaler. dec. 47. num. 10. & 11. & 147. num. 3. & 4. coram Celfo, & decis. 45. numer. 2. & decis. 596. num. 6. coram Emerix Junii, & in Recent. decis. 55. numer. 11. par. 14. & decis. 230. num. 13. par. 18.*

Denique ad oblationes, five, ut verius est, Emolumenta Ovorum, & similia, quæ spontè quandoque tribuunt benedictibus Fideles, *Sacra Rota* non respexit, nec quidquam injungere desuper *Sacra Congregationes* eodem modo, quo in purificationibus Mulierum Parochorum benedictioni relictis consueverunt jidem Parochi absque increpatione recipere oblationem, vel Emolumentum Candelæ, sicque Parochi debebant rōlerare idipsum in aliis, quod in se, five erga se practicabant *ad Text. in leg. 1. & rot. tit. ff. Quod quisque Juris in alium stat. de quo Rota in decis. 1255. num. 2. coram Emerix Jun. & in Romana Pecuniaria super secundo Contractu 23. Februarii anni currentis, S. Creditum siquidem in fine coram Me.*

Benè verum, quod modum in hoc, ut ab initio tetigimus, *Domini Contentio-*
 27 nibus, & inconvenientibus præscribendo, subdidere, hæc benedictiones Ovorum, solummodò privatim esse faciendas, nec permissas censuere Regularibus extra eorum Ecclesias, & septa, *curf-tando, ut Divus Paulus inquit per Domos,* utraque &c.

R. P. D.

ANSALDO

Civitatis Plebis Jurium
Parochialium.

Mercurii 6. Junii 1708.

AUream quisquis mediocritatem diligit, neque alios turbat, neque turbatur in semetipso, sicuti probabiliter à contrario evenit in hodierna controversia, in qua Plebanus, seu Parochus Castri Montis Jovini paulatim fortasse supergressus limites antiquissimæ sententiæ pronunciatae in *Tribunali A. C. sub anno 1606.* quæ transitum fecerat in rem judicatam, ansam præbuit, quod Universitas, & Homines ejusdem Castri Montis Jovini reassumere coacti fuerint iudicium super observatione hujuscemodi sententiæ, eo fausto successu, ut substantialiter id ipsum bis extra Romam, & dein *coram Reverendissimo Domino meo Decano,* fuerit canonizatum, adhibita solum ulterius in *Sacro Auditorio* magis opportuna divisione disputationis in ordine scilicet ad bonum jus, & respectivè mantentionem utrinque expetitam, cujus divisionis propterea vestigia sequendo, cum in gradu appellationis negotium ego repropoluerm sub assueto dubio: *An sententia Rotalis foret confirmanda, vel infirmanda:* responsum accepi pro confirmatione super unoquoque rursus bipartito capite, seu dubio.

Fundamentum respectu boni juris de quo solum agitur in *presenti decisione,* solidè itabitum fuit in communissima, & amplius non controversibili propositione, quod ubi tractatur de publicis Ecclesiis sitis intra circumdarium alicujus Parochiæ, si aliquod dissidium circa actus inibi explendos oriatur inter Parochum, & respectivè Patronos, five in suis casibus locales Cappellanos, & Superiores ejusdem Ecclesiæ, omnia sub eo fœdere distinctionis concilientur, quod a t

lis est de exercitio jurium, seu functionum Parochialium, eoque casu Parochus desuper habeat intentionem fundatam, nisi ex parte Superiorum talis Ecclesie liquidò doceatur de aliquo privilegio vel exemptivo, vel concessivo, vel alia legitima consuetudine præscriptiva, seu suppositiva, & præsumptiva confimilis privilegii, ut in proposito regulæ generalis absque contradictione firmant DD. in cap. *Dilectus de Cappell. Monach. cap. Fraternitatem de Sepult. Gratian. discept. Forens. cap. 298. num. 78. & 79. Pignatell. consult. canon. tom. 10. conf. 103. num. 15. Barbof. de Offic. Paroch. part. 1. cap. 12. num. 1. & seq. latè Panimoll. decis. 1. annot. 9. num. 1. & seq. & signanter num. 7. Rota coram Cavaler. decis. 101. numer. 1. dec. 231. num. 2. par. 13. & dec. 225. par. 19. Recent. & circa limitationem privilegii Eman. Rodrig. quest. Regul. qu. 39. num. 2. Gutierrez de Sacrament. Confirmat. par. 2. cap. 4. num. 3. Barbof. de Jur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 24. num. 7. Panimoll. decis. 1. annot. 10. num. 3. decis. 45. num. 24. coram Zarat. Rot. decis. 6. post Murg. disquisit. Moral. & demum quoad idoneam consuetudinem est Text. in cap. *Ad aures de Decimis, cap. De quarta eodem tit. Navar. conf. 1. de Decimis, cum aliis quos refert, Ricc. in prax. for. Eccles. resol. 84. num. 6. & resol. 103. num. 3.**

Aut verò pertractatur de aliis quibuscumque actibus extra lineam Parochialitatis, & ut ita dicamus, indifferentibus, tuncque ex opposito assistentia Juris fulciantur Sacerdotes, aliique superintendentes, vel Patroni hujus publicæ Ecclesie, ex quo præcisivè ab Episcopo, vel ejus Ecclesia Cathedrali, quæ tenet habituale dominium, sive superioritatem jurisdictionis super omnibus Ecclesiis propriæ Civitatis, vel Diæcesis non reperitur in jure scriptum, quod ratione simplicis situationis Parochus habeat aliquam jurisdictionem in Ecclesiis publicis in ipsius Parochia constructis, quemadmodum uno ore ad mentem Text. in cap. *fin. de Offic. Archidiac. tradiderunt Marant. respons. 21. num. 7. 8. & 9. par. 4. Rot. decis. 469. num. 1. par. 19. Recent. in Aretina Jurium Parochialium 27. Februarii 1704. S. Depulsa coram Me, & ani-*

madversum fuit in antecedenti hujus causa dec. 3. Julii 1705. S. Decidendum coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, quidquid in aliquibus functionibus, vel juribus disceptari contingat in prorsus privatis Oratoriis, Ecclesiis, aut Hospitalibus secundum adnotata per Nicol. variar. elucubrat. lib. 3. tit. 41. numer. 7. tom. 2. Capon. discept. forens. tom. 4. discept. 276. num. 32. Bordon. oper. Moral. tom. 3. par. 2. resol. 72. num. 23. Barbof. in Collect. Apostol. decis. verbo *Confraternitas* num. 17. Pignatell. consult. canon. conf. 103. num. 18. Panimoll. decis. 5. annot. 1. nu. 25. dec. 2182. num. 3. coram Coccin.

30 Fallente hoc pariter membro distinctionis; quotiescumque, ut in altero quoque membro præmissimus hæc inferior publica Ecclesia propter aliquam specificam concessionem favore Parochialis Ecclesie attributam ab habente potestatem, vel ex causa unionis, aut foundationis provenientis à bonis Parochialibus, aut demum ex titulo contraria præscriptionis subjacere nosceretur eidem Ecclesie Parochiali, ut de his omnibus limitationibus citra improbum laborem separationis videre est penes Abbatem, & Felin. in cap. *Cum venerabilis sub num. 37. Lap. alleg. 65. sub litt. N. vers. Et opiniones Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 9. num. 1. & 2. Gonzal. ad regul. Cancell. gloss. 10. num. 8. cum cæteris relatis in altera decis. S. Non solum coram Reverendissimo Domino meo Decano.*

31 Applicando itaque ad rem, duo prætendebantur sub hac colluctatione boni juris à Parocho, alterum quod ipse cunctis, & signanter Capellanis hujus inferioris Ecclesie præferendus esset in magis solemnibus celebrationibus Missarum, & præcipuè occasione festorum titularium, prædictæ inferioris Ecclesie cum similibus; & alterum, quod eidem Parocho relaxanda forent omnia interstitia, vel reliquæ minores ceræ distribui solitæ in tumulatione Cadaverum sepeliendorum in prælaudata Ecclesia supra quartam suam portionem funeralem cæteroquin, statutam à Leone III. in cap. *Dudum de Sepult.* Cumque hi proculdubio actus, seu functiones connumerari non possent inter

inter jura, functionesve Parochiales, quas deducto argumento à sufficienti partium enumeratione recenset *Deciso celebris in illa Aversana funeralium coram Coccin. inter ejus impressas decif. 2089. & la 2126. & 2182. & reperitur in Recent. decif. 252. num. 22. & 23. par. 5.* quam postea sequuti sunt, & collaudarunt relati per *Card. de Luca de Paroch. disc. 31. num. 6.*

Consequens idcirco erat, quod Parochus defuper non bonum, sed malum jus 32 foveret, quodque in ordine ad primam prætensionem electio Sacerdotum celebrare debentium quascumque Missas liberè spectaret ad superintendentes Patronos, aliosve Superiores Ecclesiæ S. Mariæ, ut ultra generalitatem mox comprobata, rectè concludunt relati per *Rot. in Romana Oratorii 13. Januarii 1698. S. Nullum igitur, & S. Si ista tria coram R. P. D. meo Priolo, & in præterita hujus causa dec. sub die 3. Julii 1707. S. Exclusa coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, prout quoad interstitia, & caras supra mensuram sive quartam injunctam in dict. cap. Dudum absque hæsitacione confirmant Alex. conf. 195. num. 6. & 16. vers. Nec excusaretur, Panimoll. decif. 5. annotat. 4. nu. 27. Barbof. de Offic. Paroch. par. 3. cap. 25. num. 4. & seq. Rot. in decif. 1192. num. 3. coram Emerix Junii decif. 2089. num. 24. coram Coccin. in Florentina quarta Funeralis 1. Decembris 1704. S. Resolutionis ratio coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano.*

83 Agnovisse in præterita disputatione coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano Parochus videbatur hanc amaritudinem, proindeque respectu celebrationis Missarum totum conatum ponebat in ultima ex suprascriptis limitationibus, videlicet prætensa probatione consuetudinis ad ejus favorem militantis, ex quo sæpius Parochi Missas has celebraverint, addito etiam colore cujusdam jurisdictionis, & superioritatis dum Parochi plerumque soliti fuerant interesse etiam creationi Officialium hujus Ecclesiæ; sed ultra quod Testes per eundem Parochum inducti simpliciter deponebant ad perpetuam rei memoriam absque interrogatorio tormento, quo casu nihil, aut parum attenduntur ex congestis in *Ascu-*

lana Beneficii, seu Abbatia 8. Martii 1700. S. Nullum postremo, & in Sabinen. divisionis 28. Martii 1707. S. Ad hujusmodi classsem utraque coram Me, neque ita informer allati firmabant illam consuetudinem, quæ censeri posset idonea ad tale jus, seu privilegium præsumendum, vel alias legitime præscribendum, quemadmodum requiritur adnotata per Gloss. in cap. fin. verbo Memoria de præscript. in 6. Rot. dec. 370. num. 1. coram Celso dec. 440. num. 7. decif. 1279. sub n. 12. coram Emerix Jun. in Legionen. Parochialis 27. Aprilis 1703. S. Nec dici, coram bon. mem. Pio, & in Trojana delationis Crucis super bono jure 21. Martii proximi præteriti, S. In præsentem coram R. P. D. meo Lancetta.

Prout neque etiam (adhuc penetrando medullam, & importantiam eorum 34 assertionis) in aliquo eorum dicta officiebant, quoniam nec subsequuta plerumque celebratio Missarum in persona Parochi, nec interessentia creationi officialium habita per eundem Parochum stabilire poterat ullam consuetudinem, vel præsumptivam, vel præscriptivam; celebratio siquidem facile valebat referri gratiæ, vel libito Patronorum invitantium magis Parochum, quam alium Sacerdotem, & assistentia pariter imputari titulo adscriptionis inter Deputatos ipsius inferioris Ecclesiæ, quoties autem actus, per quos probati intenditur consuetudo operativa, vel existunt facultativi, vel non sunt univoci, & prorsus analogi, nullius semper relevantiæ existimantur, ex traditis per *Bartol. in Leg. Viam publicam, vers. Et ideò huic facultati ff. de via public. Surd. conf. 227. num. 81. & seq. Nevizan. conf. 43. num. 7. & seq. Bursatt. conf. 360. num. 82. lib. 4. Cyriac. contro. forens. 460. num. 28. Card. de Luca de Servitut. disc. 13. num. 2. & de regal. disc. 137. num. 6. Rot. dec. 336. num. 10. coram Card. Cerro, & decif. 443. num. 8. par. 5. & decif. 254. num. 24. & 25. par. 19. Recent.*

Etque facilius quoniam per Testes ex adverso inductos in oppositum evincebatur, seu deponebatur quod Plebani, seu Parochi pro tempore quandoque condecorabantur etiam munere majoris Cappellani, seu prioris præfatæ Ecclesiæ,

fiæ, unde eo pariter magis prænominati actus reddebantur æquivoci, prout sunt ji, qui duplicem sortiri possunt sensum, & intellectum, ut inquit *Abbas in cap. Presentia de probation. Rot. decis. 212. numer. 9. coram Carill. 559. numer. 7. coram Cerr. & decis. 130. numer. 9. & 10. part. 15. Recent.*

Denique respectu intestitorum, & cærarum jam in antecedente disceptatione habita coram Reverendissimo Domino meo Decano sub die 3. Julii 1705. agnitum fuit, quod *deciso 294. coram bon. mem. Card. Mantica. veluti obloquens de privato Oratorio, non verò de publica Ecclesia, ut ad præsens, non erat thesi nostræ applicabilis, quemadmodum punctualiter quoque Decisionem Mantica referendo egregie ponderavit, atque distinxit Card. de Luca de Paroch. disc. 31. numer. 4.*

Et ita altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus pro defensione Ecclesiæ Patronalis teneatur litem substinere propriis expensis, seu potius ex redditibus Ecclesiæ, & in casu succumbentiæ, an teneatur ad refectionem expensarum ipse, vel potius Ecclesia, & an Rectores Ecclesiarum de Jurepatronatus possint inire confederationem inter se pro substinendis litibus, ac tuendis juribus earumdem Ecclesiarum?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus in quibus casibus habeat onus substinendi lites, & agendi in judicio pro causis Ecclesiæ?
- 2 Patronus in casu, quo habeat onus substinendi lites Ecclesiæ, an teneatur illam substinere propriis expensis? afferuntur rationes dubitandi, & n. 3.
- 4 Resolvitur negativè, & quare? vide ibi, & num. 5.
- 6 Respondetur rationibus in contrarium allatis, & num. 7.

8 Patronus in casu succumbentiæ an, & quando teneatur ad refectionem expensarum ipse, vel potius Ecclesia? vide ibi, & num. 9.

10 Laudatur Confederatio Rectorum Ecclesiarum ad commune bonum illarum.

11 An contrahi possit Societas inter Clericos super fructibus Beneficii, & bonis Patrimonialibus pro conservandis Juribus Ecclesiæ, & num. 12.

13 Fædus in initum ad bonum finem, & in utilitatem Ecclesiæ est licitum, & approbatione dignum, sed super quibus causis? vide num. 14.

15 Contractus Ecclesiæ utilis, & Apostolico Beneplacito confirmatus obligat Successores.

16 Repartitio Expensarum factis intuentis Juribus Ecclesiarum est ab Episcopo approbanda habita ratione ad lucrum, seu commodum quod unaquaque Ecclesia reportare poterit, & ad quantitatem reddituum earumdem.

17 Beneficiati pro securitate, & observantia alicujus contractus, an supponere possint Hypotheca Bona Ecclesiastica absque Beneplacito Apostolico.

18 Facultas abessendi illimitatè concessa in contractu Confederationis Curatis deputandis in Procuratores reducenda est ad terminos Sacri Concilii Tridentini.

19 Clerici an renunciare possint Capitulo Odoardus.

20 Excommunicatio contra Beneficiatos renuentes solvere contributum statutum in contractu Confederationis est adhibenda in subsidium.

CASUS X.

Introducta fuit lis ab Ecclesia Patronali A. coram legitimo Superiore pro recuperatione nonnullorum bonorum, quæ ad se spectare contendebat, aut pro eorum defensione à molestiis, quæ eis inferebantur; Quæro, An Patronus teneatur hujusmodi litem substinere propriis expensis, seu potius ex redditibus Ecclesiæ, & in casu succumbentiæ, an teneatur ad refectionem expensarum ipse vel potius Ecclesia?

Quæ-

1 Quæstio hæc in tribus Casibus procedere potest, nimirum in casu, quo Rector Ecclesiæ nollet litem substinere, & agere in judicio pro causis Ecclesiæ: in casu, quo malè ageret causas Ecclesiæ; aut in casu, quo in limine foundationis Fundator apposuerit conditionem, quod Rector non possit agere in judicio pro causis Ecclesiæ sine Patrono: in his tribus casibus Patronus habet onus substinendi lites, & agendi in judicio pro causis Ecclesiæ, cum cæteroquin hujusmodi onus primariò, & principaliter spectet ad Rectorem, qui repræsentat Ecclesiam, & dicitur Sponsus Ecclesiæ: sicuti enim onus defendendi bona dotalia, nec non agendi in judicio pro causis sponsæ primariò spectat ad sponsum; secundariò vero, & in defectum Sponsi ad patrem Sponsæ; ita onus substinendi lites, & agendi pro causis Ecclesiæ primariò spectabit ad hujus Rectorem; secundariò vero, & in defectum, ac negligentiam Rectoris ad Patronum Ecclesiæ. *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 2. art. 10. num. 1. & 2. Oliv. de for. Eccles. par. 2. quæst. 31. num. 17.*

2 Procedente igitur quæstione in uno, ex dictis casibus, seu supposito, quod ad Patronum spectet onus substinendi litem Ecclesiæ; quo ad primam partem præfatæ quæstionis respondendum videtur, quod Patronus teneatur substinere prædictam litem Ecclesiæ propriis expensis; agitur enim de interesse non minus Ecclesiæ, quam ipsius Patroni; dum si Ecclesia non recuperaret bona, quæ ad se spectare prætendit, aut si amitteret bona, super quibus habet molestias, redditus Ecclesiæ diminuerentur, & essent valdè tenues, & insufficientes etiam ad sustentationem Rectoris, ex quo resultaret maximum præjudicium Juri alimentorum, quod competit Patrono in casu inopiæ, dum ipse non posset petere alimenta ab Ecclesia, nec amplius sentiret commodum alimentorum; immò si ob non recuperationem dictorum bonorum, aut ob eorum amissionem deterioraretur dos Ecclesiæ ultra medietatem, teneretur illam redotare, si frui vellet Jurepatronatu; aliàs admitti posset alius ad eam redotandam, qui acquireret Juspatronatum, ex superius deductis in *Can. III. Cas. 1. & IX.* Unde

cum agatur de interesse, & commodo communi tam Ecclesiæ, quàm Patrono; communes etiam debent esse expensæ, & rationabile non videtur, quod substineri debeat lis solis expensis Ecclesiæ.

3 Sic Patronus propriis expensis tenetur ad reparationem, & refectioem Ecclesiæ dirutæ, vel ejus domus ruentis, juxta *Conc. Trident. sess. 41. de Reformat. can. 7. ibique Barbof. num. 8. Paul. de Cittad. p. 6. art. 5. num. 4. & 7. Costa oper. omn. tom. 1. remed. 106. illat. 2. num. 1.* Ergo etiam propriis expensis tenebitur substinendo litem recuperare, aut conservare bona propriæ Ecclesiæ Patronalis; Ratio est, quia qui sentit commodum, & emolumentum de aliqua re, debet meritò, & onus illius rei sentire *ad Text. in cap. Qui sentit de reg. jur. in 6.* Neque esset audiendus, si hujusmodi expensarum onus recusare tentaret, ad censuram *Text. in l. unic. §. pro secundo in fin. Cod. de caduc. tollen. ibi: Neque enim ferendus est is, qui lucrum quidem amplectitur, onus autem ei annexum contemnit.*

4 Contrarium tamen veriùs de jure procedit, nimirum Patronum non teneri dictam litem Ecclesiæ substinere propriis expensis, sed solum illam defendere, & agere in judicio ex redditibus ejusdem Ecclesiæ superfluis, & superexcedentibus, ut docent *Abb. in cap. In quibusdam num. 1. de Panis, ibique Butr. num. 17. Socin. Sen. num. 23. Paul. de Cittad. de Jurepatr. par. 6. art. 5. num. 2. Lambertin. eod. tract. lib. 3. qu. 2. art. 11. num. 1.* Equiparantur enim inter se pupillus, Civitas, & Ecclesia, *ad Text. in l. Rem publicam Cod. de Jur. Reip.* Sicuti igitur Tutor tenetur defendere pupillum expensis pupilli, Decuriones tenentur defendere Civitatem expensis Civitatis, Procurator dominum expensis domini, ac Pater defendit filium de usufructu quæsto per filium, Libertus dat operas Patrono expensis Patroni, juxta *Text. in l. Tutoribus ff. de admin. tut. l. Qui proprio, §. Litis impendia ff. de procur. l. 1. Cod. de bo. mater. l. Operis, ff. de oper. lib. Butr. in dicto cap. In quibusdam de pan. num. 17.* Ita Patronus tenebitur defendere, & substinere litem Ecclesiæ expensis, seu ex redditibus superfluis, & superexcedentibus ejusdem Ecclesiæ.

Ratio

5 Ratio autem est, quia Patronus ab initio foundationis Ecclesie dedit, ac subministravit omnia necessaria pro ejus foundatione, constructione, ac dotatione, itaut ad ulteriores expensas de proprio non tenetur, sed extantibus redditibus superfluis, & superexcedentibus ejusdem Ecclesie licite poterit eis uti ad substinendas illius lites, & causas; si enim isti fructus, & redditus superflui Ecclesie erogari dehent in beneficium pauperum, a fortiori erogari poterunt per Patronum in hoc casu in beneficium propriæ Ecclesie, illos expendendo pro substinendis litibus, & causis, concernentibus aut recuperationem, aut conservationem bonorum Ecclesie, cum primam charitatem unusquisque a se ipso incipere debeat, juxta *Text. in Can. Qui vult caus. 334. quest. 3. dist. 3. de Penit.*

6 Non obstant ex adverso deducta, quia interesse, & commodum, quod reciperet Patronus ex recuperatione, aut conservatione dictorum bonorum non est ita certum, sicuti est illud Ecclesie; sed est mere eventuale, & accidentale, scilicet; in casu inopie, ac proinde in ulla consideratione adesse non debet, ad effectum ut Patronus teneatur propriis expensis defendere Ecclesiam, quando extant redditus illius superflui, juxta doctrinam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 7. art. 2. num. 5. ibi: Hoc commodum non est in consideratione, quia si istud superfluum non daretur sibi, deberet dare aliis pauperibus, ergo non est commodum, quod debeat esse in consideratione, ut propter illud habeat sentire incommodum.*

7 Patronus tenetur quidem reficere, & reparare Ecclesiam dirutam, aut domum Rectoris minantem ruinam, sed in subsidium, & in defectum reddituum Ecclesie; nimirum si Rector Ecclesie sit pauper, & redditus Ecclesie sint insufficientes, sicuti Parochiani in subsidium sentiunt onus reparationis Ecclesie, ut loquuntur auctoritates in contrarium deductæ, quibus addo *Rot. decis. 440. num. 6. coram Emerix Lun. & in Savonen. Restaurationis Parochialis Ecclesie 8. Martii 1709. S. Posita coram R. P. D. Scotto in fine sequentis Casus XI. legen.* Unde potius paritas ad ducta retorquetur, & ex ea argumentum

desumitur pro confirmatione hujus sententie; nam si Patronus extantibus redditibus superfluis, & superexcedentibus Ecclesie non tenetur illam propriis expensis reparare, sed potest dictis redditibus Ecclesie uti pro ejus reparatione, ita eisdem redditibus existentibus non tenebitur illam propriis expensis in judicio defendere, sed solum in subsidium in casu, quo non adessent redditus sufficientes.

8 Quoad secundam partem propositæ questionis, videlicet, an in casu succumbentis teneatur ad refectioem expensarum ipse Patronus, vel potius Ecclesia?

Procedendum est cum distinctione; aut Patronus habet justam causam litigandi, & prosequendi litem pro defensione Ecclesie, serio, ac cum assistentia Advocatorum, & Jurisprudentum, examinando antequam judicium ingrediatur, rationes eidem Ecclesie competentes, & tunc si Ecclesia succumbat, non tenetur Patronus de proprio, sed ipsa Ecclesia ad refectioem expensarum; exemplo Tutoris, qui si habuit justam causam litigandi, tunc etiam si succumbat, non tenetur ipse de proprio, sed de bonis pupilli reficere expensas; *ad Text. in l. Quoties, §. Ne usique de administr. tutor. Ruin. tom. 1. n. 23. vol. 3. Rebuff. ad Constit. Regn. Tall. tom. 3. tit. de expensis, Gloss. unic. num. 56. Cirocch. discept. 60. num. 86.*

9 Aut Patronus temere ingressus fuit litem, & iniquam, ac injustam litem egit, & prosequutus fuit sub nomine Ecclesie, & tunc ipse Patronus tenetur de proprio reficere expensas Ecclesie: sicuti Tutores, & Curatores injustam litem agentes sub nomine pupillorum, vel minorum, condemnantur de proprio in expensis; juxta *Text. in l. Non est ignotum Cod. de administr. tutor. & l. Sed & si bonam eod. Cod. Ruin. conf. 1. num. 23. vol. 3. Tucch. de Salariorum quest. 3. num. 28.*

Sed ut superius notavi §. *Questio*, hoc onus substinendi litem pro defensione Ecclesie ad Patronum spectat, non primario, sed subsidiarie nimirum in casu, quo Rector Ecclesie nollit illam substinere, & in aliis duobus Casibus ibi prænotatis. Ponit autem casum, quo adsint plures Ecclesie de Jurepatronatus, & earum Rectores ob tenuitatem reddituum nequeant

queant sejunctim substinere lites respicientes libertatem, & Immunitatem eorundem Ecclesiarum. Si velint per se ipsos hujusmodi lites substinere, an possint inter se contractum Societatis, & Confederationis inire, in quo uni, vel pluribus illorum tribuatur Facultas instruendi, & absolvendi quascumque Causas Civiles dictarum Ecclesiarum, sumptibus communibus omnium, & in quo pro impensis subjiciantur Hypothecæ fructus eorundem Ecclesiarum; & an hujusmodi contractus mereatur confirmari à Sede Apostolica.

Studens apud R. P. D. Ansileum Virum quidem summæ Integritatis, ac Justitiæ, nunc dignissimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ac R. P. D. mei Petra Successorem in una *Salamantina Beneplaciti*, ubi hujusmodi Casus agitabatur; Affirmativè respondendum sentiebam, sicuti fuit resolutum *ab eadem Sacra Congregatione 2. Maii 1716.* juxta Votum Eminentissimi Pici de Mirandula, in quo legere poteris Rationes, & motiva Affirmativæ Resolutionis ab eodem Eminentissimo eruditè, ac lato calamo deducta.

V O T U M

Eminentiss. ac Reverendiss. D. Card.

PICI DE MIRANDULA

In Salamantina
Beneplaciti.

CUM Oratorum preces in Salamantina Beneplaciti, cujus examen EE. VV. mandatis obsecutus, assumpsi, mihi primum sub oculos venerint, summo quidem, ac inopinato lætitiæ sensu me affectum sensi, quod plures in unum pro communi bono laborasse deprehenderim; juxta enim illud *Apostoli ad Roman. 12. multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra*, ut videlicet Ecclesiarum Rectores mutuis in necessitate charitatis Officiis semetiplos invicem prosequantur, & protegant, nec eos propria tantum, sed fratrum etiam pericula, & detrimenta

Pars I.

intentos, atque sollicitos faciant; hoc autem, in quod totius Ecclesiæ Corporis intentionem, & operam præcipue, ac jugiter dirigi maximopere optandum est, in præsentī casu feliciter evenisse, ex factō mox recensendo, in comperto fiet.

Cum nonnullæ Salamantinæ Diœcesis Ecclesiæ plures tam in Curia Episcopali, quàm in Tribunalibus Nunciaturæ, & Urbis, lites non minùs libertatem, & Immunitatem Ecclesiasticam, quàm manutentionem bonorum, ac jurium respicientes subire coactæ fuerint, eas tamen desertas relinquere ob tenuitatem, ac insufficientiam reddituum, hujusmodi gravibus impensis omninò imparem, necesse fuit, unde innumera damna illata, Ecclesiæ libertatem violatam, decimas, prædia, aliosque proventus ex parte, vel occupatos, vel diminutos, jura, ac privilegia usurpata, & denique ipsasmet Ecclesias Parochiales in Rurales funesto nimis eventu conversas deplorare quidem, sed nullatenus reparare valebant; id igitur non sine summa animi amaritudine animadvertentes *Archipresbyteri, Curati, Beneficiati, necnon Clerus Villaram districtus de Ledesma, Valderilloria, Alba de Rormes, Penaderei, Armuña, Bannos, Salvatierra, & Beldobla præfata Salamantina Diœcesis*, optimo zelo, eaque ferventes dilectione, quam assiduè Joannes, & unicè commendabat, quia *præceptum Domini est, & si solum fiat, sufficit*, ac illo *Proverb. edocti cap. 18. Frater, qui à Fratrem adjuvatur quasi Civitas firma*: ut tot tantisque malis occurrerent, & suarum Ecclesiarum bonorum, ac jurium conservationi, & indemnitati etiam in posterum tutò consulerent, *sub die 11. Septembris 1714.* perpetuum Societatis, sive Unionis, & Concordiæ, ut vocant, inierunt contractum, quo

Primò duobus Beneficiatis, & in istorum defectum aliis ejusdem Cleri facultatem tribuerunt, quascumque Causas Civiles, & Criminales tam generaliter, quàm specialiter quomodocumque, & qualitercumque respicientes interesse Parochiarum, Beneficiorum, & Cleri, in quibusvis Tribunalibus, & Curis, tam Ecclesiasticis, quàm Laicis instruendi, agitandi, terminandi &c.

P

Se-

Secundò, convenerunt prefatos duos Deputatos ex Beneficiatis, sive alios de Clero in posterum eligendos, etiamsi Curam Animarum exercerent, abesse posse ab eorum residentia, relictis substitutis ab Episcopo approbandis.

Tertiò, expensas ex communi are solvendas, & earum divisionem faciendam esse ad arbitrium Deputatorum.

Quartò tandem, quòd dictus contractus obligaret etiam Successores, & pro satisfactione expensarum hypotheca subjicerentur non tantum fructus Beneficiorum, & Parochialium, sed etiam ipsamet Beneficia, eorumque bona stabilia, tam proprio, quam suorum Successorum nomine renunciando Beneficio cap. Odoardus de Solution. & aliis quibuscumque Constitutionibus, Bullis, atque Privilegiis Apostolicis.

Cumque rebus ita, solemniter desuper instrumento stipulato, compositis, pro hujusmodi contractus approbatione coram Episcopo instetissent, inspectis per eundem damnis prefatis Ecclesiis, Beneficiis, & Clero illatis, ac evidenti utilitate ex concordia, & unione, ut supra inita, illis obventura, dictum contractum approbavit, solummodò tamen pro causis decimas, & redditus Ecclesiarum, proprietatem Beneficiorum, bona Ecclesiastica, Jura Parochialia, & conservationem Immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ communiter respicientibus, ac una simul declaravit.

Primò, quòd Deputati à Clero possent quidem conficere repartitionem summae contribuenda, ut supra pro manutentione Officialium, & satisfactione aliarum necessariorum expensarum, ea tamen approbanda esset à Provisore Curie Episcopalis.

Secundò, quòd quilibet de Clero quotam sibi injunctam ad Thesaurarium ab eodem Clero eligendum propriis expensis transmittere teneretur, renuentibus verò persolvere contributum absque rationabili causa à Provisore predicto approbanda, penam excommunicationis majoris, & scutorum decem, capse depositi ejusdem Cleri applicandam, indixit.

Tertiò, quòd Deputatis à Clero pro prefatis causis abesse à residentia liceret, relictis substitutis ab Episcopo approbandis.

Et tandem pro majori istius Concordiæ

firmitate Beneplacitum Apostolicum impetrandi Partibus mandatum dedit.

Quocirca pro eo obtinendo precibus per Oratores Sanctissimo Domino Nostro porrectis, iisque à Sanctitate Sua huic Sacræ Congregationi remissis, cum ea fors me tetigerit, ut BE. VV. jussu eandem Sac. Congregationem super ipsis instructam reddere, ac meum Votum aperire debuerim, plura exponenda simul, & inquirenda esse duxi.

Primò scilicet an prefatus contractus sit confirmandus, & pro quibus Causis?

Secundò, an possit obligare Successores in perpetuum?

Tertiò, an, & quomodò sit facienda repartitio expensarum?

Quartò, an pactum hypotheca Ecclesiarum, & bonorum stabilium earundem sustineatur, vel tantum afficere debeat fructus?

Quintò, an etiam Curati licitè possint abesse à residentia, & pro quo tempore?

Sextò, an valeat renunciatio Privilegii Clericis concessi in cap. Odoardus, & aliarum Constitutionum Apostolicarum?

Septimò tandem; an pena excommunicationis majoris, & scutorum decem imposita ab Episcopo contra renuentes solvere contributum sustineatur?

Pro resolutione primi dubii inspiciendum est, an hujusmodi contractus sit Ecclesiasticis de jure licitus, quod in presenti casu inficiari nemo posse videtur, quia Oratores eidem Societatis nomen, ac naturam attribuunt, & eam inire super fructibus Beneficiorum, & bonis Patrimonialibus, Clericis minimè vetitum esse, præsertim quoties ipsi se abstinere ab opere turpi, & negotio illicito, firmiter Bald. in leg. Si Patruus num. 15. Cod. commun. utriusque judic. Decian. conf. 85. n. 7. lib. 2. Petr. de Ubald. de duobus frat. par. 3. num. 32. Mantio. de tacit. & ambig. conject. lib. 6. artic. 12. numer. 6. Felic. de Societat. cap. 8. num. 29. nec quidquam profectò in eo apparet, quod Ecclesiasticam dedecet dignitatem; quinimodò Societas contrahi potest non tantum super rebus, quæ existunt, sed etiam, quæ sperantur leg. Nec emptio, & leg. Si consensum ff. De contrab. empt. leg. Ea verò, S. De illo, leg. Si Margarita, ff. pro soc. Felic. de Societ. cap. 9. à num.

num. 11. ad 22. ideòque in presentiarum videtur contracta super rebus, & bonis Ecclesiasticis, vel conservandis, vel vindicandis.

Nihilominus quia contra naturam societatis est, quòd Bona, super quibus ea contrahitur, non efficiantur communia, & illorum Dominium pro parte conventa in socium non transferatur leg. 1. & 2. ff. pro soc. ubi glossa &c. idcirco super bonis Ecclesiasticis propriè contrahi non potest. Decimæ enim Ecclesiasticæ, quamvis, atrento jure antiquo, essent communes, & solvi deberent Episcopis, ut illas inter Ecclesiasticos fideliter dividerent, prout constitutum habetur in Can. Decimas 16. quest. 7. ibi: *Has verò Decimas sub manu Episcopi fore censemus, ut ille, qui caseris præest, omnibus justè distribuatur, nec cuiquam persona honorabilius exhibeat, unde alii scrupuloso corde moveantur, sed sint omnia communia, quia inhonestum videtur, ut alii Sacerdotes habeant, alii verò detrimentum patiantur, sed sicut una est Fides Catholica, ita necesse est, ut ille, qui Provisor est Loci, quamvis multa sint Ecclesia, omnibus tamen fideliter distribuatur: & idem statuitur in Can. Pervenit 16. quest. 7. ex jure tamen posteriore Decimæ non sunt communes, nec ab Episcopis distribuuntur, sed unaquæque Ecclesia suas exigit Decimas distinctas, cap. ult. de Paroch. cap. ad Apostolica de Decim. ideòque non est in facultate Parochorum, vel aliorum illas reddere communes per societatem, quod etiam dicendum venit de aliis juribus, & Bonis Ecclesiarum: eo magis quia hujusmodi contractus iniri non valet nisi super rebus, quæ sunt, vel esse sperantur sub nostro dominio, & nequaquam super rebus Sacris, quarum administratio tantum, non dominium in possessores transit, itaut si res profanæ evadant Sacræ, statim solvatur societas super eis contracta, l. Verum, §. Societas solvitur ff. pro soc. Decimas verò, aliaque bona, & jura Ecclesiarum, & Beneficiorum res sacras esse cum omni prorsus dubio careat, ideò super iisdem societas coiri non potuit.*

Rectius igitur crederem, contractum hujusmodi esse privatam quamdam confederationem, quæ, ut ait Bald. in leg. Executorem Cod. de Execut. rei judicat. nu-

mer. 33. vers. Sed quæro, & in l. 1. ff. quod cuius univers. nom. aut fin. vers. Juxta hoc, ibi: *Aliud non est, quàm facere quasi ex duobus corporibus unum corpus ad invicem se protegendum contra hostes, & inimicos cujuslibet ex Collegatis: Restaur. Castald. de Imperator. quest. 109. num. 4. & int. tract. magn. tom. 5. post eum Marin. Laud. de Confed. & pac. & Joan. Lup. de Confed. eodem tom. 5.*

Hanc privatam confederationem licitè iniri posse etiam ab Ecclesiasticis minime dubito, præsertim quoties, prout in casu, ordinata est ad bonum finem, & prohibendum malum, & illicitum, ut in simili probat Gloss. in Can. 25. Si qui Clericorum 11. q. 1. in princip. & melius hæc confederationes approbantur in Can. 15. sanè Thessalonicens 16. quest. 7. ubi privati foederis inter Ecclesiasticos ponitur exemplum, & probant Bald. ubi supra, Klock de Contribut. cap. 14. sect. 3. à num. 57. Menoch. cons. 28. nu. 12. vers. Tertio moveor, & idcirco contractum, de quo agitur, Apostolicè dignum approbatione censerem, præcipuè quia præsens foedus in evidentem Ecclesiarum utilitatem cedere non est ambigendum, hoc enim pacto Ecclesiastici mutuo se confortantes auxilio, bona Ecclesiastica occupata recuperare, privilegia, & exemptiones, & immunitates vel tueri, vel vindicare, & in pristinum statum reducere poterunt, nec deinceps tam faciliè quispiam Ecclesias confederatas, ac earum bona, & privilegia turbare audebit: temerè namque, ac periculose sibi consulit, qui multos homines mutuo præsidio circumseptos adortus fuerit: ut agebat Thaum. apud Cornel. à Lapid. in Ecclesiasten. cap. 4. vers. Et si quispiam.

14. Descendendo ad causas, pro quibus d. confederatio approbanda est, illæ tantum admittendæ videntur, quæ omnes Ecclesiasticos confederatos equaliter respiciunt, scilicet pro defendendis, & recuperandis Decimis, redditibus, & proprietate Parochiarum, & Beneficiorum, pro defensione Immunitatis, & Jurium Parochialium, tam generatim, quam speciatim, ac insuper pro tutamine ipsorummet Ecclesiasticorum, pro causis tamen Ecclesiarum, Beneficiorum, & jura prædicta concernentibus, illis semper exclusis, quæ ex ipsorum delictis, pri-

vatis, & particularibus commodis, & utilitatibus ortum habuerint. Etenim, cum communibus impensis lites sint agitanda, Officialibus solvenda merces, & pro earum satisfactione saltem redditus Bonorum Ecclesiasticorum hypothecæ, etiam quoad Successores, subijci debeant, iustum non foret approbare contractum pro omnibus causis, & litibus tum Civilibus, tum Criminalibus, tam realibus, & generalibus, quam peculiariibus, & personalibus, prout fuerat indistinctè inter Partes conventum, quia in casibus particularibus, ubi quilibet ex confederatis criminofus evaderet, & ab Episcopo, vel ab alio superiore Iudicio supponeretur, vel in pœnam pecuniariam damnaretur, posset ab aliis confederatis contributionem expensarum exigere, quo nihil absurdius, quia daretur ansa delinquendi, & potius esset execrabilis conventicula, quàm licita conventio, *Can. 25. Si qui Clericorum 11. quest. 1. & alibi.*

15 Secundi dubii affirmativa resolutio citra quamlibet difficultatem precedentibus famulatur; quoties enim contractus est Ecclesiæ utilis, & Apostolico Beneplacito confirmatus, procul dubio obligat successores ex latè deductis per *Facion. de Locat. & Conduct. cap. 61. numer. 225. & seqq. Rota part. 11. Recent. decis. 75. per tot.* Immò etiam ad debita tenentur, quoties in Ecclesiæ utilitatem versa dignoscuntur, *Rot. par. 3. divers. decis. 13.* Verùm quia: *in omnibus rebus humanis nihil tam perfectè institui, nihil ullis legibus, sanctionibusque tam diligenter muniri potest, quin id ludrica, & præceps, malorumque omnium effectrix cupiditas quotidie artibus pervertere, atque corrumpere moliatur: ut testatum voluit S. Pius V. in ejus Constitutione 83. In omnibus. Bullar. tom. 2. & propterea contractus iste, qui modò utilis Ecclesiæ confederatis existimatur, tractu temporis damnum eidem afferre posset; ideò adderem. Nisi duæ ex tribus partibus confederatorum ex causa ab Episcopo, Partibus auditis, approbanda dissentiant, hoc enim modo abusibus, qui obrepere possent, satis consultum videretur.*

16 Quoad repartitionem Expensarum,

quam tertio loco expendendam proposui, eam ab Episcopo, vel ejus Provifore approbandam esse censerem, habita tamen ratione ad lucrum, seu commodum, quod unaquæque Ecclesia, seu Beneficium reportare poterit, & ad quantitatem reddituum eorumdem.

Sicut enim in particulari societate, immò etiam & in generali, ut nonnulli Doctores asserunt, si quis majorem pecuniam, industriam, vel Capitale impenderit, majus lucrum consequi debet *Leg. Si non fuerint ff. profoc.* alias potius leonina, quàm fraterna esset reputanda *Societas Felic. de Societ. cap. 15. à num. 3. ad 10.* cum ibi citatis, ita pariter in casu, si una Ecclesia pinguiori mensa ponitur, & una simul ex lite introducta majorem ex. gr. Decimarum quantitatem assequitur, vel assequi sperat, majorem quoque summam contribuere tenetur, ut servetur æqualitas.

Quartum duas partes complectitur, quarum primam negativè, secundam affirmativè resolverem.

17 Non satis firma hujusmodi resolutio ex eo fortassè videbitur, quod apud DD. certum sit, Prælatos, & Beneficiatos in celebratione alicujus contractus sibi à lege permitti, & in *Extrav. Ambitiose, & in cap. Nullis de rebus Eccles. non alien. non improbat, pro illius oaservantia, & securitate posse etiam sine assensu Apostolico bona Ecclesiastica generali hypothecæ supponere, quia quamvis prohibeatur specialis hypotheca in nuper citato cap. Nulli, & alibi, secus tamen generalis, quæ nec prohibita dici potest ex eo, quod interdicta alienatio reperitur, cum neque improprissimè loquendo hæc appellatione alienationis veniat, quia nullum ex ea dominium, nulla possessio, nec simplex detentio, nec aliud jus in re transfertur, ut probatur in §. Item Serviana Instit. de act. ubi Gloss. Leg. Si rem, §. propriè ff. de pignorat. act. & docuit Bero. in dicto cap. Nulli de rebus Eccles. non alienan. à nu. 11. ad 16. quem secuti sunt alii, inter quos Ciarlin. lib. 2. cap. 183. à num. 108. cum ibi citatis Turrice. de reb. Eccles. non alienan. cap. 8. num. 55. Rota in Magistrali dec. 97. à num. 1. post Merlin. de Pignor. ac ita etiam*

etiam fuisse ab hac Sac. Congregatione die 14. Julii 1638. decisum, referunt *Ciarlin. ubi supra num. 109. & Rot. jam cit. numer. 5.*

Attamen DD. omnes, qui Prælati, & aliis Ecclesiarum Rectoribus, licere asserunt, res Ecclesiæ generali hypotheca obligare, id ad contractus Emptionis, vel locationis per eosdem initos restringunt, ad hoc ut contrahentibus sit cautum, prout patet ex *Rota ubi supra*, & aliis jam allegatis; in casu autem non agitur de hujusmodi contractibus, sed de conventionem facta pro tuendis, vel recuperandis Bonis Ecclesiasticis expensis Colligatorum, pro quibus satis est hypothecatas relinquere fructus, neque utile reputari potest Ecclesiæ, & earum capitalia certa periculo alienationis exponere pro incerta spe recuperandi Bona ab aliis, ut asseritur, occupata, per litium anfractus.

Eo magis quia retenta etiam, tanquam magis tuta opinione *Rote in dicta decis. 97. num. 6.* asserentis, quod licet Rectores Ecclesiarum possint occasione emptionis, vel locationis generaliter obligare Bona Ecclesiastica absque Beneplacito Apostolico, nihilominus quotiescumque pro observatione contractus cum effectu deveniendum esset vigore hujusmodi hypothecæ ad alienationem Bonorum obligatorum, tunc omnino requireretur assensus Apostolicus, quamvis contrarium cum multis enixè tueatur *Ciarlin. cit. lib. 2. cap. 183. à num. 114. ad 145.*

Ex hoc autem infertur relatam *Rotæ* opinionem non posse locum habere in casu; nam si Sac. Congregatio, dum istum Confæderationis Contractum approbat, pactum generalis hypothecæ Ecclesiarum, earumque Bonorum in eodem appositum, intactum relinqueret, hoc idem approbatum jure merito censeretur, ideoque renuentibus Confæderatis expensas contribuere, posset Judex Ecclesiasticus in vim præsentis approbationis absque alio Beneplacito Apostolico, ad venditionem Bonorum devenire, quod tamen licitum non esset, quia sicuti non possent alienari Bona Ecclesiastica pro dissolvendo ære alieno, quoties ex fru-

ctibus, vel alio modo posset provideri, & si fieret alienatio non subsisteret, *Rot. decis. 222. num. 8. & 10. par. 4. divers. & coram Merlin. decis. 775. num. 6. & seqq. & decis. 275. par. 10. Recent. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap. 16. num. 16.* Ita ex identitate rationis non sunt modò obliganda Capitalia, neque alienationi subjienda, quia sufficiunt fructus.

Hinc etiam sequitur in præsentis rerum statu deficere justam causam concedendi Beneplacitum ad generaliter hypothecanda Bona; etenim Sedes Apostolica, ad hunc effectum unicè exigit Ecclesiæ utilitatem *Rot. decis. 624. num. 3. part. 1. Recent. & decis. 730. num. 3. par. 2. & decis. 94. num. 75. par. 7. repetita apud Merlin. decis. 702. & decis. 114. num. 36. par. 9. tom. 2. Recent. cum utilitas sit causa finalis alienandi, & obligandi Bona Ecclesiastica Rot. decis. 34. num. 5. & 7. par. 1. Recent. quæ quidem utilitas nedum debet esse clara, evidens, & indubitata, Rot. coram Seraphin. decis. 508. num. 12. & coram Merlin. decis. 756. num. 5. & 9. & decis. 36. num. 13. decis. 94. numer. 52. par. 7. Recent. & decis. 275. numer. 16. & decis. 336. num. 18. part. 10. Recent. sed etiam adesse debet de tempore Contractus; Rot. coram Seraph. decis. 336. num. 1. & 2. decis. 1125. num. 5. & decis. 1307. num. 6. & coram Merlin. decis. 229. & decis. 684. num. 6. par. 2. Recent. unde cum in casu utilitas sit tantum in spe, & dubia, quia exitus litium est semper incertus, neque modò Ecclesiæ sunt locupletiores, idè etiam ex defectu causæ Beneplacitum denegandum videtur.*

Quintò. Facultas non residendi, etiam Curatis absque ulla temporis limitatione concessa, reduci posset ad terminos *Sac. Conc. Tridentini*, quod cap. 1. sess. 23. de Reform. statuit: eadem omnino, etiam quoad culpam &c. de inferioribus Curatis &c. *Sacrosancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & approbata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum &c. relinquunt. Discedendi autem licentiam, in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant: Et licet lis super Beneficio præ-*

præbeat Parocho justam causam non residendi *cap. Ex parte il 2. de Cleric. non residen. ibi: Si te non absentando in fraudem, Præpositura tua iura fideliter prosequeris, cum per hoc censeri debeas residens &c.*: & *cap. Cum non deceat 30. de elect. in 6. Rot. decis. 163. num. 11. par. 4. tom. 2. Recent. Fagnan. in cap. Clericos numer. 11. & sequent. de Cleric. non residen. Barbos. de Paroch. cap. 8. num. 49.*

Nihilominus, quia non quælibet lis justæ causæ naturam induit, ut ex ea residentia deferri possit, & præcipue ad tempus illimitatum, ut sonat pactum inter Partes conventum, & ab Episcopo approbatum, ac insuper de stylo hujus Sacræ Congregationis Parochis licentia non residendi conceditur ob lites graves ad quatuor Menses, ut testatur *Fagnan. ubi supra num. 33.* & tantum ad sex Menses eam extendit *Pignatell. consult. 150. num. 29. tom. 10.* Idcirco intacta videtur præservanda Episcopo autoritas sibi à Sacro Concilio tributa cognoscendi, & approbandi hujusmodi causas, & ad tempus, quod necessarium judicaverit, itaut singulis vicibus ab eodem licentia obtinenda sit, præsertim quia inter tot confederatos verisimile non est defuturos esse viros idoneos, onus curæ Animarum non habentes, qui litium expeditioni incumbere possint, absque eo quod Parochi cum detrimento ejusdem Curæ à residentia discedant.

Sextum. Discussionem non indiget, cum certum sit renunciationem Privilegii Clericis concessi *in cap. Odoardus de Solut. non sustineri*; illud namque competit Ecclesiasticis ratione personæ, & ratione militiæ Cælestis, cui sunt adscripti *Fagnan. super eodem Text. num. 19. Castagn. de Benefic. deduct. ne egeat cap. 17. num. 2. & seq. Grass. de effect. Cleric. effect. 7. n. 28.* & ne Clerici mendicare cogantur in opprobrium Ordinis Clericis argumento *Can. 23. Diaconi sunt dist. 93. citra med. vers. Mendicat ibi: Mendicat infelix Clericus in Plateis &c. & quidem ex eo despicitur Sacerdotale Officium &c.*

Quod est adeo verum, ut etiamsi Clericus tali Privilegio medio juramento renuntiasset, nihilominus juramentum esset invalidum, & renunciatio corrueret, quia

esset contra naturalem æquitatem, & contra bonos mores *Can. Si publicis, Can. Est etiam, Can. David, & sequent. 22. quest. 4. & per tot. & fuse, ac doctè probat Fagnan. in dicto cap. Odoardus à nu. 74. Grass. ubi supra effect. 7. ubi quod Judex Ecclesiasticus, etiamsi Clericus debitor non petat, debeat hujusmodi perniciosum juramentum relaxare, cum sit introductum contra bonos mores, & contra bonum Reipublicæ Christianæ Castagn. ubi supra num. 5. & seq.* Unde multo magis per hanc Sacram Congregationem hujusmodi renunciatio (sicut & generalis illa aliarum Constitutionum Apostolicarum) quæ semper est contra bonos mores, & naturalem æquitatem, & cedit in dedecus Ecclesiastici Ordinis, omnino delenda erit.

Penam denique *Septimò*, & ultimò *20* Excommunicationis ab Episcopo impostæ contra renuentes solvere contributum, firma remanente multa pecuniaria, ut supra eroganda, reducendam ad terminos *Sac. Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. de Reform. scilicet in subsidium tantum, existimarem.*

Viguit enim, non amplius viget jus commune, quo prius Censura erat remedium ordinarium, præcipue contra Laicos, itaut eo Iudex Ecclesiasticus pro executione suæ sententiæ, & pro sua jurisdictione tuenda primariò uti deberet, *Cap. Dilecto de sent. Excommun. in 6. Executio verò realis, vel personalis erat remedium extraordinarium, ubi Censura non proficiebat, at modò, post Sacrum Concilium Tridentinum, ordine inverso, Episcopi Ecclesiastica Censuram contra Laicos, quàm contra Clericos, & in causis Civilibus, & Criminalibus uti non possunt, nisi in subsidium, & bina saltem præcedente monitione, ut plene statuitur in dicto cap. 3. sess. 15. de Reform. & fuse notat Fagnan. in cap. Pervenit de Adulter. à num. 30. & in cap. Odoardus de solut. num. 3. & seqq. Barbos. in Concil. dict. cap. 3. num. 19. & seq.* Eo magis cum in casu agatur de causis Civilibus, & contra Parochos, vel Beneficiatos, contra quos facillime deveniri poterit ad executionem realem, quoties præstitutam summam pro expensis persolvere detrectarent. Unum

Unum illud, & fortasè non prorsus inaniter superesse animadvertendum videtur, ex hujusce confederationis verè commendabili exemplo justam nobis spem fieri, ut plures illud non solum Imitatores, sed etiam Æmulatores inveniat, ex quo sanè eo magis Apostolica dignum confirmatione comprobatur, atque convincitur. Quid enim magis omni laude efferendum est? quàm ut illud idem, quod pro Ecclesiarum bonis vel tuendis, vel vindicandis, ac earundem propugnandis juribus factum cernimus, utiliùs, atque gloriôsius incrementum sumens pro destruendis erroribus universis, pro Catholicæ Religionis tutela, ac dilatazione, & tandem pro Animarum salute uberius undique circumspiciamus impletum? Hæc igitur cum meæ menti occurrissent, paucis hic innuere, neque citra propositum finem, neque omninò supervacaneum existimavi, sed qualiacumque sint, hæc eadem pro mei muneris, & obsequii debito, vero, ac Sapienti EE. VV. judicio submitto, cujus Censura unicuique pro gloria votis esset omnibus expetenda, earumque manus humillimè deosculor; Datum Romæ ex Ædibus nostris die 24. Februarii 1716.

EE. VV.

Humillimus, & Addictissimus Servus
L. Cardinalis Picus.

ARGUMENTUM.

Rector Ecclesiæ Patronalis si deficiat in reparatione Ecclesiæ minantis ruinam, si damnificet, dissipet, & dilapidet bona Ecclesiæ, an Patronus possit instare in judicio pro condemnatione ejusdem Rectoris ad damna, & ad alias pœnas à jure statutas.

SUMMARIUM.

- 1 Malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, unde auxilium.
- 2 Rectores dilapidantes bona Ecclesiæ dicuntur illius homicidæ.

- 3 Rector Ecclesiæ tenetur illam reparare, & num. 13.
- 4 Beneficiatus dissipans fructus superfluos Beneficii in vanos, & prophanos usus peccat mortaliter, sed non tenetur ad restitutionem.
- 5 Rector an teneatur ad restitutionem, si bona Ecclesiæ perdantur, aut minorentur ex ejus culpa, & negligentia, & num. 6.2
- 6 Perditio bonorum Ecclesiæ quibus modis contingere potest.
- 7 Rector dissipans, ac alienans bona Ecclesiæ sine debitis solemnitatibus, incidens illius arbores, an sit removendus ab administratione, privandus Ecclesiæ, seu Beneficio, ac excommunicandus. Vide ibi, & num. 8.2
- 9 Patronus potest instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, si ipse non reparet Ecclesiam, si culpabiliter omiserit quod erat Ecclesiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnosum.
- 10 An possit instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad restitutionem, si ipse dissipet fructus Beneficii in usus prophanos, & vanos?
- 11 An possit instare in judicio pro suspensione Rectoris ab administratione bonorum Ecclesiæ, si iste sit dilapidator suspectus, aut pro ejus remotione, & excommunicatione si sit dilapidator probatus?
- 12 Interest Reipublica bona Ecclesiæ rectè conservari.
- 14 Parochiani tenentur in subsidium reparare Ecclesiam.
- 15 Insufficiencia, aut sufficiencia reddituum Ecclesiæ ex quibus probetur, & num. 16. & seq.
- 21 Reparatio Ecclesiæ Parochialis prins spectat ad Patronum, & postea ad Parochianos, & quid si adesset consuetudo in contrarium, & quid requiritur ad hoc, ut hæc adesse dicatur, & num. 22.2

CASUS XI.

Illud malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, unde auxilium, aiebat Seneca; sic quam-

quamplurimum accidit in nostris Beneficiatis, à quibus cum bona Ecclesie auxiliium, & augmentum suscipere deberent, potius deteriorationem, & detrimentum experiuntur. Quidam enim Rector Ecclesie Patronalis ex negligentia, & dolo permisit parietem Ecclesie minantem ruinam solo æquare, redditus superfluos in prophanos, vanos, & pravos usus erogavit; Quod erat utile Ecclesie, omisit, arbores fructiferas incisit, argines fluminis adjacentis ex negligentia non reparavit, ex quo multa bona dotalia Ecclesie inundata fuerunt; multa alia bona dilapidavit, ac damnificavit; & taliter se gessit, ut ipse verè possit dici Homicida Ecclesie; ut de similibus Ecclesiarum Rectoribus olim dixit Anacletus Papa in *Can. Qui abstulerit* 12. *quest.* 2. ibi: *Qui abstulerit aliquid Patri, vel Matri, dicitque hoc peccatum non esse, homicida particeps est; Pater noster sine dubio Deus est, qui nos creavit, Mater verò nostra Ecclesia, qua nos in Baptismo spiritualiter regeneravit; ergo qui Christi pecunias, & Ecclesie rapit, aufert, vel fraudat, homicida est.* Et quidem optima ratione, quia sicut corpus sine anima, ita Ecclesia sine facultatibus ad nihilum redigitur.

Quæro proinde in hoc casu an Patronus possit instare in iudicio pro condemnatione Rectoris ad damna, & ad alias pœnas à jure statutas?

Pro clariore resolutione hujus questionis præsupponendum est, quod Rector Ecclesie vigore spiritualis conjugii, quod habet cum eadem Ecclesia, ex redditibus superfluis, & superexcedentibus, tenetur illam reparare, si reparatione indigeat, nec potest illos in pauperes erogare, cum reparatio Ecclesie, utpote spectans ad Divinum Cultum, anteponenda sit sustentationi pauperum, ad *Text. in Can. Decernimus* 10. *quest.* 1. & in *cap. 1. & de Eccles.* & juxta *Concil. Trident. sess. 21. cap. 7. de Reformat. Paul. de Cittad. de Jurepatr. par. 6. art. 5. num. 3. Lambert. eod. tract. lib. 3. quest. 7. art. 2. & 3. Surdus conf. 62. tom. 1. Fagnan. in cap. Si quis sanè de peculio Cleric. num. 32. Rot. in Savonen. Restaurationis Parochialis Ecclesie 8. Martii 1709. S. Rationem eorum R.P.D. Scotto inferius legen. num. 12.*

4 Si Rector dissipet fructus, & redditus superfluos Ecclesie in vanos, & prophanos usus, aut permittat, ut triticum, uva, & alii fructus Ecclesie devastentur, & comedantur ab animalibus, si non sollicitè agrum colat, ita ut efficiatur ager deterior respectu fructuum, peccat quidem mortaliter, sed non tenetur ad restitutionem, juxta veriore sententiam, & magis communem; eâ ratione, quia Beneficiatus non tenetur ex justitia, sed solum ex charitate erogare redditus superfluos Ecclesie in sustentationem pauperum, in casu quo Ecclesia non indigeat reparatione, & aliis necessariis. *Fagnan. in cap. Si quis sanè de pecul. Cleric. num. 1. & 5. Antonell. de Jurib. & overib. Cleric. lib. 2. par. 6. quest. 15. num. 3. Turricell. de Rebus Eccles. non alienan. cap. 27. S. 4. num. 65.*

5 Insuper si Rector negligat, & omittat quod utile est Ecclesie, ex qua negligentia, & omissione sequatur perditio, & minoratio bonorum Ecclesie, statuit *Text. in can. Quicumque* 12. *quest.* 4. quod idem Rector teneatur ad restitutionem, ibi: *Et ex hoc Ecclesiasticis rebus, aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit, quidquid in rebus Ecclesie minuit, illi restituat.* Perditio autem hujusmodi bonorum dupliciter contingere potest, vel in lucro omittendo, ut si Rector sine causa repudiet hæreditatem, vel legatum Ecclesie relictum, vel in damno non vitando, ut si argines fluminis adjacentis non reparet ex culpa, & negligentia, ex quo sequatur inundatio, & damnum bonorum Ecclesie, juxta distinctionem, quam tradunt *Archidiacon. & Bellemor. num. 1. & seqq. in dicto Can. Quicumque* 12. *quest.* 14.

6 Quocumque ex his modis contingat perditio hujusmodi bonorum, semper Rector tenetur propriis bonis hanc perditionem refarcire, ad instar Tutoris, qui si negligentia sua pupillo non acquirit, tenetur restituere; juxta *Gloss. in dicto Can. Quicumque, verb. Aut neglectum*, ibique *Barbos. num. 1. Gloss. in cap. Auditis, verb. Restituimus de in integ. rest. ibique Abbas num. 15. & idem Abb. in cap. Tua, num. 9. de his, qua sunt à Pralat. Sanchez de Matrim. lib. 6.*

7 In casu verò, quo Rector dilapidet, dissipet, & damnificet bona Ecclesiæ, incidendo arbores, quercus glandium, rumpendo, & inundando fundum, ac alienando bona sine debita solemnitate; dubium potest esse, an sit removendus ab administratione, & privandus Ecclesiâ, seu Beneficio; pro cujus resolutione distinguo; aut Rector est dilapidator suspectus, seu adsit suspicio de dilapidatione, eò quia probetur Ecclesiam fuisse divitem, & nunc esse pauperem, seu Ecclesiam non fuisse ære alieno gravatam, & nunc esse; & in his terminis, aut est suspectus de dilapidatione præterita, & est suspendendus ab administratione, & non privandus, ac est ei dandus Coadiutor, & postea inquirendum de veritate, quâ probatâ, est deponendus; aut est suspectus de dilapidatione futura propter præteritam, de qua constitit, & tunc est removendus ab administratione, & beneficio: aut est dilapidator probatus, seu constat de veritate dilapidationis, & tunc aut fuit actum criminaliter, & est deponendus; aut fuit actum civiliter, & est solum removendus à Beneficio, & alius est ad illud promovendus. *Gloss. in cap. Venerabili, verb. Suspectus de offic. & potest. judic. deleg. ibique Abb. num. 8. Butr. num. 20. & seqq. & Text. in cap. Licet Heli de Simon. ibique Abb. num. 8. Anan. n. 12. Socin. num. 17. Fagnan. num. 10. Gonzal. num. 3.* Nec Rector esset reintegrandus, aut permitti deberet permanere in administratione, si vellet postea reddere indemnem Ecclesiam, & satisfacere de Beneficio rectè administrando, quia satisfactio non mutat malevolam animam, & præsumitur, quòd de cætero etiam malè administrabit, ut bene *Gloss. in dicto cap. Venerabili, verb. Suspectus, ibique Butr. num. 27. Anan. in cap. Licet Heli de Simon. num. 25.*

8 Sic poterit si dissipet bona filiorum, est sibi auferenda bonorum administratio *Boer. decis. 61. num. 15. & seqq.* Usufructuarius si incidat arbores fructiferas, est privandus usufructu, quia incidendo dicitur male versari in re, & illam deteriore reddere, *Bald. conf. 290. vol. 1. Ruin. conf. 43. & 206. num. 32. volum. 2.* Emphyteuta deteriorando rem ipsam notabiliter, & ex

Pars I.

culpa ammittit Emphyteusim. *Bald. in Auben. Qui rem; Cod. de Sacr. Eccles. numer. 2. Bero. conf. 120. num. 30. & seqq. vol. 1. Rolan. conf. 49. num. 20.* Ita Rector scindendo arbores fructiferas, dilapidando, ac alienando bona Ecclesiæ, seu Beneficii absque debita solemnitate, erit Beneficio privandus, ac excommunicandus, *juxta Extrav. Ambitiosa §. Inferiores verò de rebus Eccles. non alienan. Gonzal. de regul. Cancell. gloss. 15. num. 63. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. l. 27. §. 4. n. 64.* Etiam si in instrumento alienationis referasset simpliciter beneplacitum Apostolicum; secus si illud reservasset cum clausula non alias; aliter, nec alio modo. *Rot. decis. 275. num. 19. & seqq. par. 10. & decis. 193. num. 1. par. 5. Recent.*

9 His ita de jure precedentibus, ac præsuppositis, censeo Patronum posse instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, & ad reintegrandum, si iste non reparet Ecclesiam minantem ruinam, si ex culpa, & negligentia omiserit quod erat Ecclesiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnosum, videlicet si sine causa repudiaverit hæreditatem, aut legatum factum Ecclesiæ; si non reparaverit argines fluminis adjacentis, ex quo sequuta est inundatio bonorum; quia Rector ex supradictis tenetur ad reparationem Ecclesiæ ruentis; ad lucrum non omittendum, & ad damnum vitandum. Non potest tamen instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad restitutionem si ipse dissipet fructus Beneficii in usus prophanos, & vanos in casu, quo Ecclesia non indigeat reparatione, & aliis necessariis, & in casu, quo ipse Patronus non sit inops, quia in hoc casu ex supra deductis Rector Ecclesiæ licet peccet mortaliter contra charitatem, tamen non tenetur ad restitutionem; secus si Patronus esset inops, tunc enim iste in casu, quo Rector dissiparet fructus superfluos, potest instare in judicio pro ejus condemnatione ad restitutionem; quia Rector non solum ex debito charitatis, sed etiam justitiæ vigore supradicti Canonis *Quicumque III.* tenetur erogare fructus superfluos in beneficium Patroni egeni. Potest etiam Patronus instare in judicio pro suspensione Rectoris ab administratione bonorum Ecclesie

Q

cie

clesiæ, si iste sit dilapidator suspectus, aut pro eius remotione, & excommunicatione si sit dilapidator probatus; ac bona dilapidata recuperare, ut expressè resolutum fuit à *Sacra Rota in Mediolanen. super Cappellanis 11. Maii 1711. §. Non urgente coram Eminentissimo Priolo.*

Ratio est, quia interest Reipublicæ bona Ecclesiæ rectè conservari, unde suppetant sumptus ad ministros, & pauperes alendos, ædificia tuenda, sacra restauranda, ex quo sequitur, quòd quilibet admittitur ad denunciandum Prælato de dilapidatione, siue sit Clericus, siue Laicus, dummodo sint personæ legitimæ, juxta *Gloss. in dicto cap. Venerabili, verb. Suspectus, ibique Abb. num. 9. Butr. n. 28.* Ergo à fortiori erit admittendus ad denunciandum in judicio Rectorem dilapidantem, & dissipantem bona Ecclesiæ Patronalis ipse Patronus, cui specialiter vigore hujus canonis Filiis competit defensio Ecclesiæ, *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 4. num. 12. Rot. decis. 19. num. 1. coram Mobedan. pag. 138. ibi: Patronus tenetur defendere, ne Monasterium dilapidetur, vel quòd persona inhonesta in Monasterio non præsit.*

R. P. D.

SCOTTO

Savonen. Restorationis
Parochialis Ecclesiæ.

Veneris 8. Martii 1709.

Non acquiescentes Monaci Olivetani Oppidi Vallis Piæ Binarii geminis sententiis, altera lata ab Ordinario Savonen. altera verò ab A. C. quibus condemnati fuerant ad reparationem Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Mariæ cum plenaria subjectione, & extinctione tituli eorum Monasterio unitæ, absoluta Universitate, seu Communitate ejusdem loci per ipsos Monachos ad hunc effectum in Judicio provocata, cum mihi ulterioris appellationis causam delegari obtinuerint, dedi

dubium: *An, & quis tenentur reparare Ecclesiam Parochialem, de qua agitur, cui Domini, Monasterium, & Monachos teneri responderunt.*

13 Rationem sic decidendi subministravit animadversio, quòd cum Monaci vigore recentis unionis habeant in eadem Ecclesia Monasterium, & Curam Animarum, ac fructus percipiant, ipsis proinde primariò incumbit onus reparationis, cum explorati Juris sit hujusmodi præcipuam obligationem vigore spiritualis conjugii pertinere ad Rectorem, siue Parochum, fructus, & proventus ejusdem Ecclesiæ percipientem ad *Textum in can. Decernimus 10. quest. 1. cap. 1. & 4. de Eccles. adificand. & disertissimè sancivit Sacrum Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 7. de Reformat. Pignatell. consultat. Canon. 126. num. 8. tom. 10. Panimoll. decis. 15. Annot. 1. num. 1. Rota decis. 68. num. 1. coram Ninot. & in Leodien. reparationis Campanilis 25. Junii 1688. §. Quamvis coram clar. mem. Cardinali Caccia, & novissimè in Leodien. restaurationis Turris Navis Ecclesiæ 18. Februarii 1709. §. Vindicatis coram R. P. D. meo Crispo.*

14 Et quamvis Parochiani teneantur saltem in subsidium *Panimoll. decis. 15. Annot. 1. num. 1. & in Leodien. reparationis Campanilis 25. Junii 1688. §. Quamvis coram clar. mem. Cardinali Caccia; attamen limitationi prædictæ locus esse non poterat, cum in præsentis non doceretur de insufficientia reddituum ad Parochialem Ecclesiam spectantium; præmissis enim, quòd illa utpotè fundamentum propriæ intentionis esset à Monachis concludentissimis probationibus justificanda, & quidem de tempore notæ litis *Rota decis. 9. num. 37. & sequen. par. 19. recen. & in Legionen. Decimarum super manutatione 3. Julii 1705. §. Ulterius coram Reverendissimo Giennen.**

15 Vis, & efficacia hujus concludentissimæ probationis ad hunc effectum requisitæ nullatenus haberi visa fuit, vel ex enunciativa quantitatis fructuum dictæ Ecclesiæ in florenis 12. emissa in Bulla Unionis usque de anno 1477. vel ex nonnullis partitis ex libris Monasterii extractis; quo enim ad prædictam enunciativam cum ab anno 1477. quo illa emanavit, effluerint duo

duo secula, & ultra, in quibus ob rerum humanarum vicissitudines, quantitas fructuum augeri, & immutari potuit, à statu tam antiquo, & remoto, neque poterat desumi recta mensura ad dignoscendam presentem eorundem fructuum quantitatem, neque post tam diuturnum annorum intervallum inferri à tempore præterito ad præsens *Bald. in leg. ex diverso, §. ultimo in fine ff. solut. Matrim. Menoch. de præsumpt. præsumpt. 25. num. 9. lib. 6.* & præcisè de paupertate desumpta ex antiquo brevi Apostolico respondit *Rota decis. 78. num. 9. & seqq. par. 17. Recent.*

16 Quòd si ita generaliter in dignoscenda reddituum quantitate etiam in prophanis hujusmodi tam remota probatio non admittitur, multò minus admitti poterat in præfenti quoad Ecclesiasticos proventus, qui ab initio in exili quantitate pro dotandis Ecclesiis, & Monasteriis constituti in progressu tamen ad longè uberiores statum rediguntur à fidelium largitionibus, & ab incremento pietatis *Felin. in cap. Scribam num. 3. de Præsumption. Cortiad. decis. 180. nu. 27. Rota decis. 27. num. 11. post Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 3.*

Contrariis procedentibus, vel ubi à 17 tempore probatæ tenuitatis reddituum exiguum intercedit intervallum, vel ubi paupertas non adducitur pro fundamento intentionis ab allegante, cui sola præsumptio non sufficit absque præsidio concludentis probationis, ut bene explicat *Menoch. de præsumpt. præsumpt. 25. num. 13. lib. 6. Alciat. præsumpt. 27. nu. 4. Mascard. de probat. conclus. 1225. nu. 17. & consonat Mans. consult. 389. num. 10.*

Minusque attendi poterant enunciatæ 18 partitæ, non omisso enim insanabili defectu, quo laborabant in substantia, utpotè continentes non integram, & confusam adnotationem proventuum Ecclesiasticorum, absque ulla verisimili specificatione introitus, & exitus, hoc unum sufficiens visum fuit ad dignoscendam illarum irrelevantiam, quòd essent informes, & privatim extractæ à memoratis libris Monasterii, qui contra tertium ad ipsius favorem nullum gradum probationis poterant constituere, *Rota*

decis. 574. num. 4. coram Manzanedo, & decis. 583. num. 7. par. 5. tom. 2. Recent. & in Romana Primogenitura de Bubalo super reliquis bonis ad Cloacam 8. Maii 1705. §. Non magis, & seqq. coram R. P. D. meo Ansaldo.

19 Accedentibus præsertim ad enervandas dictas probationes, & pro exclusione præfensæ tenuitatis reddituum, aliis legitimis probationibus, quas, transcendendo etiam terminos propriæ obligationis, adduxit Communitas dicti Oppidi Rea conventa, ex quibus constituit, Monachos post unionem plura consecutos fuisse legata, annuam, & perpetuam exigere præstationem ex obligatione Massariorum Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ Finarii, quotidie superlucrari non modicas pecuniarum summas correspondivè ad concessionem situs in dicta Ecclesia Parochiali pro construendis Altaribus, effodiendisque Sepulcris, & demum percipere decimas, & conspicua emolumenta oblationum, & eleemosynarum, quæ nedum à Parochianis, sed etiam ab Advenis ibi impulsu pietatis confluentibus incessanter elargiuntur, ut latius probant Testes dati in *Summario Communitatis num. 8.* qui licet sint membra Universitatis, ingens tamen illorum numerus hujusmodi defectum supplet, ut in specie dictum fuit in *Tiburina bonorum super Manutentione 9. Febr. 1705. §. Fortissimè coram Reverendissimo Domino meo Decano,* eorumque depositiones legitimum probationis gradum obtinent in hac causa, ubi debitum est ipsius Universitatis, non autem singulorum, ut in præfatis terminis objecto occurrit *Thomat. decis. Maceraten. 5. num. 13. & consonant deducta per Farinac. de Testib. quest. 60. num. 1. & in Farraconen. Insignium 11. Decembris 1702. §. Quam ex coram bon. mem. Muto, & in Gerunden. admissionis ad distributiones 18. Februarii 1707. §. Non attentis coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Quamvis autem hucusque deducta, 20 satis superque viderentur pro suadenda sufficientia reddituum prædictæ Ecclesiæ, & consecutiva obligatione Monachorum ad illam reparandam, nihilominus, ubi res adhuc dubia dici posset, omnem difficultatem sustulit unio antedictæ

dictæ Ecclesiæ Parochialis expleta favore dictorum Monachorum, sedulo enim per Dominos investigatâ ejusdem unionis naturâ, constitit apud eos fuisse factam cum qualitate subjectiva, & extinctiva tituli per viam plenariæ incorporationis, & connotant verba Bullæ ibi: *cum omnibus juribus perpetuo unimus, & incorporamus prædictam Ecclesiam sic in Monasterium erectam, Summario Communitatis num. 1. Rota decis. 421. numer. 7. coram Bichio decis. 786. num. 7. coram Emeriz, & decis. 49. num. 7. par. 15. Recen. cujus subjectivæ, & extinctivæ unionis natura, & effectus est inducere omnimodam extinctionem tituli Ecclesiæ unitæ, eamque efficere quasi Prædium, seu membrum Monasterii, cujus favore unio facta fuit, adeo ut bona, proventus, & jura dictæ Ecclesiæ sic unitæ à bonis, proventibus, & juribus ejusdem Monasterii nullo modo amplius discerni valeant *Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloss. 5. S. 7. num. 2. Murga de Benefic. quest. 2. num. 78. Rot. decis. 33. num. 31. part. 9. decis. 30. num. 5. par. 11. decis. 81. num. 5. & 37. par. 18. & decis. 631. num. 8. cum seq. par. 19. Recen.**

²¹ Posita autem hac subjectiva, & extinctiva unione, illiusque inseparabili effectu, in necessariam consequentiam venit, quod obligatio restaurandi dictam Ecclesiam Monachis incumbat, quamvis insufficientia reddituum ad eandem Ecclesiam spectantium abundè justificata fuisset, cum vigore recensitæ unionis ob plenarium dominium, & proprietatem ipsi dicantur Patroni ejusdem Ecclesiæ juxta animadversa per *Murga de Benefic. quest. 2. num. 297.* ac proinde data etiam insufficientia reddituum ipsius Ecclesiæ, onus reparationis priùs afficit dictos Monachos uti Patronos, antequam descendat in Parochianos *ex censura Sacri Concilii Tridentini in dist. sess. 21. cap. 7. de Reform. Bellet. disquis. Cleric. par. 1. de Cler. debit. S. 14. num. 11. Thomat. decis. Maceraten. 5. num. 10. R. P. D. Petra in Comment. Const. Apostol. tom. 1. pag. 81. num. 15.*

Tum, & fortius quia pro reparatione Ecclesiæ unitæ antequam teneantur Parochiani, ita sunt affecti quicumque red-

ditus, & proventus Monasterii, perinde ac si de ipsius Monasterii reparatione ageretur, cujus pars, & membrum dicta Ecclesia vigore unionis effecta est, ut luculenter firmat *Frances de Eccles. Cathedral. cap. 13. num. 78. Bertachin. vot. decis. 100. num. 10.* atque ita sancivit in terminis præcisiss Sac. Congregatio Concilii in una Sorana sub die 18. Februarii 1601. relat. per *Nicol. lucubr. Canon. lib. 3. tit. 48. num. 2.* & recentius in *Spoletana restorationis Ecclesiæ 12. Decembris 1705.*

Non obstantibus auctoritatibus *Tondul. de penson. cap. 8. num. 10. & Turricell. de Union. cap. 4. num. 13.* qui loquuntur in terminis longè diversis, & nullus ex eis specificat casum subjectivæ, & extinctivæ unionis; unde ultra eorum inapplicabilitatem non erant contraponendi communiori aliorum Doctorum traditioni, & prædictis resolutionibus Sac. Congregationis, quæ quoties Sacræ Rotæ obviæ sunt, semper ipsa judicium sistit, sibi tantum obsequii gloriam relinquendo, ut antiquum morem gerendo novissimè protestata est in *Theatina Jurisdictionis 14. Decembris 1708. S. Pari difficultate coram Me.*

²² Frustraneum demum erat refugium, ad consuetudinem restaurandi Ecclesiam, de qua est sermo, sumptibus Parochianorum, unicus enim actus contributionis de anno 1663. neutiquam ad hunc effectum attendi poterat, utpote voluntarius cum expressa præservativa, *dummodo non transeat in exemplum, & pro hac vice tantum,* quæ operatur, ut remaneat in puris terminis actus facultativi, & voluntarii, nullam consuetudinem, vel obligationem inducentis, ut aliàs dixit *Rota decis. 545. num. 3. par. 3. & dec. 184. num. 21. par. 17. Recen. resistentibus potissimum concordibus depositionibus Testium affirmantium eandem Ecclesiam quotiescumque casus indigentia se se obtulit, restauratam fuisse expensis Monachorum absque ulla, nec minima contributione Communitatis, cum tamen constans opinio sit, quòd pro inducenda in hac materia consuetudine in futurum obligatoria, copulativè requiritur pluralitas, & continuata frequentia actuum, & quòd gesti fuerint animo illam inducendi,*

cedi, ut in specie tradiderunt *Tondut. resol. benefical. cap. 39. num. 7. Frances. de Eccles. Cathed. cap. 13. num. 10. Bellett. disquis. Clerical. par. 1. tit. de Cleric. debit. §. 13. num. 10. Ventrigl. in praxi rer. notab. tom. 2. Annot. 18. §. Unico num. 4. Cortiad. decis. Cathalon. 180. num. 3. Rot. dec. 184. num. 6. par. 17. Recent.*

Non relevantibus similibus consuetudinibus aliorum locorum Finarii, si quæ adfunt, cum firmum in jure sit, quod consuetudo ad effectum obligandi debet esse præcisa, & neutiquam de casu ad casum, vel de loco ad locum extendenda juxta passim animadversa per *Rotam decis. 378. num. 7. cum seqq. & decis. 304. num. 9. par. 12. decis. 449. num. 2. & decis. 484. num. 10. par. 19. Recent.*

Et ita non admissa Monachorum instantia pro deputatione Oeconomi, & redditione rationis fructuum dictæ Ecclesiæ Parochialis, utpote inutili, & incongrua, resolutum fuit utraque Parte audita &c.

ARGUMENTUM.

Mulier ex Fundatione, Dotatione, aut Constructione Ecclesiæ potest acquirere Juspatronatûs.

SUMMARIUM.

- 1 *Mulier an acquirere possit Juspatronatus in Ecclesia? & num. 3.*
- 2 *Genus Fœminarum est avarissimum.*
- 4 *Fœmina Illustris est capax Juris processionis, & Juris Alimentorum, nec non oneris defendendi Ecclesiam.*

CASUS XII.

IN hoc Textu confertur Juspatronatus Personis honestioribus ibi; *Honestioribus Propinquis ejus &c.* ac proinde jure merito hic quærendum est, qui possint, & qui non possint, qualibet ex dictis Causis acquirere Juspatronatus. Et primo quæritur, an Mulier possit quacumque ex dictis Causis acquirere Juspatronatus in Ecclesia?

Et videtur negativè respondendum,

1 nam Mulier est incapax fructuum Jurispatronatus, non potest enim ei competere Ius processionis, quia inconueniens, & inhonestum est, ut ea præcedat Presbyterum Ecclesiæ in sessione, & processione, & quia Mulier remota est ab omnibus officiis publicis, & Civilibus *Text. in L. Fœmina de reg. Jur.* Nec potest ei competere Ius Alimentorum, quia cum genus Fœminarum sit avarissimum *L. Si stipulata ff. de Donat. inter Virum, & Uxorem*, Fœmina perciperet de Bonis Ecclesiæ ultra necessitatem, & sic esset maximum præjudicium Ecclesiæ; nec potest ei competere onus defendendi Ecclesiam, quia Ius defensionis aliorum est prohibitum mulieribus, unde non possunt exercere officium advocacionis, nec esse Procuratrices regulariter, ut est *Text. in dicta L. Fœmina*, nec potest ei competere Ius præsentandi Rectorem, cum Mulieres non possint esse de Consilio, nec habere voces, ut per *Bart. in L. 1. ff. de LL. in fine*. Ergo Mulier nec erit capax Jurispatronatus.

3 Sed contrarium tamen verius est juxta communem sensum Doctorum. Quia *Text. supradictus in cap. Pia mentis Quicumque*, & iste *Text. in cap. Filiis*, concedunt Juspatronatus quibuscumque Christianis, cuicumque Fidelium, & omnibus Personis honestioribus, qui fundaverint, construxerint, aut dotaverint Ecclesiam; ergo Mulier Christiana, Fidelis, & honesta acquirat Juspatronatus qualibet ex dictis Causis, *Abbas, Anan. Butr. in cap. Nobis de Jurepatr. ibique Fagnan. num. 6.* Insuper ex *Text. in cap. fin. de concess. Præben. ibique Abbas* habetur, quod quædam Comitissa Landrensis habebat Juspatronatus; ergo fœminæ sunt capaces Jurispatronatus. Ita *Berous in cap. Perlatum de Jurepat. n. 50. & 42. & in cap. Ex litteris eodem tractat. num. 25. §. Communis.*

4 Non obstant, quæ superius objiciebantur, quia licet admittatur, quod fœmina non Illustris sit incapax Juris processionis, scilicet quod Presbyter ei occurrat venienti ad Ecclesiam, quod habeat primum locum in sedendo, in Processionibus &c. tamen dici non potest, quod fœmina Illustris sit incapax dicti

dicti Iuris processionis. Est etiam foemina capax Iuris Alimentorum, nec non oneris defendendi Ecclesiam, quia licet non possit defendere illam per se ipsam in iudicio, potest tamen eam defendere per Procuratorem, est etiam capax Iuris presentandi, ut bene probat Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 17. art. 2. num. 30.

ARGUMENTUM.

Judaus, Paganus, Infidelis, Haereticus, Illegitimus an possint acquirere Juspatronatus, & per quod delictum hoc admittatur.

SUMMARIUM.

- 1 *Judaus, Paganus, Infidelis, Haereticus sunt incapaces Jurispatronatus.*
- 2 *Schismaticus simplex, Apostata, Excommunicatus, Simoniacus, Infamis in eo statu sunt capaces Jurispatronatus, quoad proprietatem, non vero quoad exercitium.*
- 3 *Personae fictae sunt capaces Jurispatronatus.*
- 4 *Fundans Ecclesiam de Bonis elemosinaliter acquisitis non acquirit Juspatronatus, sed Ecclesia erit libera.*
- 5 *Illegitimi, & Bastardi ex dispositione fundatoris possunt esse incapaces Jurispatronatus, sed de Jure communi sunt capaces.*
- 6 *Illegitimi succedere possunt in Jurepatronatus per posterius, & in defectum legitimorum.*
- 7 *Patronus per se, vel per alios interficiens Rectorem Ecclesiae, amittit Juspatronatus, ipso facto, & ejus haeredes prohibentur clericari in titulum illius Ecclesiae, sed limita, ut ibi.*
- 8 *Dictio Prorsus juncta cum verbo futuri temporis inducit dispositionem, pena ipso facto.*
- 9 *Filii, & descendentes Patroni occisoris ex gratia rehabilitari possunt ad Juspatronatus tam activum, quam passivum.*
- 10 *Episcopus an possit dispensare, & rehabilitare Filios, aut haeredes Patro-*

ni Occisoris ad Juspatronatus tam activum, quam passivum.

- 11 *Patronus incidens in haeresim, amittit Juspatronatus haereditarium ipse, & ejus haeredes; secus si Juspatronatus esset gentilitium, quia tunc transfret ad illos de genere vocatos, & num. 12. & 14.*
- 13 *Patronus haereticus revertens ad fidem non recuperat Juspatronatus.*
- 15 *Patronus amittit Juspatronatus, si occupet, aut convertat in usus proprios Bona, aut fructus Ecclesiae Patronalis, an autem hoc procedat, quoad ejus haeredes, & descendentes, vide num. 16.*
- 17 *Juspatronatus amittitur per Crimen Laesae Majestatis, & per actum proditorium erga Patriam.*

C A S U S X I I I.

Iudaus, Paganus, Infidelis, Haereticus fundando, construendo, aut dotando Ecclesiam non acquirunt in ea Juspatronatus, quia Canones supradicti in cap. Pie Mentis, cap. Quicumque, & in isto cap. Filiis, concedunt pro qualibet ex dictis Causis Juspatronatus solum Christianis, Fidelibus, & Personis honestioribus, idest Catholicis, ut explicat Archidiacon. in hoc cap. Filiis. Ergo cum tales non sint supradictae Personae sequitur, quod ipsae in eo statu non sint capaces acquirendi Juspatronatus, & praesertim, quia haereticus juxta Text. in cap. Cum secundum Leges de haeret. in 6. non possidet de iure ulla Bona, nec habet ullum dominium eorum, & consequenter si fundaret, dotaret, aut construeret Ecclesiam, nihil de suo daret. Idem dic de Fautoribus, Receptoribus, & Defensoribus Haereticorum. Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 3. ibique Butr. & Anan. num. 3. Fagnan. num. 7. & seqq.

Simplex Schismaticus, Apostata, Excommunicatus (excepto illo, qui perseveravit per annum in Excommunicatione, juxta Text. in cap. Excommunicamus de Haeret.) Simoniacus, Infamis, fundantes, construentes, aut dotantes Ecclesiam, acquirunt Juspatronatus juxta supra

supradictos Textus concedentes illud omnibus Christianis, Fidelibus Catholicis, quales sunt supradictæ personæ, sed acquirunt illud, quoad proprietatem, non verò quoad exercitium; quia quamdiu perseverant in eo statu, non possunt illud exercere, ut apud *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 7. art. 3. usque ad 10. Rocch. de Carte eodem tract. in verb. Competens, Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 2. cap. 6.*

- Personæ fictæ, scilicet Universitas, Communitas, Collegium, Capitulum fundantes, construentes, aut dotantes Ecclesiam, nomine Universitatis, Communitatis &c. & de Bonis propriis acquirunt Juspatronatus, quod erit penes Universitatem, aut Communitatem &c. non verò penes singulos Communitatis, secus verò si Universitas Communitas &c. fundant, construunt, aut dotant Ecclesiam de Bonis singulorum, uti singulorum; quia isti in hoc Casu, & non Communitas erunt Patroni; aut si fundant, construunt, aut dotant Ecclesiam de Bonis eleemosinaliter acquisitis, scilicet de Bonis, quæ illi de Universitate pro eleemosina dederunt Ecclesie; quia in hoc Casu nec Universitas, nec illi de Universitate erunt Patroni, sed Ecclesia erit libera. Ita *Archidiaconus in cap. Si plures 16. quest. 7. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 7. art. 15.* Et ratio est, quia Textus supradicti concedunt Juspatronatus cuicumque ex aliqua ex dictis Causis indefinite absque distinctione inter personas singulares, & personas fictas, ut sunt supradictæ.

- Illegitimi, & Bastardi de Jure communi sunt capaces Jurispatronatus, quia per supradictum Textum in cap. *Piamensis* omnis Christianus est capax Jurispatronatus; Sed ex dispositione fundatoris possunt esse omnino incapaces; Si enim fundator velit Patronum pro tempore esse debere Clericum, & habere Jus eligendi, & conferendi, tunc Illegitimus, seu Bastardus, judicatur omnino incapax Jurispatronatus. Tum quia Bastardus regulariter est omnium Jurium Spiritualium incapax. Tum etiam quia Clericus esse non potest Bastardus absque dispensatione *Rot. decis. 112. per tot. par. 1. Recen.*

- 6 Si verò Fundator non expressè, nec tacite excludat Illegitimos, tunc isti sunt capaces, & succedere possunt in Jurepatronatus; sed per posterius, & in defectum legitimorum, quia in vocatione filiorum, & descendentium non veniunt illegitimi, quando ad sunt legitimi, sed solum in defectum, quatenus legitimi non extent, etiam si illegitimi fuerint à Principe Laico legitimati, *Vivian. de Jurepatr. lib. 14. par. 3. cap. 2. num. 57. Rot. decis. 126. per tot. par. 1. Recen. Adde. ad Pamphil. decis. 236. num. 11. cum seqq. & resolvit Sacra Congregatio Concilii in Mutinen. Beneficiorum 6. Junii 1682.* Sed de hoc Articulo latius dicam infra in *Secunda Parte, Can. I. & II.*

- Juspatronatus autem ex dictis Causis acquisitum à Patrono ammittitur per crimen occisionis Rectoris, aut mutilationis alicujus membri; dum Patroni, si interfecerint per se, vel per alios Rectorem, vel Clericum Ecclesie Patronatæ, privantur omnibus Juribus, quæ habent in ea, & eorum hæredes, & descendentes usque ad quartam generationem prohibentur Clericari in titulum illius Ecclesie, nisi Patronus illum necaret ad defensionem propriæ vitæ, ut est Textus expressus in cap. *In Quibusdam de pan. ibique Abb. num. 1. Barbof. num. 1. Butr. num. 1. & 18.* & quidem privantur dictis Juribus ipso facto absque necessitate sententiæ Judicis: quia Textus dicit: *Prorsus ammittent*: quæ dictio *Prorsus* juncta cum verbo futuri temporis inducit dispositionem pænæ ipso facto. *Abb. ubi supra num. 7. Garz. de Benefic. par. 11. cap. 10. num. 57.*

- Sed Filii, & descendentes Patroni occisoris ex gratia rehabilitari possunt ad Juspatronatus tam activum, quam passivum, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Marficana dispensationis 9. Junii 1708.* ubi fuit expositum, per hæc præcisa verba, quod Familia de Berardis possidebat in Ecclesia receptitia, Sanctæ Mariæ Novæ Terræ Gioiæ tria Jurapatronatus Laicalia. Cum autem de anno 1669. Ioseph de Berardis homicidium commisisset in Personam Sulpicii Mascitelli unius ex Sacerdotibus Capitulum constituentibus in antedicta Ecclesia receptitia, fuit exinde declaratus **Excommunicatus**

catus, subindeque pace obtenta à Consanguineis fuit absolutus, hac tamen conditione specialiter adjecta: *Quod nequaquam absolutio proficiat, quo minus si ipse aliquod Feudum, seu Juspatronatus ab Ecclesia, in qua dictus Sacerdos, forsitan intitulatus erat, obtinet, ipse ejusque haredes perpetuo illis sint privati, & ne minus vindicta, quam excessus memoria prorogentur ipse, ejusque liberi propter hoc inabiles censeantur ad Beneficia Ecclesiastica in futurum obtinenda, nisi cum illis fuerit super hoc misericorditer dispensatum.*

Occasione verò Vacacionis per obitum Sacerdotis Dominici unius ex memoratis Cappellanis, humillimas fuderunt preces Sanctissimo Domino Nostro ad Sacram Congregationem remissas, Egidius, ejusque Fratres minores Filii Nicolai Junioris nati ex Josepho occisore pro gratia dispensationis, seu rehabilitationis tum activè, tum passivè ad Juspatronatus non solum ipsorum favore, sed etiam suorum Successorum in infinitum: sicuti presentatus de anno 1695. ad unam ex dictis Cappellaniis rehabilitatus fuit à san. memor. Innocentio XII. prævio voto hujus Sacræ Congregationis, præfatus Sacerdos Dominicus Filius ejusdem Josephi occisoris, & quidem oratores gratiam non desperant, nedum sub motivo Pacis, & conjunctionis hinc inde inter haredes occisoris, & occisi jam diu sequuntæ, verum etiam eorum maximæ inopiæ, qui pro ascensu ad Sacros Ordines nullum Patrimonium possident præter Juspatronatus passivum ad dictas Cappellantias. Unde proposito dubio: *An, & quomodo petitis sit annuendum in Casu &c. Fuit responsum. Pro Gratia, quoad obtinendam Cappellantiam vacantem tantum*

10 An autem Episcopus possit dispensare, aut rehabilitare Filios, aut haredes Patroni occisoris ad Juspatronatus tam activum quàm passivum, aliqui affirmant ea ratione, quia ubicumque in Jure permittitur dispensatio, & non reservatur specificè Papæ, videtur Potestas dispensandi indulta Episcopo *Abb. in dicto cap. in Quibusdam num. 5. ibique Barbof. numer. 4*

Hostiensis verò in eodem capite *In quibusdam* negat dicens tutum, & Ecclesiæ

expediens esse, ut solus Papa dispense, ut saltem magis timeant talia agere cum non viderit per alium, quam per Papam dispensari; quam sententiam puto veriorrem, & in praxi servatam, & videtur sequi *Gloss. in dicto cap. in Quibusdam, verb. Dispensatum, ibi: Honestum esset, quod nullus Episcopus sine licentia Papæ dispensaret cum talibus, ut alii saltem timerent, cum viderent illos usque ad ultimam generationem puniri, ibique Butr. num. 23.*

11 Patronus incidens in hæresim, ammittit Juspatronatus hæreditarium ipse, & ejus haredes, & Ecclesia acquirit libertatem, cum Patronus propter crimen hæresis ammittat omnia Bona, & Jura, sicuti etiam propter crimen Symoniæ ad *Text. in cap. Cum secundum Leges de hæret. in 6. Gloss. in Clementina Pastoralis in verb. Subjecta, cap. Quia Clerici de Jurepatr. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 31. Sanchez in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. num. 16. & 17. Pax Jordan lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 424. Campanil. in divers. Juris Canonici rubric. 11. cap. 13. num. 506. Vivian. de Jurepatr. lib. 15. cap. 2. numer. 6. del Bene de Offic. S. Inquisitionis par. 1. dubit. 113. num. 1. Farinacc. de Hæres. quaestione 90. num. 24. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quaest. 14. num. 30.*

12 Quidquid secus esset, si Patronus hæreticus possideret Juspatronatus titulo familiaris, seu gentilitio, seu si Juspatronatus esset gentilitium, tunc enim ammittit quidem Patronus hæreticus Juspatronatus, sed non proinde Ecclesia acquirit libertatem, quia Juspatronatus in hoc Casu transit ad illum, qui est de genere, si supervit, ob rationem, quod iste non habet Patronatum à Patrono, qui deliquit, sed à genere, & Majoribus, & proinde hæresis illius Patroni non potest huic præjudicare juxta *Lotter. ubi supra num. 22. & 23.*

13 Etsi Patronus hæreticus post longam perseverantiam in hæresi revertatur ad fidem, nullatenus recuperat Juspatronatus, etiamsi fuisset restitutus auctoritate Papæ, ut dicunt *Imol. in cap. Quia diligentia de Election. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quaest. 2. art. 2. sub num. 2. Pax Jordan ubi supra lib. 10. tit. 7. num. 424.*

Nec

14 Nec potest descendens à Patrono hæretico sibi vindicare Juspatronatus, nisi probe formiter, & concilianter illud ad se spectare titulo familiari, seu Gentilitio, maximè quando ordinarius, seu Promotor Fiscalis est in Causa, ut tradunt *Lotter. de re Benef. lib. 12. quest. 13. numer. 117. Gratian. discept. 820. num. 1. Tondut. quest. Benefic. par. 2. cap. 4. §. 9. num. 9. Vivian. de Jurepatr. lib. 11. cap. 5. num. 16. Posth. de Manu. observat. 32. num. 27. Rot. decis. 235. num. 1. in fine par. 2. Recen.*

Amittit etiam Patronus Juspatronatus, si occupet, aut convertat in usus proprios Bona, aut fructus Ecclesiæ Patronalis, quos ipse in limine foundationis sibi non reservavit, aut impediatur, ne Rector liberè percipiat fructus Bonorum ejusdem Ecclesiæ, immo incidit in Excommunicationem, & non potest recuperare Juspatronatus, nec absolvi, nisi restituat, & reintegret Ecclesiam de omnibus per ipsum ablatis, & occupatis, ut expressè disponit Concilium Tridentinum *cap. 11. sess. 22. de Reformat. ibi: Quod si ejusdem Ecclesiæ Patronus fuerit, etiam Jurepatronatus ultra predictas penas eo ipso privatus existat: ibique Barbof. num. 7.*

16 An autem etiam hæredes, & descendentes Patroni propter hujusmodi delictum ab eo commissum amittere, & privari debeant Jurepatronatus? Respondendum est cum distinctione superius etiam insinuata num. 12. Aut enim Juspatronatus est gentilitium, & familiare, & tunc

descendentes à Patrono propter cuius delictum privari non possunt Jurepatronatus, quia Causam non habent ab eo, sed à Gente, & Majoribus; unde delictum commissum à dicto Patrono eis præjudicare non potest, sed defuncto delinquente Juspatronatus redit ad vocatos; & si nullus extaret, Ecclesia remaneret libera, *Arch. in Canbn. Considerandum num. 1. 16. quest. 7. Igneus in repetit. L. Necessarios §. Non alias in prima par. num. 438. vers. Vel melius, & num. 482. vers. Similiter Juspatronatus ff. ad Senat. consult. Syllan. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 14. numer. 23. & 33. Rota decis. 232. numer. 3. coram Coccin.*

Aut est hæreditarium, & subdistinguentum est; Aut hæredes Patroni non reintegrant Ecclesiam de Bonis, & fructibus à proprio auctore ablatis, & occupatis; & tunc privantur Jurepatronatus, sicuti privatus remanet idem Patronus, à quo Causam habuerunt, donec non restituant ablata Ecclesiæ; aut reintegrant eandem Ecclesiam; Et tunc crederem eos reintegrari etiam debere de Jurepatronatus, sicuti in hoc Casu reintegraretur idem Patronus, juxta supradictam dispositionem Concilii:

Amittitur etiam Juspatronatus per 17 crimen Læsæ Majestatis, per actum proditorium erga Patriam, & per quodcumque aliud crimen, ratione cuius quis privatur omnibus bonis, juxta *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 8. art. 4. §. 6.*

